

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BOILEAU - NARCEJAC VERTİGO ÖLÜLER ARASINDA

ROMAN

BOILEAU - NARCEJAC
VERTİGO
ÖLÜLER ARASINDA

TÜRKÇESİ ECE YÜCEL

alakarga

VERTİGO

ÖLÜLER ARASINDA

Boileau (1960-1989) - Narcejac (1908-1998) Rochefort'ta doğarlar. 1948 yılında tanışır ve "farklı bir şeyler yazmak" için güçlerini birleştirirler. Her iki yazarın da başarılı bir (roman) yazarlık geçmişi vardır. *Le repos de Bacchus* adlı kitabıyla 1938 yılında Macera Romanı Ödülü'nü alan Pierre Boileau, parlak bir gizem romanı yazarı olarak tanınmaktadır, birçok dergi ve gazete ile de çalışmış ve yazıları yayımlanmıştır. Thomas Narcejac da suç ortağı gibi, *La Mort e Du Voyage* adlı yapıtı ile 1948 yılı Macera Roman Ödülü'nü almadan önce pastişler ve polisiye romanlar yazmıştır. Tanışmalarından itibaren giriştikleri uzun ve verimli işbirliği, polisiye türünü derinden etkiler. Romanların kalbine psikolojiyi koyan yazarların ortaklığı, kısmen yavaş bir başlangıçtan sonra Boileau-Narcejac adıyla devam eder. 1952 yılında yayımladıkları *Celle qu n'était plus*, iki yıl sonra Henri-Georges Clouzot tarafından "Les diaboliques" adı ile sinemaya uyarlanır. Aynı yıl çıkan "D'entre les morts" Hikâyesi ise Alfred Hitchcock'u cezbeder ve Hitchcock, James Stewart ve Kim Novak'lı *Vertigo*'yu çeker. Başarılı romanlar ardı ardına gelmeye devam eder: *Les magiciennes*, *Les louves*, *Le mauvais œil*, *Carte Merveil*, *Maléfices*, *J'ai été un fantôme*, ...*Et mon tout est un homme* gibi. İkili, gençler için de kahramanı gözüpek Sans-Atout olan bir roman serisi yaratır. Pierre Boileau Ocak 1989'da, Thomas Narcejac ise 1998 yılında hayata veda eder. Birçok televizyon ve sinema uyarlamaları yapılan eserleriyle yazarlar, gizem romanının ustaları olarak tarihe geçerler.

Ece Yücel, 1980 yılında İstanbul'da doğdu. Liseyi, Notre Dame de Sion Özel Fransız Lisesi'nde okudu. İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden ve daha sonra çiftanadal programı dahilinde yine İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirme ve Dramatürji Bölümü'nden mezun oldu. Sorbonne, Dauphine ve Galatasaray üniversitelerinin çift diplomalı ortak Uluslararası İşletmecilik programında da yüksek lisans yaptı. Radikal Gazetesi Kültür Sanat, Kanal D Haber, Klassis, Nurus, Remzi Kitabevi ve Yapı Kredi Yayınları gibi farklı sektörlerden kurumlarda çalıştı. Fransızca, İngilizce ve İspanyolca biliyor. Halen Işık Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde JAEM isimli akademik İngilizce matematik dergisinin editörlüğünü yapıyor. Kitapsız (özellikle polisiye), kedisiz ve kahvesiz yaşayamıyor.

Bolleau - Narcejac
Vertigo / Ölümler Arasında
Sueurs froides / d'entre les morts

Alakarga 171
Edebiyat 135
1. Baskı: Aralık 2017

ISBN 978-605-9315-51-7
Sertifika No: 24365

© Alakarga Yayıncılık 2017
Yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.
Bu kitabın Türkçe basım hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

Editör: Arzu Bahar
Kapak Tasarım: Umut Pehlivanov
Kapak Uygulama ve Dizgi: Özge Boz

Baskı ve Cilt:
Arı Matbaacılık Serkan Arı: 0212 612 33 34
Matbaa Sertifika No 31900

Alakarga Sanat Yayınları
Asmalı Mescit Mah. Terkoz Çıkmazı Sk
Terkos İş Hanı, Kat:7, D:706
Beyoğlu-İSTANBUL
Tel: 0212 243 44 84

alakarga.com.tr
alakargakitap@gmail.com
twitter.com/alakargakitap
facebook.com/alakargayayinevi
instagram.com/alakarga_yayinlari

Boileau - Narcejac

Vertigo Ölüler Arasında

Türkçesi: Ece Yücel

ROMAN

alakarga

À Pierre Véry

BİRİNCİ BÖLÜM

I

"İşte durum bu," dedi Gévigne. "Karımı takip etmeni istiyorum."

"Ne? Daha neler!.. Seni aldatıyor mu?"

"Hayır."

"Ee o halde?"

"Nasıl açıklayacağımı bilmiyorum. Hali bir garip... Onun için endişeleniyorum."

"Seni kaygılandıran şey tam olarak nedir?"

Gévigne tereddüt ediyordu. Flavières'e bakıyordu ve Flavières, onu neyin durdurduğunu biliyordu: Gévigne güvensizdi. Hâlâ, Flavières'in on beş yıl önce Hukuk Fakültesi'nde tanıdığı adamdı: samimi, içini dökmeye hazır ama derinlerinde gergin, sıkılğan, mutsuz. Biraz önce, her ne kadar kollarını açıp, "Eski dostum Roger! Seni yeniden görmek ne kadar güzel, bir bilsen," diye

tezahürat yapsa da Flavières, içgüdüsel olarak hareketlerindeki hafif sarsaklığı; çalışılmışlığı, fazlaca samimi ve abartılı havayı hemen hissetmişti. Gévigne biraz fazla kıpırdanıyor, biraz fazla gülüyordu. Arayı kapatmayı başaramıyordu ve geçen bu on beş yıl, her ikisini de fiziksel olarak değiştirmişti. Gévigne neredeyse tamamen kelleşmişti. Kaşları kızıla dönmüş, burnunun yanlarında çiller belirmişti. Flavières'e gelince, o da artık aynı değildi. Zayıfladığını, kamburunun çıktığını biliyordu ve polis olmak için hukuk okurken neden sonunda avukat olup çıktığını Gévigne'in merak etmesi ihtimali, ellerini terletiyordu.

"Ben hiçbir şeyi açıkça konuşmaktan çekinmem," diyerek sözü aldı Gévigne.

Flavières'e puro dolu şık bir tabaka uzattı. Kravatı ve usta terzi kupu fil a fil¹ kumaştan takımı da şıktı. Ünlü bir restoranın ismini taşıyan kutudan bir kibrit çıkarırken, parmaklarındaki yüzükler parlıyordu. Yavaşça hafif mavi bir duman üflemeden önce, yanaklarını çukurlaştırdı.

"Atmosferi hissetmelisin."

Evet, çok değişmişti. Gücün tadını almıştı. Arkasında kurullar, şirketler, dernekler, girift bir ilişkiler ve nüfuzlular yumağı olduğu tahmin edilebiliyordu. Oysa bakışları hâlâ kararsız; çabucak ürküp, bir anda ağırlaşmış göz kapaklarının ardına saklanmaya hazır haldeydi.

"Atmosferi yaşamak!" dedi Flavières, bir parça alayla.

"Sanırım doğru ifade bu," diyerek ısrar etti Gévigne.

1. Fil a Fil kumaş: Genellikle kamgarn iplikten üretilmiş ve erkek takımlarında kullanılan, aralıklı ve açılı desen özelliğine sahip yünlü kumaş. (ç.n.)

"Karım son derece mutlu. Dört yıldır evliyiz... yaklaşık... 2 ay içerisinde tam dört yıl olacak. Maddi durumumuz da gayet iyi. Seferberlik ilan edildiğinden beri Havre'daki fabrikam tam kapasite çalışıyor. Zaten bu yüzden askere çağırılmadım. Kısaca, kabul etmeliyim ki şartlar göz önüne alındığında ayrıcalıklı bir konumdayız."

"Çocuk?" diye sözünü kesti Flavières.

"Yok."

"Devam et."

"Dediğim o ki Madeleine'in mutsuz olmak için bir sebebi yok. Ama, işte, yolunda gitmeyen bir şeyler var. Her zaman farklı bir karakteri oldu; gelgitleri, bunalımlı dönemleri... Ama son birkaç aydır durumu aniden kötüleşti."

"Doktora göründü mü?"

"Elbette. Birçok uzmana danıştık. Hiçbir şeyi yok, anlıyor musun, hiç."

"Organik bir sorun yok. Ya ruhsal olarak?"

"Hiç... hiç... sorun o değil."

Parmaklarını çıtlattı ve yeleşine düşen külleri silkeledi.

"Ah! İnan bana bu tam muamma. Başta ben de söz konusu durumun bir çeşit takıntı, savaşın tetiklediği mantıksız bir korku olduğunu zannediyordum. Aniden sessizleşiyordu. Onunla konuştuğumda zar zor duyuyordu. Ya da önünde bir noktaya gözlerini dikip kalıyordu... Seni temin ederim altüst ediciydi. Bir şeyler... ben, nasıl desem... görünmeyen bir şeyleri gördüğüne yemin edebilirim. Ve normale döndüğündeyse, bir çeşit kaybol-

muşluk ifadesi taşıyor oluyordu; sanki evi, beni tanımak için çaba sarfetmesi gerekiyormuş gibi... Beni!"

Purosusönmeküzereydi ve o da eskiden olduğu gibi tatminsiz bir ifadeyle, hayal kırıklığıyla boşluğa dalıp gitmişti.

"Hasta değilse, numara yapıyordur," dedi Flavières sabırsızca.

Gévigne itirazını havada yakalamak ister gibi tombul elini kaldırdı.

"Bunu da düşündüm. Onu izledim, gizlice. Bir gün, Madeleine'i takip ettim. Orman'a² gitti, gölün karşısına oturdu ve orda kıpırdamadan iki saatten fazla kaldı... Öylece suyu seyretti."

"O kadar da kötü değilmiş."

"Aksine! Nasıl anlatsam sana, suya dalıp gitmişti, pür dikkatti ve son derece ciddiydi. Sanki çok önemli bir şeymiş gibi. Akşam ise, bana dışarı hiç çıkmadığını söyledi. Onu takip ettiğimi söylemek istemedim, anlarsın ya."

Flavières, karşısında okul arkadaşının eski halini bir bulup bir kaybediyordu ve bu oyun sinir bozucu olmaya başlamıştı.

"Dinle," dedi. "Mantıklı olalım. Karın ya seni aldatıyor ya hasta ya da bilinmeyen bir sebeple rol yapıyor. Konudan sapmayalım."

Gévigne, yazı masasının üstündeki küllüğe uzandı ve bir parmak vuruşuyla uzun beyaz bir kül rulosunu silkti. Hüzünle gülümsedi.

"Aynı benim gibi mantık yürütüyorsun. Yalnız,

2. Boulogne Ormanı: Paris'in batısında yer alan, halka açık, şehrin en büyük ikinci parkı. (ç.n.)

Madeleine'in beni aldatmadığından eminim. Ve Profesör Lavarenne de bir sorunu olmadığını belirtti. Hem neden numara yapsın? Eline ne geçecek? Yani, sonuçta eğlencesine böyle bir şey yapılmaz ki. Bir hiç için Orman'da iki saat geçirilmez. Üstelik bu sana söylediğim, yaşadığımız birçok şeyden sadece bir tanesi."

"Onunla konuşmayı denedin mi?"

"Evet, elbette. Bu ani dalıp gitmelerde ne yaşadığını sordum."

"Cevabı ne oldu?"

"Endişelerimin, endişe etmemin yersiz olduğunu, rüyalara dalıp gitmediğini ama herkese olduğu gibi yaşadığımız dönemin ona da üzüntü verdiğini söyledi."

"Sıkıntılı gibi miydi?"

"Evet, sıkılmış ve özellikle huzursuz, rahatsız olmuştu."

"Yalan söylediği hissine kapıldın mı?"

"Hayır, katiyen. Aksine korkmuş gibiydi. Belki güleceksin ama sana bir şey söylemeliyim: 1923'te mi ,24'te mi ne hani Ursulines'de izlediğimiz bir Alman filmi vardı... Jacob Boehme..."³

"Evet?"

"Karakter transın ortasında yakalanınca, bölününce yüzünün ifadesini hatırlıyor musun; inkâr etmeye, özür dilemeye, gördüğü imgeleri saklamaya çalışıyordu... İşte,

3. *Jakob Boehme* (1575–1624), Alman Hıristiyan mistik. Gençliğinde mistik deneyimler yaşamış olan Boehme, 1600 yılında yaşadığı bir vizyoner deneyimde bir ışık hüzmesi içine alındığını öne sürmüştür. Kendisi bu vizyonun dünyanın iyi ile kötü arasındaki ilişki kadar spiritüel yapıya sahip olduğunu da gösterdiğine inanmıştır. Zamanla yaşadığı deneyimleri açıkça paylaşmak yerine eserlerinde ifade etmeyi ve bir aile babası olarak görünmeyi tercih etti. (ç.n.)

Madeline de aynı o Alman oyuncu gibi bir yüze sahip oluyor: biraz kaybolmuş, biraz sarhoş, tereddütlü bakışlar.”

“Hadi ama, karının mistik nöbetler geçirdiğini iddia etmeyeceksin değil mi?”

“Böyle tepki vereceğini biliyordum. Tam da benim gibi, zavallı dostum! Ben de direndim... Ben de apaçık ortada olanı kabul etmeyi reddettim.”

“Dindar mıdır?”

“Herkes kadar... Pazar ayinine gider. Daha ziyade sosyal bir alışkanlık olarak.”

“Şu geleceği gören kadınlar gibi mi? Durum bu mu?”

“Hayır, sadece sana söylüyorum, onda bir şeyler tetikleniyor ve başka bir yerde olduğunu, kopup gittiğini fark ediyorsun.”

“Bu iradesi dışında mı gerçekleşiyor?”

“Şüphesiz. Onu gözlemlemeye başladığımdan beri bu durumu kanıksamış olduğumu düşünüyorsun, biliyorum. Krizin geldiğini hissediyor, hareket etmeye, konuşmaya çabalıyor... Kalkıyor, bazen içerideki hava tükenmiş gibi, havasız kalmış gibi pencereyi ya da son ses radyoyu açıyor... Eğer o anda ben devreye girersem, onu eğlendirir, onunla sohbet edersem zihni odaklanmayı, kendine hâkim olmayı başarıyor. Bu laf kalabalığı için kusura bakma, onda olup biteni anlaşılır kılmak hiç kolay değil. Ancak aksine, kafam meşgulmüş, dalgın ve düşüncelere dalmışım gibi davranırsam, gözden kaçırılmıyor. Donup kaldığını, gözlerinin boşlukta hareket eden bir noktayı -yani ben hareket ettiğini varsayıyorum- takip ettiğini gö-

rüyorsun. Sonra bir 'Ah!' çekip elinin tersini alnına koyuyor, beş-on dakika, nadiren daha fazla süre bir uyurgezer gibi oluyor."

"Hareketleri ani ve tutarsız mı?"

"Hayır. Gerçeği söylemek gerekirse hiç uyurgezere rastlamadım. Uyuyor olduğu düşünülüyor. Dalgın, kendinde olmayan biri gibi. Başka biri. Biliyorum kulağa aptalca geliyor. Ama daha iyi de ifade edemiyorum. O başka biri."

Gévigne'in gözlerinde gerçekten ızdırap vardı.

"Başka biri," diye homurdandı Flavières. "Bu hiçbir anlam ifade etmiyor."

"Bazı şeylerin tesiri altında olabileceğine inanmıyor musun?"

Gévigne çiğnenmiş purosunu küllüğün kenarına bıraktı ve ellerini sıkıca birleştirdi.

"Madem başladım, sonuna kadar gitmeliyim... Madeleine'in ailesinde garip bir kadın varmış. Adı Pauline Lagerlac'muş. Aslında Madeleine'in büyük büyük annesi oluyor. Görüyorsun ya oldukça yakın akrabalar. Bu kadın on üç, on dört yaşlarındayken, bunu nasıl ifade edebileceğimi bilemiyorum, hasta olmuş; tuhaf kasılmalardan mustaripmiş ve tedavisini yapan insanlar, odasından anlaşılmaz gürültüler duyuyormuş..."

"Biri duvarlara vuruyor gibi mi?"

"Evet."

"Mobilyaların yeri değiştiriliyormuş gibi parkede sürtünme sesleri."

"Evet."

"Anlıyorum," dedi Flavières. "O yaşlardaki kızlarda oldukça sık rastlanan olaylar bunlar. Bir açıklaması yok. Zaten, genelde kısa sürüyor."

"Ben bu sorulara fazla takılmıyorum, kesin olan şu ki Pauline Lagerlac bir akıl hastalığı geçirdi. Rahibe olmak istemiş ama sonra vazgeçmiş. Sonunda evlenmiş ve birkaç sene sonra da ortada herhangi bir neden olmadan kendini öldürmüş."

"Kaç yaşındaymış?"

Gévigne cep mendilini çıkardı ve dudaklarını sildi.

"Yirmi beş," diye mırıldandı... "Madeleine'in şimdiki yaşı."

"Vay canına!"

İki adam bir süre sessiz kaldılar. Flavières düşünüyordu.

"Karının bunlardan haberi var değil mi?"

"Hayır, açıkçası... bütün bu detayları kayıinvalidemden öğrendim. Nikâhtan kısa bir süre sonra bana bu Pauline Lagerlac'tan bahsetti. O an sadece nezaketen ilgileniyormuş gibi yaptım. Ah bir bilseydim! Şimdi o da öldü ve bilgi alabileceğim kimse yok."

"Bu paylaşımların belirli bir niyet taşıdığına dair bir izlenim edindin mi?"

"Hayır. Yani, öyle olduğunu zannetmiyorum. Ama bundan Madeleine'e bahsetmemi yasakladığını gayet iyi hatırlıyorum. Büyük annesinin yarı deli olması övünülecek bir şey değildi. Kızının bilgisi olmamasını tercih ediyordu."

"Bu Pauline Lagerlac mutlaka bir sebepten ötürü intihar etmiş olmalı."

“Hayır. Görünen o ki bir sebep yokmuş. Mutluymuş; birkaç aylık bir oğlu varmış ve herkes annelik sayesinde dengesini bulacağını düşünüyormuş. Sonra, bir gün aniden...”

“Karıyla bağlantısını kuramadım,” diyerek gözlemi ni belirtti Flavières.

“Bağlantı yok ha?” dedi bıkkınlıkla Gévigne.

“Anlayacaksın. Ailesinin vefatından sonra Madeleine’e doğal olarak, büyük annesine ait biblolar ve takılar da miras kaldı. Aralarında en dikkat çekenini amber bir kolye. Sürekli onlara bakıyor, okşuyor, onlara... nasıl desem? Bir nevi geçmişe özlemle bakıyor. Mesela evde Pauline Lagerlac’ın bir otoportresi var, o da resim yapıyormuş! Madeleine büyülenmiş gibi saatlerce bu tabloya bakıyor. Dahası da var; bir süre önce onu salondaki masanın üzerine tabloyu, yanında bir ayna ile koymuş halde yakaladım. Kolyeyi takmış, saçını resimdeki gibi toplamaya çalışıyordu. “Sözlerini belirgin bir rahatsızlıkla bitirdi:” O günden beri de aynı modeli yapıyor; ensesinde sıkı ve ağır bir topuz.”

“Pauline’e benziyor mu?”

“Belki... belli belirsiz.”

“Sana tekrar soruyorum, tam olarak neden korkuyorsun?”

Gévigne derin bir iç çekti ve purosunu alıp dalgın dalgın inceledi.

“Aklımdan geçeni söylemeye cesaret bile edemiyorum. Kesin olan şey, Madeleine’in artık aynı olmadığı. Dahası birlikte yaşadığım kadının Madeleine olmadığını dahi düşündüğüm oluyor.”

Flavières ayağa kalktı ve kendini gülmeye zorladı.

“Yapma yahu! Ya kim olacak? Pauline Lagerlac mı? İyice saçmalıyorsun Paul. Ne ikram edeyim sana? Porto, Cinzano, Cap Corse?”⁴

“Porto alırım.”

Flavières bir tepsi ve kadeh hazırlamak üzere yemek odasına geçtiği sırada, Gévigne seslendi:

“Ya sen, sana sormadım, evlendin mi?”

“Hayır,” diye cevap verdi Flavières’in uzaktan gelen sesi. “Hiç de hevesim yok.”

“Emniyetten ayrıldığını duydum, tesadüfen.”

Yan tarafta bir sessizlik oldu.

“Yardıma ihtiyacın var mı?”

Gévigne koltuktan sökülürcesine kalktı, açık kapıya doğru ilerledi. Flavières bir şişe açarken, o da kapının pervazına yaslandı.

“Evin çok hoşmuş. Sorunlarımla kafanı şişirdiğim için özür dilerim. Seni yeniden gördüğüme gerçekten çok mutlu oldum. Geleceğimi haber vermek için telefon etmem gerekirdi, ancak o kadar işe gömülmüş durumdayım ki...”

Flavières doğruldu, sakince mantarı çıkardı. Zor adım atlatılmıştı.

“Gemi inşaatından mı bahsetmiştin?” diye sordu, kadehleri doldururken.

“Evet. Şu an kılavuz gemisi karkası⁵ üretiyoruz. Çok büyük bir sipariş. Bakanlık ağır bir saldırıdan korkuyor olmalı.”

4. Porto, Cinzano, Cap Corse?: şarap çeşitleri. (ç.n.)

5. Karkas: (mimarlık) İskeletli bir strüktürün taşıyıcı bölümlerinin tamamı. (ç.n.)

“Elbette! Bu Tuhaf Savaş’tan⁶ şu veya bu şekilde çıkmamız gerekiyordu zaten. Mayıs ayına girdik bile... Şerefine Paul.”

“Şerefine Roger!”

Gözlerini birbirlerinden kaçırmadan içtiler.

Ayaktayken Gévigne kısa ve tıknazdı. Pencerenin önünde duruyordu ve ışık, etli kulakları ve soylu alnıyla Romalı çehresini resmediyordu. Ancak nihayetinde Gévigne bir kartal⁷ da değildi. Biraz taşra kanı, bu dalavereci prokonsül⁸ profilini yontmaya yetmişti. Bu herif savaştan sonra paraya para demeyecekti. Flavières bu düşüncesi yüzünden kendine kızdı. O da birilerinin yokluğundan çıkar sağlamamış mıydı? Düzelmmişti, güya. Bu bir bahane değildi belki de. Bardağını tepsiye koydu.

“Bu mevzu aklımı epey meşgul edecek gibi. Karının hiç başka yakını yok mu?”

“Sadece neredeyse hiç görüşmediğimiz birkaç uzak kuzen. Kimsesi yok da denebilir.”

“Nasıl tanıştınız?”

“Romansı bir şekilde oldu.”

6. Tuhaf Savaş, Gülünç Savaş gibi isimleri vardır. II.Dünya savaşı sırasında Avrupa cephesinde Polonya’nın işgalinin başlangıcıyla, Fransa seferi başlangıcı arasında geçen hareket ve muharebeler. . Bu ismin verilme sebebi müttefiklerin Polonya’nın işgali karşısındaki etkisizlikleri ve savaşa verilen İngilizce ismin Phoney War’daki “Phoney” sözcüğünün telaffuzunun “funny” (komik,tuhaf,gülünç anlamlarına gelir) sözcüğünü andırması ve bu şekilde algılanarak çevrilmesi olduğu söylenmektedir. (ç.n.)

7. Kartal: Eski Roma’da, imparatorluğun, gücün ve soyluluğun sembolü. Burada Gévigne’in bir imparatorun, kralın soyluluğuna sahip olmadığı vurgulanıyor. (ç.n.)

8. Prokonsül: Roma döneminde, bir konsülün bütün yetkilerine sahip olan yüksek görevlinin sanı. Eyaletlerde vali görevi yapanlara da prokonsül denilirdi. Prokonsül aynı zamanda 23-25 milyon yıl önce yaşamış bir primat türüne verilen isimdir. (ç.n.)

Gévigne gözlerini bardağına dikmiş, doğru kelimele-ri bulmaya çalışıyordu. Hâlâ şu donup kalmasına ve söz-lülerden çıkmasına sebep olan gülünç duruma düşme endişesi... Ancak devam etmeye karar verdi.

"Bir iş gezisi sırasında Roma'da tanıştık. Aynı otelde kalıyorduk."

"Hangi otel?"

"*Continental*"

"O, Roma'da ne yapıyordu?"

"Resim üstüne çalışıyordu. Görünen o ki kalemi çok iyi. Ben, bilirsin, resimle..."

"Resim öğretmeni olarak mı çalışıyordu? Ders mi ve-riyordu?"

"Düşünsene! Sadece zevk için. Hiçbir zaman para ka-zanmak zorunda kalmamış. Daha on sekiz yaşında ara-bası olmuş. Babası önemli bir sanayiciymiş."

Gévigne topuklarının üzerinde dönüp, büroya geri gitti.

Flavières, onun yürüyüşündeki rahatlığı ve kendine güveni fark etti. Önceleri yürüyüşünde tutuk bir şeyler vardı, sanki bütün vücudun kekelemesi gibi. Karısının serveti onu değiştirmişti.

"Hâlâ resim yapıyor mu?"

"Hayır. Yavaş yavaş bıraktı. Vakitsizlikten. Bir Parizyen öyle meşgul olabiliyor ki!"

"Ama... bana bahsettiğin sorunların bir nedeni olma-lı. En başta kesin bir olay olmuştur mutlaka. Bir tartışma belki? Kötü bir haber? Sen de kendi araştırmanı yapmış olmalısın."

"Lanet olsun, evet, araştırdım. Ama hiçbir şey bula-

madım. Ancak, haftanın bir bölümü Havre'da kalıyorum, bunu gözardı etmemek gerek."

"Bu dalıp gitmeler, şuur kayıpları, sence, Havre'da olduğun zaman mı başladı?"

"Hayır burdaydım. Yeni dönmüştüm. Bir cumartesiydi. Madeleine neşeliydi, her zamanki gibi. İlk defa, o günün akşamında onda bir gariplik hissettim. Fakat o sırada çok önemsemedim. Ben de oldukça yorgundum."

"Ya daha önce?"

"Önce?.. Bazen keyifsiz olduğu dönemler olurdu; her halükârda benzer bir durum hiç yaşamadık."

"O cumartesi anormal bir şey olmadığına emin misin?"

"Kesinlikle. Sebebi de çok basit; bütün gün beraberdik. Sabah on civarı geldim. Madeleine yeni kalkmıştı. Sohbet ettik... Kılı kırk yardırma bana, ayrıntıları unuttum tabii ki. Hem neden dikkat edecektim ki? Öğlen yemeğini evde yediğimizden eminim."

"Nerede oturuyorsun?"

"Nasıl? Ah doğru ya seni yıllardır hiç haberdar etmedim. Kléber caddesinde bir bina satın aldım, Etoile'e⁹ çok yakın... Al işte kartım."

"Teşekkürler."

"Öğlen yemeğinden sonra dışarı çıktık. Bakanlıkta birini görmem gerektiğini anımsıyorum. Devamında Opera¹⁰ taraflarında dolandık. Sonra, aman hepsi bu işte. Sıradan bir öğleden sonraydı."

9. L'Etoile: Place de L'Etoile – Etoile (Yıldız) Meydanı yeni ismiyle Charles de Gaulle Meydanı. 19. yüzyıl'da Georges Eugène Haussmann tarafından çizilen 12 caddeye yol veren çok geniş ve büyük bir döner kavşaktır. Zafer Takı bu meydanın tam ortasında yer almaktadır. (ç.n.)

10. Opera: Opera Meydanı. (ç.n.)

“Ya kriz?”

“Akşam yemeğinin sonunda oldu.”

“Tam tarihi söyleyebilir misin?”

“Ne? Tarihi mi?”

Gévigne ajandaya bakıp, sayfalarını karıştırmaya başladı.

“Şubat sonu diye hatırlıyorum. Randevum yüzünden. 26 Şubat Cumartesi görünüyor. Evet, büyük ihtimalle 26 Şubat olmalı.”

Flavières bir koltuğun dirsekliğine, Gévigne’in yanına oturdu.

“Neden bana geldin?”

Gévigne yine ellerini birleştirip sıktı. Bütün tiklerinden kurtulmuş ama bunu korumuştı. Sıkıntıya düştüğünde kendine tutunuyordu.

“Sen her zaman arkadaşım oldun,” diye mırıldandı. “Ve o zamanlar psikolojiye, ezoterizme¹¹ merakın olduğunu anımsıyorum. Sen de polise gitmemi istemezdin.”

Flavières’in dudaklarındaki hafif seyirtmeyi fark etti ve ekledi:

“Sen polis teşkilatından ayrıldığın için sana geldim.”

“Evet,” dedi beriki, koltuğun derisini okşarken, “polislikten ayrıldım.”

Aniden başını kaldırdı.

“Neden biliyor musun?”

“Hayır, ama...”

11. Ezoterizm: Bir konu hakkında oldukça derin bilgilerin ya da konuyla ilgili sırların, yine aynı konu ile ilgili yeterli düzeyde bilgiye sahip olmayanlardan saklanması ve gizlenmesi anlamına gelen bir akımdır. Bu akımda, konusunda üstad bir kişi tarafından, yalnızca yeterli kişilere, “inisiyasyon” aracılığı ile öğretilme durumudur. (ç.n.)

“İlla ki öğreneceksin. Böyle şeyleri uzun süre saklamak mümkün değildir. ”

Gülümseyebilmek, itiraf ederken kendine hâkim olabilmek isterdi, ama duyduğu hınç sesini boğuklaştırmıştı bile.

“Kötü bir olay yaşadım... Biraz daha Porto?”

“Hayır, sağol.”

Flavières kendininkini yeniledi ve kadehi kavradı.

“Başıma saçma sapan bir şey geldi... Müfettiştim. Şimdi son derece rahat bir şekilde söyleyebilirim ki bu işi hiç sevmedim. Babam beni zorlamamış olsaydı... Ama kendisi polis şefi olmuştu ve onun için başka tür bir kariyer yoktu. Reddetmeliydim. Genç bir adamı mecbur bırakmamalı... Kısaca, bir gün, bir tipi tutuklamam gerekiyordu. Ha çok mu tehlikeliydi, hayır... Sadece bir çatıya kaçacağı tuttu. Yanımda Leriche isimli çok iyi bir meslektaşım vardı.”

Kadehini dikip bitirdi, gözyaşları gözlerini yaktı; kendi beceriksizliğiyle dalga geçmek için öksürdü, omuz silkti.

“Görüyorsun ya,” dedi şakayla karışık, “bu hikâye gün yüzüne çıkar çıkmaz elim ayağım birbirine dolaşır. Çatı eğimliydi. Aşağıdan arabaların sesleri duyuluyordu. Adam bir bacanın arkasındaydı, silahsızdı. Kısıvrak yakalayacaktık... Yanına inemedim.”

“Vertigo!¹² Evet, hatırlıyorum. Eskiden beri vardı sende.”

“Benim yerime Leriche indi. Ve düştü.”

12. Vertigo; vücudun denge sisteminde yaşanan bir sorun nedeniyle ortaya çıkan baş dönmesi. (ç.n.)

"Ah!"

Bakışlarını indirdi ve Flavières, ne düşündüğünü bilemeden ona doğru eğilmiş halde kaldı. Alçak sesle devam etti:

"Bilmen iyi oldu."

"İnsanın sinirleri boşalabiliyor."

"Tabii," dedi Flavières sert bir şekilde.

Bir müddet sessiz kaldılar. Gévigne belirsiz bir hareketle kollarını kaldırdı:

"Üzücü ama senin suçun değilmiş."

Flavières sigara kutusunu açtı.

"Burdan yak, eski dostum."

Bu olayı ne zaman anlatsa, aynı inanılmaz şaşkınlık hissini yaşıyordu. Kimse onu ciddiye almıyordu. Leriche'in çılgılığını duymalarını nasıl sağlayabilirdi; süren, süren ve düşüşün korkunç hızı yüzünden tizden pese dönen bir çılgılık. Gévigne'in karısının belki de gizli bir ızdırabı vardı ama hangi azap bu hatırayla kıyaslanabilirdi ki? O da uykularında bile çılgınlık duyuyor muydu? Kendi yerine bir başkasının ölmesine göz yummuş muydu?

"Sana güvenebilir miyim?" diye sorguladı Gévigne.

"Tam olarak ne yapmamı istiyorsun?"

"İşte, yani onu izlemeni. Özellikle senin fikrini almayı. Ondan birine bahsedebilmek bile benim için şimdiye büyük bir hafifleme. Kabul ediyorsun, değil mi?"

"İçin rahat edecekse!"

"Ah vefalı Roger! Tahmin bile edemezsin! Bu akşam müsait misin?"

"Hayır."

“Yazık oldu! Akşam yemeğine evime giderdik. Başka bir zaman?”

“Hayır. Beni tanımaması daha iyi olur; işimi kolaylaştırır.”

“Doğru söylüyorsun. Ancak karşılaşmanız da lazım.”

“Beraber tiyatroya gidin. Böylece onu göze batmadan inceleyebilirim.”

“Yarın akşam Marigny’ye gidiyoruz. Sahne önünden yerim var.”

“Orda olacağım.”

Gévigne, Flavires’in ellerine sarıldı.

“Teşekkürler. Görüyorsun ya haklıymışım. Sen zeki bir adamsın. Ben tiyatroyu akıl edemezdim...”

Ceketinin iç cebinde bir şeyler arandı, tereddüttü.

“Kızma ama dostum, halletmemiz gereken bir sorun daha var, anlarsın ya... Madeleine ile ilgilenerek zaten büyük bir iyilik yapıyorsun.”

“Aman! Zamanım bol.”

“Gerçekten mi?”

Flavières, Gévigne’in omzuna hafifçe vurdu.

“İlgimi çeken asıl şey, bu vaka. Para değil. Bana öyle geliyor ki... evet... ne gizlediğini tahmin etmek için ufak da olsa bir şansım var.”

“Seni temin ederim; hiçbir şey saklamıyor.”

“Göreceğiz.”

Gévigne, gri fötr şapkasını ve eldivenlerini aldı.

“Yazıhanende işler nasıl?”

“Gayet iyi,” dedi Flavières, “şikâyetim yok.”

“Sana bir faydam dokunabilirse, bilirsin, can-ı gönül-

den yaparım. Özellikle şu sıralarda oldukça iyi bir konumda yer alıyorum.”

“Pusuya yatmış,” diye düşündü Flavières. Bu sözler aklına öyle ani geldi ki Gévigne’in bakışlarından kaçınmak için başını çevirmek zorunda kaldı.

“Bu taraftan,” dedi, “asansör arızalı.”

Dar sahanlığa çıktılar. Gévigne, Flavières’e yaklaştı.

“Canın nasıl isterse öyle hareket et,” diye fısıldadı. “Bana söylemek istediğin bir şey olursa, ofisimi ara ya da en iyisi beni görmeye gel. *Figaro*’nun yan binasındayız. Senden tek istediğim Madeleine’in bir şeyden şüphelenmemesi. Eğer izlendiğini öğrenirse Tanrı bilir neler olur!”

“Bana güven.”

“Teşekkür ederim.”

Gévigne merdivenlerden indi. İki kez el sallamak için döndü. Flavières içeri girdi, pencereye yaslandı. Kaldırımından sökülüp, kavşağa doğru kayarcasına ilerleyen devasa siyah bir araba gördü. Madeleine! Bu hüznümlü isim hoşuna gidiyordu. Nasıl olup da bu kaba adamla evlenebilmişti? Kesin onu aldatıyordu. Ona numara yapıyordu. Gévigne hak ediyordu aldatılmayı, para babası tavırları, puroları, gemileri, yöneticilik önerileri, her şey yüzünden! Flavières kendinden fazla emin insanlardan nefret ediyordu.

Ancak onlardaki güvenin birazına sahip olmak için her şeyini verirdi.

Pencereyi sert bir hareketle kapattı. Kendini bir şeyler yemek istediğine dair ikna etmeye çalışarak mutfakta dolandı. Ama ne? Dolaba yerleştirdiği konserve­leri gözden geçirdi. Savaş şüphesiz kısa sürecekti, dolayısıyla

yaptığının aptalca olduğunu düşünmüştü; buna rağmen o da erzak depolamıştı. Bu kadar yiyecek görmek birden midesini bulandırdı. Birkaç bisküvi ve önceden açılmış bir şişe beyaz şarap aldı, oturacak gibi oldu ama mutfakçı çirkin buldu ve bir çörek tırtıklayarak bürosuna döndü. Geçerken radyoyu açtı. Haberleri tahmin edebiliyordu; “Birliklerde hareketlilik. Ren’in iki yakasında da top ateşi.” Ama spikerin konuşması bir ses olurdu hiç değilse. Flavières oturdu, biraz beyaz şarap içti. Polis teşkilatında başarılı olamamıştı. Hizmete uygun değildi... Hangi konuda iyiydi ki? Bir çekmece açıp, yeşil bir dosya seçti. Kartonun üzerine sağ üst köşeye “*Gévigne Dosyası*” yazdı. Ardından dosyanın içine bolca boş beyaz kâğıt koydu. Boş gözlerle hareketsiz kaldı...

II

"Aptal gibi görünüyor olmalıyım," diye düşündü Flavières. Dalgın dalgın sedefli küçük dürbünüyle oynar gibi yapıyor; önemli ve umursamaz görünmeye çalışıyordu fakat bir türlü Madeleine'e bakmak için dürbünü gözlerine götüremiyordu. Etrafı üniformalılarla doluydu. Subaylara eşlik eden kadınların hepsinde aynı kibirli tatmin ifadesi vardı ve Flavières onlardan iğreniyordu, ordudan, savaştan, askeri ve uçarı bir uğultuyla dolu bu fazla lüks tiyatrodan, topluca nefret ediyordu. Kafasını çevirdiğinde, locanın kenarına ellerini çapraz halde koymuş Gévigne'i gördü. Madeleine biraz geri yaslanmış, başını zarafetle eğmişti; esmer, ince görünüyordu ancak, Flavières yüzünün hatlarını belli belirsiz seçebiliyordu. Hoş bir kadın gibi görünüyordu ama ileze bir havası da vardı, belki ağır saç modeli yüzündendi.

Nasıl olmuştu da kaba saba G vigne, kendini böyle zarif bir kadına sevdirebilmişti? Madeleine onun kurlarına nasıl tahammül edebilmişti? Perde kalktığında sahneleyen oyun Flavi res'in ilgisini çekmemişti. Gözlerini kapatmış; parasızlıktan G vigne ile aynı odayı paylaştıkları zamanları düşünüyordu.  kisi de biribirinden utanga tı ve üniversitedeki kız öğrenciler onlarla alay ediyor, bilerek kışkırtıcı davranıyorlardı. Buna karşın, istedikleri her kadını elde eden adamlar da vardı. Özellikle de biri. Diğerleri ona Marco derdi. Ne çok akıllı ne de çok yakışıklıydı. Flavi res bir gün ona sormuştu. Marco gülümsemişti.

  Onlarla sanki daha önce yatmışsınız gibi konuş. Tek yolu bu!  

Flavi res buna asla cesaret edememişti. K stah olmayı beceremiyordu. Senli benli konuşmayı bile bilmezdi. Genç bir m fettişken de meslektaşları onunla alay eder, onun içten pazarlıklı bir tip olduğunu düşünürlerdi. Herkes ondan biraz çekinirdi. G vigne hangi noktada kendinde o cesareti bulmuştu? Hangi kadınla? Belki de Madeleine ile. Flavi res ona Madeleine diyordu, sanki o bir müttefik; G vigne de ortak d şmanlarıymış gibi. Continental'in yemek salonunu kafasında canlandırmaya çalıştı. Madeleine ile ilk kez akşam yemeği yediklerini, şef garsona selam verdiğini, şarap seçtiğini görebiliyordu. Hayır imkânsız, olmaz! Garson onu bir şekilde k   mseyebilirdi... Ve ardından... devasa yemek salonunu bir uçtan bir uca geçmek... sonra, oda... Madeleine soyunurken... nihayet... ne yani, sonuçta karısıydı! Flavi res

gözlerini açtı, kıpırdandı, çıkmak istedi. Ancak bir sıranın ortasında sıkışıp kalmıştı ve bunca izleyiciyi rahatsız etmek için, sıra dışı bir azim gerekirdi! Etrafında gülüşmeler oldu, küçük bir alkış koptu, coşku kısa sürede tüm salona yayıldı, bir dakika kadar sürdü ve söndü. Oyuncular aştan söz ediyordu şüphesiz. Aktör olmak! Tikintiyle ürperdi. Utanmadan, göz ucuyla Madeleine'i aradı. Altın rengi loş ışıktaki bir portre gibi öne çıkıyordu. Boynunda, kulaklarında mücevherler parılıyordu. Gözleri de ışıltılıydı. Yüzü yana eğilmiş, hareketsiz halde dinliyordu, müzelerde hayranlıkla seyredilen meçhuller gibiydi; Mona Lisa, La Belle Ferronnière...¹³ Ensesinde öğretmen topuzu yapılmış saçlarında kızıl kahve yansımalar dalgalanıyordu. Madam Gévigne...

Dürbünü tam o tarafa çevirecekti ki yanında oturan izleyici rahatsızlıkla kıpırdandı; başını önüne eğdi, küçük hareketlerle dürbününü cebine koydu. Antrakta çıkacaktı. Artık emindi, onu nerede görse tanırdı. Madeleine'i takip etme, yaşantısını izleme fikri onu heyecanlandırıyordu. Gévigne ondan ikircikli bir şey istemişti. Ya Madeleine öğrenecek olursa... Sonuçta bir aşığı olmasına hakkı vardı! Ancak sadakasızlığını ortaya çıkaracak olursa, kendisinin de ne kadar üzüleceğini ve acı çekeceğini şimdiden biliyordu.

Seyirciler bir kez daha alkışladı, salonda belli belirsiz takdir mırıltıları dolandı. Kaçamak bir bakış attı; Madeleine hâlâ aynı pozunu koruyordu. Küpeleri aynı sabit ateşle parılıyordu. Gözlerinin köşesinde canlı bir alevin

13. La Belle Ferronnière: Leonardo Da Vinci'nin Mona Lisa kadar olmasa da tanınmış yapıtlarından biri. (ç.n.)

narin parlaklığı vardı, uzun ve süt beyaz eli, koyu renkli kadifenin üzerinde duruyordu. Loca, etrafında mat altından bir çerçeve çiziyordu. Tablonun köşesinde sadece bir imza eksikti ve bir anlığına Flavières onu gördüğünü sandı; küçük kırmızı harflerle, R.F... Roger Flavières... Bu çok aptalcaydı! Yine de Gévigne'in söylediklerine itibar edecek değildi. Hayal gücünün akışına kendini bırakmak... Bir an durdu. Hayatın dramatik yoğunluğu ve vurgusu ile doğaçlama beliren bu imgeler dünyası yüzünden roman yazarı olmalıydı. Çatı, örneğin... Eğimi, parlayan yansıması, bacaların solmuş kırmızısı, hepsi aynı tarafa meyletmiş dumanları, bir vadinin derinliklerinde yankılanan çağılayan gibi sokağın gürlemesi. Gévigne gibi ellerini birleştirip sıktı. Avukatlık mesleğini seçmesinin sebebi, huzurlu yaşamayı engelleyen sırları öğrenmekti. Gévigne bile fabrikaları, arkadaşları, serveti olmasına rağmen artık yaşayamıyordu. Hepsi yalan söylüyordu, şu Marco gibi, engelleri hiçe saymayı huy edinmiş insanların hepsi. Kimbilir belki şimdi Marco da bir sırdaş aramaktaydı! Sahnede bir adam bir kadını öpüyordu. Yalan! Gévigne de Madeleine'i öpüyordu ama Madeleine'i doğru dürüst tanımıyordu. Gerçekte hepsi Flavières gibiydi; sonu boşluğa açılan bir yokuşta sendeleyerek ilerliyorlardı. Gülüyor, sevişiyorlardı ama korku içindeydiler. Papazlar, doktorlar, kanun adamları olmasaydı halleri ne olurdu!

Perde indi, ardından tekrar açıldı. Avizenin sert ışığı yüzleri kül rengine çevirdi. İnsanlar rahat alkışlayabilmek için ayağa kalkıyordu. Kocasını kulağına bir şeyler

fısıldarken, Madeleine de bir programla yelpazeleniyordu ve bu da tanıdık bir görüntüydü; yelpazeli kadın... ya da belki de Pauline Lagerlac'ın bir imgesiydi. Artık kesinlikle gitmesi gerekiyordu. Flavières, koridorlara akıp, fuayeye yayılan güruhu takip etti. Bir ara vestiye-rin önünde bekleyen gruplara takıldı, kurtulduğunda ise neredeyse Gévigne'e ve karısına çarpıyordu. Madeleine'e değip, birkaç santimetre yakınından onu gördü ancak geçip gittiğinde onu tanıyabildi. Geri dönmek istedi ama genç subaylar bara ulaşmak için acele ederken, onu da ileri ittiler. Birkaç basamak indi fakat aniden vazgeçti. Her neyse. Yalnız olmaya ihtiyacı vardı...

Savaş gecelerini seviyordu; çimenlerin içinden geçip gelmiş, manolya kokan tatlı bir rüzgârın estiği bu ıssız ve upuzun caddeyi seviyordu. Bir kaçak gibi ses çıkar-madan yürüyordu. Madeleine'in yüzünü kolaylıkla gö-zünün önüne getirdi; hafif kınalı saçlarını... Masmavi gözlerinde duraksadı, öyle saydamdılar ki cansızdılar adeta, şüphesiz hiçbir tutku ifade edemiyorlardı. Çıkık elmacık kemiklerinin altındaki çökük yanakları, bitkinlik gölgeleri saklıyordu. İnce, neredeyse boyasız dudak-lar... hayalperest bir kızın dudakları. Madeleine, evet, bu isim onun için biçilmiş kaftandı. Ama Gévigne... Oysa bambaşka bir soyadı olabilirdi; herhangi bir unvanı olan, önemsiz ama sevimli. İlla ki mutsuzdu! Gévigne, karısı-nın yanında sıkıntıdan öldüğünden şüphe bile etmeksi-zin gülünç bir romana benzemişti. Madeleine, böyle kör kör parmağım gözüne, gürültülü şatafatın varlığına bo-yun eğmek için fazlasıyla değerli ve hassastı. Şimdiden

resim yapma zevkini kaybetmemiş miydi? Artık sözkonusu olan onu izlemek değil, korumak hatta belki de ona yardım etmektir.

“Zırvalıyorum,” diye düşündü Flavières, “birkaç saat daha geçsin âşık olmuş olacağım. Mme Gévigne’in tek ihtiyacı güçlendirici bir ilaç, hepsi bu.”

Adımlarını hızlandırdı, memnuniyetsizdi, hafiften küçük düşmüş. Eve döndüğünde, Gévigne’e taşrada acil bir işi çıktığını söylemeye kararlıydı. Ne diye huzurunu onu gerçekte zerre kadar umursamayan bir adam için feda edecekti ki? Sonuçta Gévigne onu çok daha önce arayabilirdi. Canınız cehenneme Gévigne ailesi!

Kendine biraz papatya çayı hazırladı. “Madeleine beni görseydi ne düşünürdü? Saplantıları ve kendi yalnızlığı içinde kavrulmuş ihtiyar bir delikanlı!” İyi uyuyamadı. Kalktığında, Madeleine’i takip etmesi gerektiğini anımsadı ve neşesinden utandı ancak coşku oradaydı işte; gösterişsiz, inatçı, peşine takılan ve kovmaya cesaret edemediği kayıp bir köpek gibi. Radyoyu açtı. Yine top atışları ve devriyelerde hareketlilik! İyi. Bu mutlu olmasına engel değildi. Isık çalarak birkaç işi hallediverdi, bir esnaf lokantasında kahvaltı etti. Sivil gezmekten, üzerinde düşmanca ya da şüpheli bakışlar hissetmekten bile rahatsız değildi artık. Nihayetinde böyle yetiştirilmiş olmak onun suçu değildi. Kléber caddesine gitmek için iki saat beklemedi. İç karartıcı haftadan sonra, hava açmıştı. Neredeyse kimse yoktu caddede. Flavières, hemen, heybetli binanın önüne park edilmiş büyük siyah

arabayı fark etti, bir Talbot'tu.¹⁴ Aylak aylak yanından geçti. İşte burasıydı... Madeleine burada oturuyordu. Cebinden bir gazete çıkarıp binaların nemli cepheleri boyunca yürüdü. Arada bir makaleyi gözden geçiriyordu... Alsace'ta bir keşif uçağı düşürülmüştü... Narvik'e takviye kuvvetler... Yapacak hiçbir işi yoktu, tatildaydı, Madeleine ile randevusu vardı; bu saat tamamen ona aitti. Geri döndü, iki taflan arasına üç masa atmış bir kafe gözüne ilişti.

"Bir kahve."

Binanın bütününe incelemeye başladı, yüksek pencereler 1900'ler modasına göre işlenmişti, çiçek saksılarının yanyana dizildiği bir balkon vardı. Daha yukarda ise çatı pencereleri ve yer yer paslanmış mavisikle gökyüzü. Bakışlarını indirdi; Talbot, Etoile'e doğru yola çıkmıştı: Gévigne. Madeleine de zaman kaybetmeyecekti.

Sıcak kahveyi bir dikişte içti, kendi kendine gülümsemi. Dışarı çıkması için hiçbir sebep yoktu... Hayır! Çıkacaktı! Bu güneşli hava için, yaprakların sessiz şenliği için, fezada aylak aylak süzülen polenler için... Çıkacaktı çünkü Flavières onu bekliyordu.

Ve birdenbire kaldırımında belirdi. Flavières gazetesini bırakıp, caddeden karşıya geçti. Üzerine oturan gri bir tayyör giyiyordu, kolunun altında da siyah bir çanta vardı. Eldiven giyerken etrafına bakındı. Boynunda dantel bir yaka titreşiyordu. Alnı ve gözleri kısa bir vualet'in¹⁵ ardına saklanmıştı, yüzü zarafetle gizlenmişti

14. Talbot: Klasik İngiliz araba markası. 1903 yılında Londra'da kurulan şirket ilerleyen yıllarda spor, yarış ve lüks araba sektörüne de girmiştir. (ç.n.)

15. Vualet: Şapka tülü, kadın şapkalarına konulan ve yüzü örten tül. (ç.n.)

ve hayal etti: maskeli kadın... Güneşin, rokoko evlerden oluşan çok soluk bir fonda parlak bir çizgiyle sarmalandığı bu ince silüeti resmetmek isterdi. Onun da bir zamanlar fırça sallamışlığı vardı. Fazla başarısı olmamıştı. Piyano çalmayı da bilirdi, virtüözleri imrendirecek kadar. Üstün yeteneğe yüceleemeyen vasatlıktan nefret eden insanlardandı. Bir sürü küçük kabiliyet... bir sürü pişmanlık! Her neyse! Madeleine oradaydı ya...

Trocadéro Meydanına kadar caddeyi çıktı, göz kamaştırıcı beyazlıktaki alanda ilerledi. Paris, hiç şimdiki kadar bir parka benzememişti. Mavi ve kıvı Eysel kulesi, bir kabile totemi gibi kıvıların üzerinde yükseliyordu. Bahçeler, Seine'e doğru eğilmiş, çiçeklerle çevrelenmiş hareketsiz şelale benzeyen merdiven kollarını¹⁶ sarmalamıştı.

Bir römorkör, kemerlerin altında yitip giden boğuk bir sinyal düdüğü çaldı. İnsan kendini basit ama dokunaklı bir hissin ağırlığı ile savaş ve huzur arasında asılı kalmış hissediyordu. Bu yüzden mi Madeleine şimdi yılgınlıkla yürüyordu? Tereddüt eder, kendini sorgular bir hali vardı; müzenin girişinde durdu, ardından görünmez bir akıntıyla sürüklenir gibi yeniden yola koyuldu. Karşıya geçti, bir süre Henri-Martin caddesinin girişinde gezmeye çıkmış insanların arasında dolandı. Sonunda karar verip, Passy Mezarlığı'na girdi. Mezarların arasında usulca ilerliyordu ve Flavières onun gezintisine devam ettiğine yemin edebilirdi. Çabucak ortadaki ağaçlı yoldan ve onun ağırbaşlı haç mermer ve bronz dizisinden

16. Merdiven kolu: İki sahanlık arasındaki basamak grubu. (ç.n.)

ayrıldı. En ücra patikaları takip ediyor, sağa sola, siyahımtırak yazılarıyla döşeme taşlarına, pasın kemirdiği parmaklıklara, orada burada bir buketten dökülmüş parçalara dalgın dalgın bakıyordu. Serçeler önünde seke seke dolanıyordu. Şehrin gürültüsü sanki çok çok uzaktaydı ve insan kendini tuhaf bir ülkede, yaşamın ötesinde hissediyordu, aniden başka bir hayat yaşamaya başlamış gibi. Ortalıkta artık kimse görünmüyordu. Ancak her haç bir varlık; her mezar yazısı bir yüzdü. Madeleine, taş kesilmiş bu güruhun arasında yavaşça yürüyordu; gölgesi, kabirlerin arasında uzuyor, derinlerinde küçük sakat meleklerin nöbet tuttuğu şapellerin basamaklarında kırılıyordu. Bazen bir süre duraksıyordu; silik bir ismi okuyacak kadar: *Mercier Ailesi... Alphonse Mercadier. İyi bir eş ve babaydı.* Alabora olmuş gemiler gibi toprağa batmakta olan taşlar vardı. Yılan kafaları güneşe doğru kalkmış, gerdanları seyirir halde kertenkeleler, bunlara tutunmuştu. Madeleine, ailelerin artık ziyarete gelmediği bu saklı köşelerde halinden hoşnut görünüyordu. Onu yavaş yavaş mezarlığın merkezine getiren yolunu takip etti. Eğildi, yerden muhtemelen bir çiçeklikten düşmüş kırmızı bir lale aldı ve yine hiç acele etmeden bir mezara yaklaştı, önünde durdu. Bir şapelin ardında gizlenen Flavières onu rahatlıkla izleyebiliyordu. Madeleine'in yüzünden ne coşku ne şaşkınlık okunuyordu. Aksine sakin, huzurlu, mutlu bir ifadesi vardı. Ne düşünüyordu? Kolları yanında sarkıyordu. Lale hâlâ parmakları arasındaydı. Bir kez daha bir portreye benziyordu; bir sanatçının dehasının ölümsüzleştirdiği kadınlardan bi-

rine. Tamamen kendi içine kapanmış, derin düşüncelere dalmış halde donakalmıştı. Flavières'in zihninde *esrime* sözcüğü belirdi. Gévigne'in bahsettiği nöbet benzeri durum bu muydu? Madeleine mistik bir hezeyan içerisinde miydi? Ancak mistik sanrıların belirli semptomları olurdu ve yanılmak imkânsızdı. Sadece ölmüş biri, yakın zamanda kaybettiği bir yakını için dua ediyor olmalıydı. Oysa mezar oldukça eski ve ihmal edilmiş görünüyordu.

Flavières saatine baktı. Madeleine mezarın önünde on iki dakika kalmıştı. Şimdi, tekrar ana yola girmiş, aynı bıkkın ilgiyle kabirleri inceliyordu; sanki mezarlık mimarisine dair öğrenecek bir şeyi kalmamıştı. Flavières, geçerken Madeleine'in seyrettiği mezarın üzerindeki yazıyı okudu:

Pauline Lagerlac
1840-1865

Mezar taşının üzerinde bu ismi bulmayı bekliyordu ancak yine de derinden sarsıldı. Gizli takibine devam etti. Gévigne haklıydı: Madeleine'in tavırlarında anlaşılma- bir şeyler vardı. Mezarın karşısındaki halini gözünün önüne getirdi. Ne ellerini birleştirmiş ne de başını eğmişti. Bütünüyle hareketsiz kalmıştı tam da insanın anılarla dolu bir yerde, örneğin doğduğu evde olabileceği gibi. İçini belirsiz bir şüpheyile dolduran bu saçma fikri zihninden uzaklaştırdı ve Madeleine'e biraz daha yaklaştı. Laleyi bırakmamıştı hâlâ. Şimdi Seine'e doğru iniyordu; omuzları hafif çökmüştü, yürüyüşünde yorgunluk vardı.

Rıhtımlara varmışlardı. Madeleine, güneş ışınlarının delik deşik ettiği suya bakarak, avare avare dolanıyordu. Ellerinde şapkaları, alınlarını silerek geçen adamlar vardı, hava sıcaktı. Kayalar boyunca su masmaviydi. Berduşlar kıyıda uyukluyordu ve mevsimin ilk dağ kırlangıçları köprülerin etrafında ciyaklıyordu. Sımsıkı tayyörü ve yüksek topuklularıyla bu curcunaya yabancı duruyordu, trenini bekleyen bir yolcu gibiydi. Zaman zaman parmaklarının arasında lalenin sapını çeviriyordu. Seine'i geçti ve çiçek yanağında, parmaklıklara dirseklerini dayadı. Biriyle randevusu mu vardı? Ya da dinlenmekte miydi? Belki de akıntının, kayıkların etrafında oynaşmasını ve yansımaların büyüleyici dalgalanmalarını izleyerek sıkıntısını yatıştırmaktaydı... Biraz eğildi. Suda kendini görüyor olmalıydı; çok uzakta, tüm gökyüzü etrafında, köprünün uzun kavisli çizgisiyle birlikte. Flavières biraz daha yaklaştı. Nedenini kendi de bilemiyordu. Madeleine hareketsizdi. Laleyi bırakmıştı. Küçük kırmızı nokta kendi etrafında dönerek, şıkır şıkır suyun sakin akıntısıyla yavaşça uzaklaşıyordu. Madeleine, bir mavnanın yamacı boyunca gitti ve açıklığa ilerledi. Flavières de aniden bu küçük kayıpla ilgilenmeye başladı. Şimdi sadece lal rengi minicik bir noktaydı ve yine de insan başka bir tarafa bakmayı başaramıyordu. Artık daha hızlı ilerliyordu, sonunda geniş nehirde yitip gitti. Kuşkusuz batmıştı. Madeleine, elleri bileklerinin ucundaki salkımlar gibi sarkarken, hâlâ gözleriyle parlak su yüzeyini tarıyordu. Flavières onun gülümsediği hissine kapıldı. Ardından kadın doğruldu. Başka bir köprüden

geçerek, sağ yakaya geri geldi. Evine dönüyordu, aynı fütursuzluk, etrafta olup bitenlere aynı ilgisizlikle. Saat dört buçukta apartmanlarının eşiğinden içeri girdi ve Flavières kendini şaşkın, işe yaramaz ve tadı kaçmış hissetti. Akşamında ne yapacaktı? Bu takip onu hoşnut etmemiş, yalnızlığını daha da dayanılmaz kılmıştı. Küçük kafeye girip, Gévigne'ı aradı.

"Alo? Sen misin Paul? Ben Roger... Bir dakikalığına uğrayabilir miyim?.. Hayır, problem yok... Birkaç sorum var o kadar... Tamam, geliyorum."

Gévigne, bürosundan beylik taslayan bir umursamazlıkla bahsetmişti. Gerçekte iş yeri tüm bir kata yayılmıştı.

"Sizi biraz bekleteceğiz beyefendi... Müdür Bey bir konferansta."

Sekreter, Flavières'ı büyük kanapelerle döşenmiş bir salona aldı. Beni başından atmaya mı çalışıyor diye düşündü. Ama hayır. Ziyaretçilerini geçiren Gévigne'i gördü.

"Seni gördüğüme sevindim," dedi Gévigne, "kusura bakma. Bugün iki ayağımız bir pabuca girdi."

Ofis, geniş, aydınlık ve Amerikan tarzı döşenmişti; metalik masa ve dosya dolapları, çelik konstrüksiyonlu koltuklar, nikelaj ayaklı küllükler. Duvarda devasa bir Avrupa haritası vardı, üzerindeki raptiyelerden geçen kırmızı ip, ateş hattını belirtiyordu.

"Eeee, onu gördün mü?"

Flavières oturdu, bir sigara yaktı.

"Evet."

"Ne yaptı?"

"Passy mezarlığına gitti."

"Ne? Şeyin mezarına..."

"Evet."

Görüyorsun işte," dedi Gévigne, "Sen de görüyorsun!"

Çalışma masasının üzerinde, köşede telefonun yakınında Madeleine'in bir fotoğrafı vardı. Flavières ondan gözlerini ayıramıyordu.

"Mezar taşının üzerinde tek bir isim var. Ama, herhalde karının ebeveyni de oradadır?"

"Hiç de değil! Onlar Ardennes'de yatıyorlar. Bizim aile mezarlığı da Saint-Ouen'da... Passy'de sadece Pauline Lagerlac'ın mezarı var. Feci olan da bu! Sonuçta bana bu ziyaretin, bu 'hac yolculuğunun' sebebini açıklayabilir misin? Ayrıca, bu Madeleine'in oraya ilk gidişi de değil."

"Gerçekten de görevlilerden yol tarifi istemedi. Mezarın nerede olduğunu biliyordu."

"Öyle ya!.. Sana onun bir şekilde Pauline 'in büyüğü altında olduğunu söylemişim."

Gévigne, elleri cebinde masasının ardında yürüyordu. Boynu yakasının üzerinde bir yağ katmanı oluştuyordu. Telefon çaldı ve sert bir hareketle açtı, ardından avucuna ahizeyle hafifçe vururken mırıldandı:

"Pauline olduğunu hayal ediyor olmalı. İçim nasıl rahat edebilir? Anlıyorsun ya!"

Boğuk bir ses elinin ayasında mırıltıyordu. Telefonu kulağına götürdü ve ters bir tonla yanıtladı:

"Alo, dinliyorum... Ah! Sevgili dostum, siz misiniz?"

Flavières, Madeleine'e, gözlerinin güç bela canlandırdığı heykelsi yüzüne bakıyordu. Kaşları öfkeyle çatılmış Gévigne, emirler yağdırmaktaydı, telefonu kapattı. Flavières, geldiğine pişman oldu. Aniden gizemin Madeleine'in varlığının bir parçası olduğunu hissetti ve Gévigne onu yağmalayacaktı. Aynı saçma sapan fikir ona işkence etmek için geri döndü: ya Pauline'in ruhu...

"Beni sinir ediyorlar," dedi Gévigne, "şu an tam bir kaos var, eski dostum, anlatılır gibi değil! Bilmemek en iyisi, aksi çok moral bozucu olur!"

"Lagerlac karının kızlık soyadı mı?" diye sordu Flavières.

"Hayır. Onunki Givors... Madeleine Givors.

Ebeveynini üç yıl önce kaybetti. Babasının Mézières yakınlarında bir kâğıt fabrikası vardı. Büyük iş! Büyük babası kurmuş, esasen oralmış."

"Ama... Pauline Lagerlac, Paris'te yaşıyor olmalıydı, değil mi?"

"Bekle!"

Gévigne, sosis parmaklarıyla sumenin üzerinde tempo tutuyordu.

"Bütün bunlar öyle flu ki... Bakalım... Kayınvalidem bir gün bana Pauline ninenin evini göstermişti, hafızam beni yanıltmıyorsa Saints-Pères sokakta bir apartman... Doğru anımsıyorsam giriş katta bir dükkân vardı, sanırım bir antika eşya dükkânı... Artık Madeleine'i gördüğüne göre onun hakkında ne düşünüyorsun?"

Flavières omuz silkti.

"Şimdilik hiç."

"Ama benim gibi bir şeyler döndüğünü düşünüyorsun değil mi?"

"Bana öyle geliyor ki... evet... Resim yapmaktan tamamen vazgeçip geçmediğini biliyor musun?"

"Ah! Evet, tamamen. Onun için düzenlediğim atölye-yi salona çevirdi."

"Neden resmi bıraktı?"

"Ya işte! O kararsız biri. Hem insan değişir!"

Flavières ayağa kalktı ve Gévigne'e elini uzattı.

"Sen işinden alıkoymayayım dostum. Görüyorum ki çok meşgulsün."

"Bırak yahu, bunların hiçbir önemi yok... Beni ilgilendiren Madeleine. Bana dürüstçe cevap ver... Sence o deli mi?"

"Kesinlikle deli değil," dedi Flavières, "Çok okur mu? Takıntıları var mıdır?"

"Hayır, çok okumaz, herkes gibi çok satanları, dergileri falan okur. Bildiğim bir takıntısı yok."

"Onu izlemeye devam edeceğim."

"Pek istekli görünmüyorsun."

"Gerçekten de bununla vakit kaybettiğimizi düşünüyorum."

Gévigne'e Madeleine'i haftalarca ve aylarca takip etmeye kararlı olduğunu, bu gizemi çözmedikçe tekrar huzur bulamayacağını itiraf edemiyordu.

"Sana yalvarıyorum", dedi Gévigne, "nasıl yaşadığımı görüyorsun; büro, seyahatler, bir dakika boş vaktim yok... Lütfen, onunla ilgilen. İnan içim çok daha rahat olacak."

Flavières'i asansöre kadar geçirdi.

“Yeni bir şey bulursan beni ara.”

“Söz.”

Flavières çıktı ve kendini akşam altı kalabalığının içinde buldu. Bir akşam gazetesi aldı. İki uçak Lüksemburg sınırında vurulmuştu. Başyazılar, Almanların savaşı kaybetmekte olduğunu gösteriyordu. Abluka altına alınmış, hareketleri engellenmiş ve boğulmak üzerelerdi. Genel Kurmay her şeyi öngörmüştü ve işlerini bitirmek için, düşmanın çaresizlikle yapacağı son bir sortiyi bekliyordu.

Flavières esnedi, gazeteyi cebine sokuşturdu. Bu savaş artık ilgisini çekmiyordu. Mühim olan tek şey Madeleine'di. Bir kafenin dışına oturup bir soda ısmarladı. Pauline'in mezar taşı önünde hayallere dalmış Madeleine... Mezarın nostaljisi... Hayır. Bu mümkün değildi! Ama insan ne olası ne değil biliyor muydu?

Flavières, şakaklarında zonklayan migrenle eve döndü. Ansiklopedide L harfini araştırdı. Tabii ki hiçbir şey bulamadı. Lagerlac isminin bir sözlükte yer alamayacağını önceden biliyordu ancak, ne olursa olsun kontrol etmeseydi uyuyamazdı. Her ne pahasına olursa olsun! Şimdiden bu mantıkla daha bir sürü saçma sapan şey yapacağını biliyordu. Onu düşünmeye başladığı anda tüm soğukkanlılığını kaybediyordu. Laleli kadın! Nehre eğilmiş silüetini çizmeyi denedi Ardından kağıdı yakıp iki uyku hapi yuttu.

III

Madeleine, önünde süngüsü takılı bir askerin bir ileri bir geri gidip nöbet tuttuğu Temsilciler Meclisi boyunca ilerledi. Önceki günkü gibi Gévigne'in gidişinden kısa bir süre sonra dışarı çıkmıştı. Ancak bu sefer hızlı adımlarla yürüyordu ve Flavières, bir kazadan endişelenerek onu yakından takip ediyordu zira Madeleine caddeleri arabalara dikkat etmeden geçip gidiyordu. Böyle nereye koşuyordu? Gri tayyörü yerine bu sefer sıradan bir koyu kahve takım giymişti ve bir bere takıyordu. Düz pabuçları yürüyüşünü değiştirmişti. Çantası kolunun altındaydı ve böyle daha genç hatta biraz oğlan çocuğu gibi görünüyordu. Saint-Germain bulvarına girdi, yüksek cephe-lerin gölgelerine sığınmaya çalışıyordu. Lüksemburg'a¹⁷ mı gidiyordu? Ya da Salle de Géographie'ye mi? Ya da

17. *Lüksemburg Bahçesi* Paris'in 6. bölgesinde bulunan çeşitli stillerdeki bir bahçeler bütünüdür. (ç.n.)

birkaç seans okültizm?¹⁸ Bir anda Flavières anladı. Biraz daha güvenlik sağlamak için yaklaştı. Parfümünü duyabiliyordu, karmaşık bir şeydi; özellikle solmuş buketi ve verimli toprağı anımsatıyordu... Bu kokuyu daha önce nerede almıştı? Önceki gün, Passy mezarlığının ıssız yollarında... Bu kokuyu seviyordu; büyük annesinin Saumur yakınlarında, yamacın eteğine inşaa edilmiş evini çağırıyordu. Etraftaki herkes kayalıkların içine oyulmuş evlerde yaşıyordu ve evlerine Robinson gibi bir ip merdivenle tırmanıyorlardı. Yer yer falezden soba bacaları çıkıyordu. Her bacanın tepesinde siyah bir iz, beyaz taşı lekeliyordu. Tatil zamanları oralarda gezer, mobilyaların parladığı tuhaf konutlara bir göz atardı. Ev mi? Taşocağı mı? Kimse bilemiyordu. Bir seferinde sahibinin terk ettiği nişlerden birine girmişti. Mekânın derinleri çok az ışık alıyordu. Duvarlar bir mezarın çeperleri gibi soğuk ve pütürlü, sessizlik ürkütücüydü. Geceleyin köstebeklerin toprakta ilerleyişini duyabiliyor olmalıydılar ve belki de ara sıra tavandan kıvrıla kıvrıla bir solucan düşüyordu. Arkada köhne bir kapı, küflü bir hava üfleyen bir yeraltı yoluna açılıyordu. Üst tarafta muhtemelen dehlizlerin, koridorların, kayanın kalbine doğru sonsuz çoğalan geçitlerin yasak dünyası vardı. Asıl korku grimantarların hindi gibi kabardığı bu eşikte başlıyordu. Her yandan toprak kokuyor, kokuyordu... Madeleine'in parfümü gibi. Ve orda, uzatılmış ellerin gölgeleri gibi yeni yaprakların kıpır kıpır oynadığı bu güneşli bulvarda, Flavières bir kez daha karanlığın çekimine kapılıyor

18. Okültizm: "*Gizli güçlere inanç, doğaüstü güçlere inanma*" anlamına gelmektedir. (ç.n.)

ve Madeleine'in onu neden hemen heyecanlandırıldığını anlıyordu. Başka görüntüler de gözlerinin önünde belirliyordu, biri özellikle. On iki yaşındayken, uçsuz bucaksız çayır öbekleri, bağlar, bulutlar keşfedilen bu duvarın gölgesinde, Kipling'in¹⁹ unutulmaz bir kitabını okumuştı: *Sönen Işık...* İlk sayfasında, küçük bir kızı ve bir oğlan çocuğunu resmeden bir gravür vardı. Bir altıpatların üzerine eğilmişlerdi. Ve onu gözyaşlarına boğacak kadar duygulandıran saçma bir cümle aklına geliyordu: *Güney Afrika'ya doğru yol alan Barralong'du.*²⁰ Siyah giyinmiş kız, şimdi kesinlikle bundan emindi, Madeleine'e benziyordu; geceleri uyumadan önce düşündüğü ve uykusunda ayak seslerini duyduğu kız.

Evet, tüm bunlar gülünçtü, en azından Gévigne gibi bir adam için. Ancak hepsi gerçektir, hem de başka bir şekilde, başka bir düzlemde, kaybedilmiş, bulunmuş, gizemli bir apaçıklığın ağırlığı gibi gerçektir. Madeleine önünde yürüyordu; incecik, simsiyah, gölgelerinin tehlikesi altında ve krizantem kokarak. Saints-Pères sokağına döndü ve Flavières bundan acı bir tatmin duydu. Bu hiçbir anlama gelmezdi, yine de...

Gévigne'in bahsettiği ev oradaydı. Madeleine içeri girdiğine ve alt katında antikacı olduğuna göre kuşkusuz burasıydı. Yalnızca Gévigne bir konuda yanıltılmıştı: bu bina bir oteldi. *Family-Hôtel*. En fazla yirmi odalıydı. Takıntılı taşrahıların, profesörlerin ve üst düzey memurların müdavimi olduğu şu küçük özel konforlu

19. Joseph Rudyard Kipling (1865-1936): İngiliz şair, roman ve hikâye yazarı. (ç.n.)

20. Kipling'in hikayesinde Barralong, afrikadaki kabilelerden birinin ismine gönderme yapılarak adlandırılmış gemi. (ç.n.)

işletmelerden biriydi. Kapıda bir tabela asılıydı: *DOLU*. Flavières kapıyı itti ve resepsiyonda bir çalışma lambasının ışığında örgü ören yaşlı bir kadın gözlüklerinin üzerinden ona baktı.

"Hayır," dedi Flavières, "oda için gelmedim... sadece benden önce içeri giren hanımın adını öğrenmek istiyordum."

"Siz kimsiniz?"

Flavières, lambanın ışığının altına doğru eski müfettiş kimliğini uzattı, her şeyi sakladığı gibi bunu da saklamıştı; eski pipolar, artık işe yaramaz kalemler, zamanı geçmiş faturalar... Cüzdanı sararmış kâğıtlar, posta makbuzları, havale koçanlarıyla doluydu ve bir kereliğine haklı çıktığı zaman kendini kutluyordu. Kadın, hâlâ yan bakışlarla onu inceliyordu.

"Madeleine Gévigne," dedi

"Bu onu ilk görüşünüz mü?"

"Ah, hayır. Sık sık gelir."

"Hiç ziyaretçisi olur mu? Odasına kimseyi alır mı?"

"O düzgün bir kadın."

Yaşlı kadın gözlerini işine indirmiş, kurnaz bir ifadeyle gülümsüyordu.

Flavières ısrar etti:

"Cevap verin. Kimseyi odasına alıyor mu? Bir hanım arkadaşı mesela."

"Hayır, hiç kimse olmadı."

"O halde ne yapıyor?"

"Bilmem... Pansiyonerlerimi gözetlemem."

"Hangi odada kalıyor?"

"Oda no 19, üçüncü kat."

"Güzel bir oda mıdır?"

"Münasip bir odadır. Daha iyileri de var ama bu ona yetiyor. 12 numarayı önerdim... 19 numaralı odada ısrar eden o oldu. İlla ki üçüncü kattaki avluya bakan odayı istiyordu."

"Neden?"

"Bana söylemedi. Belki de güneştir sebebi."

"Doğru anlıyorsam odayı kiraladı."

"Evet aylık. Daha doğrusu bir aylığına."

"Ne zaman kiraladı?"

Yaşlı kadın şişlerini bırakıp ajandasını inceledi.

"Sanıyorum, üç hafta oldu bile. Nisan ayı başında..."

"Genelde, odada ne kadar kalır?"

"Değişiyor. Birkaç saat, bazen daha az."

"Hiç bagajı olur mu?"

"Hayır... asla."

"Her gün geliyor mu?"

"Hayır. Sadece iki veya üç günde bir gelir."

"Onun hiç biraz... garip olduğunu düşündünüz mü?"

Yaşlı kadın gözlüklerini alnına kaldırıp, yavaşça kırışık göz kapaklarını ovuşturdu.

"Herkes tuhaf. Ömrünüzü bir otel resepsiyonunda geçirmiş olsaydınız, bana bu soruyu sormazdınız."

"Telefon ettiği oldu mu?"

"Hayır."

"Bu otel, uzun süredir mi burada?"

Kırış kırış gözler tekrar açıldı ve Flavières'i kinci bir ifadeyle süzdüler.

"Yaklaşık elli yıldır."

"Önceden... burada ne vardı?"

"Bir ev sanırım, diğerleri gibi."

"Pauline Lagerlac diye birinden bahsedildiğini duydunuz mu?"

"Hayır. Ama o kadın buraya gelmişse, defterlere bakabilirim."

"Gerek yok."

Tekrar bakiştılar.

"Size çok teşekkür ederim," dedi Flavières.

"Bir şey değil."

Şişler tekrar şıkırdamaya başladı. Flavières, dirseklerine dayanmış halde kalmış, kurulmuş gibi cebindeki çakmakla oynuyordu. "Formumu kaybetmişim. Nasıl araştırma yapacağımı artık bilemiyorum..." İçinden yukarı çıkmak, gözünü anahtar deliğine dayamak geliyordu ancak bir şey göremeyeceğini de biliyordu. Veda edip, çıktı.

Neden üçüncü kattaki avluya bakan oda? Bu oda şüphesiz daha önce Pauline'indi! Ama Madeleine bu ayrıntıyı bilmiyordu, intihar mevsusunu bilmediği gibi... O zaman? Hangi gizemli çağrı onu bu otele getiriyordu? Flavières birkaç açıklama öngörebiliyordu; telkin, durugörü, kişilik bozuklukları, ancak hiçbirini mantıklı bulmuyordu. Madeleine her zaman normal, dengeli biri olmuştu. Üstelik uzmanlar tarafından titizlikle incelenmişti... Hayır. Başka bir şey vardı. Geri döndü, neredeyse koşacaktı. Madeleine otelden çıkmış, rıhtıma yönelmişti. Odada ancak yarım saat kalmıştı. Aceleyle Orsay garını

geçti ve bir taksi durdurdu. Flavières de zar zor bir arabaya atladı.

“İlerideki Renault’yu takip edin!”

Kendi Simca’sını²¹ almalıydı. Madeleine’i gözden kaçırabilirdi. Eğer dönerse... Ama Concorde köprüsünde trafik yoğunluğunda ve Champs Elysées de savaş öncesi en kalabalık saatlerdeki gibi sıkıştı. Madeleine’in taksisi Etoile’e doğru çıkıyordu. “Sadece evine dönüyor!” Her yerde 14 Temmuz’lardaki gibi üniformalılar, flamalı limuzinler vardı. Bu da küçük bir karmaşa yaratıyordu. Flavières, bu kıvıllık ve belli belirsiz tehdit altında yaşama hissinden hoşlanmıyor değildi. Renault, Zafer Takı’nın etrafından dolanıp Maillot kapısına doğru yöneldi. Sağda Neuilly Caddesi, güneş altın tozlarını ekerken altında uzanıyordu. Arabalar daha seyrek ve acele etmeden, pencereleri inik, üstleri açık ilerliyorlardı.

“Görünen o ki benzini idareli kullanmak zorunda kalacağız, taksiler bile,” dedi şoför.

Flavières kendine, Gévigne sayesinde istediği kadar benzin karnesi alabileceğini söyledi. Bu düşünce için kendinden utandı ama sonuçta erzak israfında, on litre fazla on litre az neydi ki!

“Şurda durun!” dedi.

Madeleine, Neuilly köprüsünün ucunda iniyordu. Flavières hiç zaman kaybetmek istemiyordu, öyle ki önceden hem kâğıt hem bozuk para hazırlamıştı. Madeleine’in önceki günkü gibi uyuşuk bir halde uzaklaştığını görünce şaşırdı. Seine boyunca amaçsız, sırf

21. Simca: Fiat tarafından 1934 yılında kurulan bir Fransız araba üreticisi. (ç.n.)

zevk için yürüyordu. Saints-Pères sokağındaki otelle bu Courbevoie rıhtımı arasında hiçbir bağlantı yoktu. O halde neden bu gezintiyi yapıyordu? Oysa Paris'teki²² rıhtımlar kadar güzeli yoktu! Kalabalıktan mı kaçıyor-du? Düşünmek ya da hayal kurmak için durgun suları mı izlemesi gerekiyordu? Loire'ın küçük adalarını anımsadı; ayakları yakan kumsallarını, kurbağaların kısa aralıklarla neşeli sitem çığlıkları attıkları solgun ağaçlıklarını. Birbirlerine benzediklerini düşünüyordu ve adımlarını sıklaştırıp ona ulaşmak arzusu içini kapladı. Konuşmalarına gerek olmayacaktı. Yanyana yürürken mavnaların suda kayışını izleyeceklerdi. İşte yine zırvalamaya başlamıştı. Kasten durdu ve uzaklaşmasına izin verdi. Geri dönmeyi dahi düşündü. Ama bu takipte baş döndürücü, karanlık, saplantı haline gelen bir şeyler vardı. Devam etti...

Kum tepecikleri, taş yığınları, kum tepecikleri...

Arada sırada kaba saba bir yük iskelesi, bir turna, dar ve paslı bir yolda küçük vagonlar. Karşıda tek düze griliğin içinde Grande-Jatte adası. Bu zarafetten yoksun banliyöde ne işi vardı? Nereye kadar sürüklenecekti? Biri diğerinin ardında, yalnızdılar. Madeleine arkasını dönmeyen, nehre bakarak yürümeye devam ediyordu. Vakit geçtikçe belli belirsiz bir korku, Flavières'i ele geçiriyordu. Hayır, bu artık sıradan bir gezinti değildi... Bir kaçış mıydı o halde? Ya da bir amnezi krizi? Daha önce de yollarda şaşırmış ve bitkin halde bulunmuş, uyurgezer

22. Courbevoie, Paris'in merkezinin yaklaşık 8.5 km dışında kalmaktadır. Madeleine'in neden burada olabileceğini düşünürken, sebebin rıhtımların güzelliği olamayacağını belirtmekte yazarlar. (ç.n.)

gibi konuşan amnezikleri gördüğü olmuştu. Yaklaştı. Bu arada Madeleine yolu geçip bir denizci bistrosunun dış bölümüne oturdu: soluk bir tentenin altında üç demir masa. Fıçıların ardına saklanan Flavières, onun hiçbir hareketini gözden kaçırmıyordu.

Çantasından bir sayfa kâğıt, bir kalem çıkardı ve elinin tersiyle masayı sildi. Bistronun patronu ortalarda görünmüyordu. Özenle yazıyordu, yüzünde bir miktar gerginlik vardı. "Birini seviyor, diye düşündü Flavières, ve o kişi askere çağırılmış." Ama bu tez de diğerlerinden daha geçerli değildi. Neden buraya kadar geliyordu ki, kimsenin gözetiminde olmadığı evinde yazmak daha kolay değil miydi? Hızla, aklına geldiği gibi, tereddüt etmeden yazıyordu; şüphesiz yürürken ne yazacağını düşünmüş olmalıydı. Ya da otelde geçirdiği o yarım saat içerisinde. Tüm bunlar biraz çılgıncaydı. Yoksa bir ayrılık mektubu muydu? Bu gelgitler için daha iyi bir açıklama olmaz mıydı bu? Ancak bu durumda Madeleine, Pauline Lagerlac'ın mezarını ziyaret etmezdi!

Kimse Madeleine'den sipariş almaya gelmiyordu. Patron da diğerleri gibi cephede olmalıydı. Madeleine mektubunu katladı, özenle kapadı. Etrafına bakıp eline vurdu. Hanede hiçbir hareket yoktu. O halde ayağa kalktı, mektubu elindeydi. Geri mi dönecekti? Duraksadı, Flavières omzunun üstünden, mektubun üzerinde yazanı okuyabilmek için varını yoğunu verirdi. Halen kararsız, kıyıya indi fıçıların hemen yakınından geçti. Flavières bir kez daha parfümünü duyabildi. Ilık bir esinti başlamıştı, eteğini havalandırıyor. Yüzü profil-

den görüldüğü kadarıyla sıkıntıdan hareketsiz, ifade-sizdi. Başını eğdi, zarfı parmakları arasında çevirdi ve birdenbire, önce iki sonra dört parça halinde yırtıp, ardından onlarca parça halinde rüzgâra bıraktı. Uçuyor, taşların üzerinde yuvarlanıyor, suyun yüzeyine konup akıntıda batmadan önce koşturuyorlardı. Madeleine küçük batıkları seyrediyordu. Parmaklarını birbirine sür-tüyordu sanki görünmez bir tozdan kurtulmak ya da onları istenmeyen bir temastan arındırmak ister gibiy-di. Ayakkabısının burnuyla otların arasına girmiş birkaç parça kâğıdı çıkarıp, rıhtımın kenarına itti. Yitip gittiler. İleri doğru sakince bir adım daha attı ve fışkıran su rıhtıma, Flavières'in ellerine kadar sıçradı.

"Madeleine!"

Fıçıların arkasında dikilmiş, anlamadan bakıyordu. Yüzeyde sadece bir zarf parçası kalmıştı, bembeyaz, küçük bir fare gibi kısa duraklamalar ve ani kaçışlarla çakıl taşlarının arasına sokuluyordu.

"Madeleine!"

Ceketini, yeleğini yırtarcasına çıkardı, telâş içindeydi. Suda hâlâ üç büyük halka ağır ağır açıklığa doğru geniş-liyordu. Daldı. Soğuk göğsünü ezdi. Yine de durmadan içinden, bir çeşit hezeyanla haykırıyordu: "Madeleine... Madeleine..." Kollarını uzatmış, elleriyle yapışkan siyah suları yokluyordu. Bir topuk darbesiyle yükseldi, gürül-tüyle beline kadar su yüzeyine çıktı. Birkaç metre ilerde onu fark etti; sırtüstü dalgayla sürükleniyordu, bedeni şimdiden boğulmuş birininki gibi gevşemiş, ağırlaşmış-tı. Onu belinden yakalayabilmek için tekrar suya daldı,

küçük akıntılar otlar gibi parmaklarına dolanıyordu; el yordamıyla aramaya devam ediyor, bacakları ve uyluklarıyla da nehrin akıntısına karşı mücadele veriyordu. Ciğerleri yanıyor, güçlükle soluyordu, kendi etrafında döndü, gözlerine yaşlar ve su dolmuştu. Yavaşça batan koyu renkli bir kütle buldu. Bir an durup yanlamasına daldı, kumaş yığınınına tutundu, körlemesine parmaklarını hızla üzerinde gezdirdi... çabuk... boynu, boynu nerdeydi... başını kolunun çukuruna dayadı, daha hızlı yükselmesini sağlarmış gibi diğer elini yüzeye uzattı. Beden çok ağır geliyordu, bir çukurdan çeker gibi, suyun tüm kökleriyle sökmek gerekiyordu. Flavières, rotası sürekli değişen kıyıyı gördü, çok da uzak değildi, ancak gücü tükeniyordu. Zarzor nefes alıyordu, hamlaşmıştı. Derin bir nefes aldı, akıntıyı diyagonal şekilde yararak bir kayığın palamarla bağlı olduğu merdivene doğru yüzdü. Omzu zincire vurdu, tutundu, bedenini kıyıya doğru serbest bıraktı. Artık ayaklarıyla suyun altında kalmış olan basamakları hissedebiliyordu. Zinciri bıraktı, taşa kenetlenip kendini bir parça yukarı çekti, sonra biraz daha, Madeleine'in bedeni kendisinininkine yapışık haldeydi. Üzerlerinden bir ton su akıyordu, ağırlıkları yavaş yavaş azalıyordu. Madeleine'i bir basamak üzerine koydu, tutuşunu değiştirip bir gayretle onu kucakladı ve yukarı taşıdı. O noktada bir dizinin üzerine yığıldı, gücü tükenmiş halde yan tarafına bıraktı. Rüzgâr yüzünü donduruyordu. İlk kıpırdanan Madeleine oldu. O zaman oturdu ve ona baktı. Acınası haldeydi, saçları yanaklarına yapışmış, teni mermer gibi olmuştu. Gözleri

açıktı. Düşünceli bir şekilde gökyüzüne dikilmiş, bir şeyleri hatırlamaya çalışıyorlardı.

"Yaşıyorsunuz," dedi Flavières.

Gözler ona çevrildi. Bakışlar çok uzaktan geliyordu.

"Bilmiyorum," diye mırıldandı, "ölmek o kadar da kötü değil."

"Aptal!" diye haykırdı Flavières. "Hadi! Silkelenip kendinize gelin!"

Onu, kolunun altından sıkıca tutup kaldırdı; ayakta duramayıp üzerine yığıldığı için, Madeleine'i omzuna attı. Hem o ağır değildi hem de bistro uzakta değildi. Buna rağmen kapıya ulaştığında yorgunluktan baldırlarını titriyordu.

"Hey! Kimse yok mu?"

Madeleine'i tezgâhın önünde yere indirdi.

Yalpalyordu ve dişleri birbirine vurmaya başladı.

"Heyy!"

"Geldim, geldim!" diye bağırdı bir ses.

Arkada bir yerde mutfaktan kolunda küçük bir çocukla bir kadın çıktı.

"Bir kaza oldu," diye açıkladı Flavières. "Bize ödünç verebileceğiniz eski kıyafetler var mı? Ne olursa? Tamamen ıslandık."

Küçük oğlan ağlamaya başladı, annesi de onu ritmik hareketlerle pıspışladı.

"Diş çıkarıyor."

"Sadece üzerimi değiştirecek bir şeyler," diye ısrar etti Flavières, "sonra ben bir taksi çağırırım... Gidip ceketimi bulacağım. Cüzdanım içindeydi. Hanımefendiye bir konyak hazırlayın... sert bir şeyler!"

Madeleine'in kendine güvenini kazanması ve kadının ilgisini, yaşadıkları talihsizliğe çekmesi için sıcak, samimi bir ortam yaratmaya çalışıyordu. Kendini neşe dolu, enerjik, hevesli hissediyordu.

"Oturun," diye Madeleine'e bağırdı.

İssiz rıhtımı geçti, fıçı yığınınına kadar koştu ve ceketiy-le yeleğini aldı. Bu mevsimde ıslanmak ciddi bir şey değildi ama neredeyse... Onu daha da allak bullak eden, çabası ve korkusundan ziyade Madeleine'in sakince boşluğa yürüdüğü görüntüsüydü. Ardından, mücadele etmek yerine, kendini anında ürkütücü bir tevekkülle bırakmıştı. Ölümü dikkate bile almamıştı. Onu bir daha gözünün önünden ayırmayacağına dair yemin etti, onu kendine rağmen kendinden bile koruyacaktı zira artık emindi, o hiç de normal değildi. Isınmak için koşarak döndü. Kadın, koynunda çocuğu iki bardağa içki koyuyordu.

"O nerde?"

"Yanda... üzerini değiştiriyor."

"Telefon nerede? Bir taksi çağıracağım."

"Orada."

Bir çene hareketiyle barın ucundaki aleti gösterdi.

"Sadece bir işçi tulumu bulabildim, işinizi görür mü?"

Flavières telefonu kapatınca, sorusunu tekrarladı.

"Gayet iyi."

O esnada Madeleine mutfaktan çıktı ve Flavières yeni bir şok yaşadı. Emprime basit bir elbise giymiş, külotlu çorapları olmadan, espadrillerle bambaşka bir Madeleine vardı karşısında, bu haldeyken ulaşılmaz görünmüyordu.

“Haydi siz de kurulanın,” dedi, “gerçekten üzgünüm... Bir dahaki sefere dikkatli olacağım...”

“Bir dahaki sefer olmaz umarım,” diye homurdandı Flavières.

Teşekkür beklemişti, dokunaklı bir şeyler; gel gör ki o, alaycı bir tutum içindeydi. Öfkeyle kendisi için çok büyük olan tulumu giydi. Bir de üstüne gülünç görünecekti. Kafe salonunda, iki kadın hemen suç ortağı oluvermiş fısıldaşıyorlardı; neşesi paramparça olmuş halde nafi- le bir çabayla manşetlerin ucunu bulmaya çalışıyordu, üzüntüyle tulumun makine yağı lekesi dolu olduğunu farketti. Öfkesi Gévigne’e yöneldi. Bütün hesabı ödeyecekti! İşine gelmiyorsa da karısını da başkası takip edebilirdi. Aniden taksinin kornasını duydu. Sarsak ve kı-zarmış halde kapıyı itti.

“Hazır mısınız?”

Madeleine kollarında bebeği tutuyordu.

“Alçak sesle konuşun,” diye fısıldadı, “uyandıracaksınız.”

Çocuğu nazikçe annesine uzattı. Bu şefkat hali Flavières’i iyice çileden çıkardı. Neredeyse küplere binmişti, ıslak kıyafetleri topladı, konyak dolu bardağın altına bir banknot sıkıştırıp çıktı. Madeleine koşarak ona katıldı.

“Sizi nereye bırakayım?” diye sordu soğuk soğuk.

Arabaya bindi.

“Size gidelim,” dedi kadın, “sanırım düzgün bir şeyler giymek için telâş içindesiniz... Ben... benim için önemli yok.”

“Yine de bana nerede oturduğunuzu söyleyin.”

"Kléber Caddesi... Ben Mme Gévigne... Kocam gemi inşaat işinde."

"Ben de avukatım... Flavières."

Şoförle aradaki camı indirdi.

"Mauberge Sokağı, Lamartine'in köşesi."

"Bana içerlemiş olmalısınız," dedi Madeleine, "neler olup bittiğini gerçekten bilemiyorum..."

"Ben biliyorum," dedi Flavières, "kendinizi öldürmeye çalıştınız."

Bir cevap, bir itiraz beklentisiyle bir süre durdu.

"Bana güvenebilirsiniz," diye devam etti, "anlamaya hazırım... Keder, bazen... hayal kırıklığı."

"Hayır," dedi kısık sesle, "düşündüğünüz gibi değil."

Şimdi tekrar tiyatrodaki yabancı olup çıkmıştı; yelpazeli kadın, diğer Madeleine, geçen gün unutulmuş bir mezarın başında duran kadın...

"Kendimi suya atmak istedim," diye devam etti, "ama yemin ederim neden bilmiyorum."

"Peki ya mektup!"

Kızardı.

"Mektup kocam içindi. Ama ona anlatmaya çalıştığım şey öyle olağanüstüydü ki bunun yerine..."

Flavières'e doğru döndü ve elini koluna koydu.

"Siz, bayım, ikinci yaşama inanıyor musunuz? Demek istediğim... ölüp sonra da... başka biri olarak yeniden doğmaya? Görüyorsunuz ya! Cevap vermeye cesaret edemiyorsunuz. Benim deli olduğumu düşünüyorsunuz..."

"Ama bakın..."

"Halbuki ben deli değilim, hayır... Ama öyle sanıyo-

rum ki geçmişim o eskiye uzanıyor... Küçük kız hatıralarımın ötesinde, bir şey daha var, bilincine vardığım başka bir hayat... size neden bütün bunları anlatıyorum bilmiyorum..."

"Devam edin," diye geveledi Flavières, "devam edin!"

"Daha önce hiç görmediğim şeyler gözlerimin önüne geliyor... yüzler, yüzler de... sadece benim hafızamda varolan. Ve bazen de yaşlı... yaşlı bir kadın olduğumu hissediyorum."

Derin kontralto bir sesi vardı ve Flavières kıpırdamadan dinliyordu.

"Hasta olmalıyım... ancak hasta olsaydım, anılarım bu kadar net olmazdı. Karman çorman, tutarsız olurlardı."

"Ama biraz önce, ani bir güdüye mi kapıldınız ya da düşünülmüş bir karara mı itaat ettiniz?"

"Daha ziyade karar... fakat zihnimde çok da net değil. Gitgide yabancılaştığımı, asıl hayatımı geride bıraktığımı hissediyorum... o halde... neden devam edeyim?.. Sizin için, herkes için, ölüm hayatın karşısı... Oysa benim için..."

"Böyle konuşmayın. Lütfen... Kocanızı düşünün."

"Zavallı Paul! Eğer haberi olsaydı!"

"Bilmesine de gerek yok. Bu aramızda bir sır olarak kalacak."

Flavières, ses tonunu yumuşatıp tatlı tatlı konuşmaktan kendini alamamıştı ve Madeleine şaşırtıcı bir canlılıkla gülümseyiverdi birden.

"Profesyonel gizlilik," dedi kadın, "böylece rahatla-

rım... Oradan geçtiğiniz için çok şanslıyım."

"Orası öyle evet. Yakınlarda şantiyesi olan bir müteahhitle görüşecektim ve hava bu kadar güzel olmasaydı arabamı almış olurdum."

"Ve ben de ölmüş olurdum," diye mırıldandı.

Taksi durdu.

"Geldik," dedi Flavières, "dairemin dağınıklığının kusuruna bakmayın. Bekârim ve üstelik çok meşgulüm."

Apartmanın girişinde kimse yoktu. Merdivenlerde de. Flavières, herhangi bir kiracının onu bu kılıkta görmesinden çekinirdi. Kapıyı açıp Madeleine'i içeri buyur ederken, telefonun çaldığını duydu.

"Muhtemelen bir müşteridir. Oturun. Bir dakikamı alır ancak."

Ofisine koştu.

"Alo?"

Gévigne'di.

"Seni iki kez aradım. Aklıma Pauline'in intiharı ile ilgili bir şey geliverdi... Kendini suya atmıştı... Bu detay ne şekilde işine yarar bilemiyorum ama sana söylemek istedim, öylesine... Ya sen, sende bir gelişme var mı?"

"Anlatırım. Şu anda ofiste misafirim var."

IV

Flavières, kuşkulu bir ifadeyle not defterine baktı. 6 Mayıs. Üç randevu; iki miras işi ve bir boşanma. Bu aptal meslekten gına gelmişti. Kepenk indirip bir yazı asma imkânı da yoktu: *Seferberlik nedeniyle kapalı veya vefat sebebiyle...* ya da her neyse. Telefon yine de bütün gün çalacaktı. Orléans'daki müşterisi bir kez daha uğramasını isteyecekti. Sevimli olmak, not almak zorunda kalacaktı. Gévigne arayacak veya uğrayacaktı. Fazlasıyla talepkârdı. Her şeyi ona ayrıntılarıyla anlatmak gerekiyordu... Flavières masasına oturdu ve Gévigne dosyasını açtı. 27 Nisan, Orman'da gezinti. 28 Nisan, Paramount'da öğleden sonra keyfi. 29 Nisan, Rambouillet ve Chevreuse vadisi. 30 Nisan, Marignan. Galeries Lafayette'in terasında çay. Yükseklik yüzünden rahatsız hissettim. İnme durumunda kaldım. Bu Madeleine'i çok güldürdü. 1

Mayıs, Versailles'da gezinti. Durumu iyi. Oysa Simca beni zorluyor. 2 Mayıs, Fontainebleau ormanı. 3 Mayıs, onu görmedim. 4 Mayıs, Lüksemburg bahçelerinde küçük bir tur. 5 Mayıs, Beauce'da uzun bir gezinti. Uzaktan Chartres katedralini gördük...

6 Mayıs tarihine ise şöyle mi yazmalıydı; *Onu seviyorum. Artık onsuz yapamıyorum?* Çünkü her şeye rağmen söz konusu olan aşktı. Terk edilmiş bir madende yanan ateş gibi gizlice kavrulan, melankolik bir aşktı. Madeleine bir şeyden şüphelenmiyor gibiydi. Flavières sadece bir arkadaştı, gönlünce muhabbet edilebilen bir refakatçi. Elbette onu Paul ile tanıştırmamanın bir alemi de yoktu! Flavières boş vakitlerini değerlendirmek için çalışan, ancak hoş bir hanıma sıkıntısını kovmakta yardım etmekten de zevk alan zengin bir avukat rolündeydi. Courbevoie kazası unutulmuştu. Flavières'e sadece Madeleine üzerinde bir hak vermişti. Kadın onu her karşılaştığında, kurtarıcısı olduğunu hissettirmeyi biliyordu. Flavières'e bir amcaya, bir vaftiz babaya, bir vasiye gösterilecek saygı ve nazik ilgiyle yaklaşıyordu. Herhangi bir aşk sözcüğü akıl almaz bir hoyratlık, kabalık olurdu. Hem, Gévigne de vardı! Bu yüzden her akşam Flavières eksiksiz ve ayrıntılı bir rapor hazırlamayı şeref meselesi olarak görüyordu. Gévigne onu sessiz, kaşları çatık dinliyordu. Ardından Madeleine'in tuhaf rahatsızlığından bahsediyordu...

Flavières, dosyayı kapattı, ayaklarını uzattı, parmaklarını birleştirdi... Madeleine'in hastalığı! Günde yirmi kere kendine bu soruyu soruyordu. Günde yirmi kez,

kafasında tek tek Madeleine'in sözlerini inceliyor; polis fişleri gibi onları sırayla titizlikle, takıntılı bir dikkatle tetkik ediyordu. Madeleine hasta değildi, öte yandan tamamen normal de değildi. Hayatı, hareketliliği, kalabalığı seviyordu, şen şakraktı, hatta bazen ele avuca sığmazdı; hayat doluydu. Görünüşte kadınların en neşelisiydi. Bu onun aydınlık güneşli yanıydı. Ancak diğer tarafı da vardı; karanlık, gizemli. Soğuktu, egoist değildi ama hesapçıydı. Derinlerinde buz gibi, umursamaz, arzudan ve tutkudan yoksundu. Gévigne haklıydı: Onu oyalamayı, hayata bağlı tutmayı bıraktığınızda, bir çeşit uyuşukluğa gömülüyordu; sebebi ne hayaller ne de üzüntüydü ama daha ziyade anlaşılması güç bir hal değişimiydi, sanki ruhu bedeninden dışarı yayılıyor ve uzayda buharlaşıyordu. Birçok kez Flavières onu bu şekilde yakından görmüştü; sessizce uzaklaşıyor, bir düş gibi, görünmez ve güçlü bir çekime kapılan bir medyum gibi kayboluyordu.

"Bir sorun mu var?" diye sormuştu.

Madeleine yavaşça kendine gelmiş, yüzü canlanmıştı; kaslarını, sinirlerini deniyor gibi görünüyordu, gülümsemesi tereddütlüydü, kirpiklerini birçok kez kırpmıştı, ardından kafasını çevirmişti.

"Hayır. Çok iyiyim."

Gözleri onu yatıştırıyordu. Belki de bir gün sırlarını ona açardı. Beklerken, Flavières arabayı ona kullan-dırmamaya özen gösteriyordu. Yetenekli bir sürücüydü ama sanki fazla kaderciydi. Doğru kelime zaten bu değildi. Flavières, boşuna doğru ifadeyi aradı... Kendini savunmuyordu; kabul ediyordu. Düşük tansiyon te-

davisi gördüğü zamanları anımsadı. Eh, durum buydu. En ufak hareketin bedeli ağır oluyordu. Yerde bin franklık bir banknot bile görse onu alacak durumu yoktu. Nitekim Madeleine'in içinde de kırık bir yay vardı... Flavières, bir engelle karşılaşsalar, frene basmak, direksiyonu kırmak gibi tepki vermeyi denemeyeceğinden emindi. Öncesinde Courbevoie'da mücadele etmemişti... Başka ilginç bir ayrıntı da asla gezintileri için bir hedef seçmiyordu.

"Versailles'a ya da Fontainebleau'ya gitmek ister misiniz? Paris'te mi kalmayı tercih edersiniz?"

"Fark etmez ya da olur," diyordu.

Hep aynı cevap. Oysa beş dakika önce içtenlikle gülüyor, eğleniyordu; yanaklarına renk geliyor, adamın koluna sarılıyordu; Flavières, bedenine yaşama sevinci dolduğunu hissediyordu. Bazen, kendini kulağına fısıldamaktan alıkoyamıyordu:

"Öyle büyüleyicisiniz ki!"

"Gerçekten mi?" diyordu bakışlarını kaldırıp.

Flavières, bu mavi, gün ışığının biraz körleştirdiğini sandığı berrak gözlere her baktığında kalbinde aynı hızlı sıkışmayı hissediyordu. Madeleine çabuk yoruluyordu. Sürekli açtı. Saat dörtte ikinci kahvaltısını yapması gerekiyordu; çörek, çay, reçel. Flavières ona pastanelerde çay salonlarında eşlik etmekten çok hoşlanmıyordu, bu yüzden onu daha ziyade kırlara götürüyordu. Tatlı veya ekler yediğinde kendini iliklerine kadar suçlu hissediyordu; savaş yüzünden, eşler veya sevgilileri Kuzey deniziyle Vosges arasında bir yerlerde savaşıyor satıcılar

yüzünden. Ama Madeleine'in bu boşluğu, hiçliği, her an içine gömülüp gidebileceği bu geceyi başarısızlığa uğratmak için, beslenmeye ihtiyacı olduğunu anlıyordu.

"Bana Virgil'i²³ düşündürüyorsunuz," diye itiraf etmişti Flavières.

"Neden?"

"Aeneas'ın²⁴ Plüton'un²⁵ yeraltı dünyasına indiği zamanı anımsıyorsunuzdur. Etrafına kan yaymaktadır ve ölülerin gölgeleri bu kanı koklamaya gelirler; yayılan bu buğudan beslenirler, bir süreliğine yoğunluk kazanırlar ve konuşurlar, konuşurlar; yaşayanların dünyasına öylesine özlem duymaktadırlar ki!"

"Evet ama benzerliği göremiyorum."

Kruvasan dolu tabağı ona doğru itmişti.

"Yiyin... hepsini yiyin... Bana öyle geliyor ki sizin de yoğunluğa ihtiyacınız var. Yiyin! Küçük Eurydice!"

Virgil, "Georgica" adlı eserinde Orpheus ve karısı Eurydice'nin öyküsünü anlatır, Eurydice bir gün ormanda gezinirken ayağını bir yılan sokmuş ve ölmüştür. Orpheus bunun üzerine lirini alarak karısının ardından ölüler diyarına gitmiştir.

Madeleine dudaklarının kenarında bir kırıntı olduğu halde gülümsemişti.

"Bütün bu mitolojinizle aklımı karıştırıyorsunuz!"

23. Virgil M.Ö.1. yüzyılda yaşamış ünlü bir Romalı şairdir. Roma İmparatorluğu'nun destanı olarak kabul edilen Aeneis'in de yazarıdır. Dante'nin *İlahi Komedya*'sındaki ana karakterlerden biridir. (ç.n.)

24. Aeneas, Kral Ankhises ile Aphrodite'nin oğlu ve Troia kahramanlarından biridir. Latin şair Vergilius'un *Aeneis* isimli şaheserinin konusu oldu ve bu Anadolu prens, Roma'nın milli kahramanı ve imparator Augustus'un atası sayıldı. (ç.n.)

25. Plüton: Roma mitolojisinde yeraltı dünyasının hükümdarıdır. (ç.n.)

Ve uzun bir sürenin sonunda, fincanını koyup eklemişti:

“Eurydice! Ne hoş... Gerçekten de beni ölümler diyarından kurtardınız!”

Seine’i, çamurlu rıhtımı düşünmek yerine Loire yakınındaki faleze oyulmuş evleri, sadece hep aynı su damlasının sesinin duyulabildiği yeraltı geçitlerini hayal etmişti; elinin Madeleine’inkinin üzerine koymuştu.

O günden beri ona Eurydice diye sesleniyordu, şaka-sına. Onu Madeleine diye çağırmaya cüret edemiyordu. Gévigne yüzünden. Hem Madeleine, evli kadındı, başkasınındı. Eurydice, aksine, tamamen ona aitti; üzerinden sular akarken, gözleri kapalı, ölümün gölgesi avurtlarına çökmüşken, onu kollarında tutmuştu. Hali gülüntü, olsun. Sürüp giden bir işkenceyle acı veren duygular hengamesinde yaşıyordu. Belki de öyleydi! Ama içindeki bu kusursuz huzuru, yakın geçmişini tüm korkuları ve vicdan azabıyla birlikte yutan eksiksiz mutluluk hissini daha önce hiç tatmamıştı: Öyle uzun zamandır bu göz kamaştırıcı genç kadını bekliyordu ki! On üç yaşından beri. Hayaletlerin ve perilerin ülkesine; toprağın kalbine eğilip baktığı zamandan beri...

Telefon çaldı. Hızlı bir hareketle açtı. Kimin aradığını biliyordu.

“Alo? Siz misiniz? Müsait miyim? Evet imkânım var. Evet, çok işim var ama acil bir şey yok... Hoşunuza mı gider?..Emin misiniz? Tamam, anlaştık. Yeter ki beşte dönmüş olayım... Haydi ama... Karar verin... Çok tatlısınız ama beni zor durumda bırakıyorsunuz... Bir müze, bel-

ki... Çok orijinal değil ama hiç yoktan... Louvre'da sanatsal bir gezinti? Hayır, her şeyi kaldırmadılar. Hâlâ epey bir şey var. Acele etmemiz için bir neden daha... Tamam, teşekkürler... Görüşmek üzere."

Telefonu usulca kapattı, sanki sevilen sesin son bir yankısı tellerde dolanıyordu. Bugün ne getirecekti? Şüphesiz diğerlerinden farklı olmayacaktı. Bu durumdan çıkış yoktu. Madeleine asla iyileşmeyecekti. Neden kendini kandırıyordu? Onunla ilgilendiğinden beri, belki biraz daha az intiharı düşünüyordu ama derinlerinde saplantısı devam ediyordu. Gévigne'e ne diyecekti? Ona düşündüklerini bütünüyle anlatmalı mıydı? Flavières, bir çembere hapsolmuş gibiydi. Aynı fikirleri çevirip durdukça kendini kurumuş, kısır, en ufak zihinsel efor gösteremeyecek halde hissediyordu.

Şapkasını aldı ve çıktı. Müşteriler daha sonra gelirdi, ya da hiç gelmezlerdi. Ne önemi vardı ki? Belki Paris bombalanabilirdi. Belki de savaş biraz daha uzarsa o da askere alınabilirdi. Madem ki her halükârda gelecek korkunç derecede belirsizdi, aşkın, şimdi yaşananların, yaprakların üzerindeki güneşin haricinde hiçbir şeyin anlamı yoktu. İçgüdüsel olarak bulvarlara, gürültüye, sürünün temasına gitti. Bu ona biraz olsun Madeleine'i unutturuyordu, Opéra civarında dolanırken, genç kadının üzerinde tuhaf bir etkisi olduğunu anladı; kelimenin tam anlamıyla tüm gücünü emiyordu. Onun etrafındayken bir kan bağışçısı değil de bir şekilde ruh bağışçısı rolünü oynuyordu. Kanıtı da yalnız olduğunda kaybettiği enerjiyi geri kazanmak için insan nehrine dalmak

zorunda olmasıydı. O halde hiçbir şeyi düşünmüyor, sadece zaman zaman, belki de hayatta kalma şansının olabileceğini düşünüyordu... Bazen rüyalara dalıyordu... Gévigne ölmüş, Madeleine özgür bir kadın... İmkânsız hayal etmekten, kendine parça parça garip hikâyeler anlatmaktan hoşlanıyordu. Bir süre sonra, afyon bağımlısı biri gibi harikulade bir özgürlüğe ulaştı. Kalabalık onu ağır ağır sürüklüyordu. Kendini akışa bıraktı. İnsan olmaktan yorulmuş, ara vermişti.

Lancel'in²⁶ vitrinleri önünde durdu. İçinden alışveriş yapmak gelmiyordu. Mücevherlere bakmayı, koyu renkli kadifeler üzerinde altının ışıltısını seviyordu. O anda, aklına Madeleine'in çakmağının bozulduğu geldi. Cam bir tabla üzerinde çakmaklar vardı; pahalı bir malzemeden yapılma sigara kutuları da gördü. Ona kırılmazdı; içeri girdi, mat altından küçük bir çakmak, Rusya²⁷ derisinden yapılma bir kılıf seçti. Bir kereliğine, para harcamak keyfliydi. Bir karta "Yeniden doğmuş Eurydice'e" yazıp, kılıfın içine yerleştirdi. Ona paketi Louvre'da veya daha sonra, ayrılmadan önce bir şeyler atıştırtırken verecekti. Sabahı bu alışverişle güzelleşmişti. Parmaklarıyla mavi kurdele ile sarılmış paketi hissettikçe gülümsüyordu. Sevgili, sevgili Madeleine!

Saat ikide Etoile meydanında onu beklemekteydi. Madeleine her zaman dakikti.

"Şu işe bakın!" dedi Flavières, "bugün simsiyah giyinmişsiniz."

26. *Lancel*: Ünlü Fransız markası. Aynı zamanda dünyanın ilk aksesuar markası. (ç.n.)

27. Rusya'da hazırlanan özel, pahalı bir deri. (ç.n.)

“Siyahı çok seviyorum,” diye kabul etti, “bana kalsa hep siyah giyinirim.”

“Neden? Siyah çok iç karartıcı.”

“Hayır, aksine insanın düşündüğü her şeye önem katıyor. Kendimizi ciddiye almalıyız.”

“Peki, ya mavi ya da yeşil giyseniz?”

“Bilmiyorum. Sanırım kendimi bir dere veya kavak gibi hissederdim herhalde... Küçükken renklerin sihirli güçleri olduğuna inanırdım... Bu yüzden resim yapmak istemiştim.”

Madeleine, Flavières’in koluna girdi; tamamen teslimiyet içeren bu hareket onu şefkatle sarstı.

“Ben de resim yapmayı denedim. Ama güzel çizemiyorum.”

“Bunun en önemi var ki? Mühim olan renk.”

“Resimlerinizi görmek isterdim.”

“Ah! Pek bir değerleri yok. Hiçbir şeye benzemiyorlar. Sadece rüyalar... Siz rüyalarınızı renkli mi görürsünüz?”

“Hayır. Ben sadece siyah beyaz görüyorum... sinema-daki gibi.”

“O halde anlayamazsınız. Siz körsünüz!”

Güldü ve şaka yaptığını göstermek için kolunu sıktı.

“Bu, realite olarak adlandırılardan çok daha güzel. Yapabilirseniz, birbirine dokunan, birbirini yiyen, birbirini içen, bütünüyle içinize nüfuz eden renkler hayal edin. Üzerlerinde durdukları yapraklarla karışan böcekler, mercanlara benzeyen balıklar gibi oluruz. Her gece diğer diyarı düşünüyorum.”

“Demek siz de,” diye mırıldandı Flavières.

Birbirlerine iyice yanaşmış, kimseye bakmadan Concorde meydanını çevresinden dolanıyorlardı. Flavières zar zor yön bilincini koruyordu. İçini dökmüş olmasının etkisi altındaydı ama bir yandan da zihni tetikteydi, sorunu gözardı etmiyordu.

"Ben küçük bir çocukken, bu bilinmeyen ülkeye saplantılıydım. Size haritada sınırlarını bile gösterebilirdim."

"Bu aynı şey değil."

"Ah, aksine! Benimki karanlıkla doluydu; sizinki aydınlık ama bir noktada buluştuklarından eminim."

"Peki artık ona inanmıyor musunuz?"

Flavières tereddüt etti. Ancak ona öyle bir güvenle bakıyor, vereceği cevaba o kadar önem veriyor görünüyordu ki!

"Tabii ki hâlâ inanıyorum. Özellikle de sizi tanıdığımndan beri."

Bir müddet sessizce gezintilerine devam ettiler. Uyumlu adımları içlerinde ortak düşünceler büyütüyordu. Geniş avluyu geçip, dar ve karanlık küçük bir merdiveni tırmandılar. Az sonra bir katedral serinliğinde mısırlı tanrıların arasında ilerliyorlardı.

"Ben inanmıyorum, varolduğunu biliyorum," dedi Madeleine... "En az bizim dünyamız kadar gerçek. Ama bunu dillendirmemeliyiz."

Biri diğerinin ardında duran ayakları ve büyük boş gözleri ile heykeller onların geçişini izliyordu. Yer yer selofan rengi lahitler ve çözmesi imkânsız işaretlerle çevrelenmiş taş bloklar vardı. Boş salonların görkemli derinliklerinde ise çarpılmış yüzler, zamanın etkisiyle dökül-

müş burunlar, çömelmiş yaratıklar; korkunç ve cansız bir fauna vardı.

“Buradan daha önce de bir adamın kolunda geçtim,” diye mırıldandı Madeleine, “uzun, çok uzun zaman önce... Size benziyordu ama onun favorileri vardı.”

“Bir tür yanılsama olmalı. Deja vu hissi. Çok yaygındır.”

“Ah hayır! Size ürkütücü kesinlikte detaylar verebilirim... Alın... Sürekli adını bilmediğim küçük bir şehir görüyorum... Fransa’da mı onu bile bilemiyorum ancak sürekli orada dolaşıyorum, onu düşünüyorum sanki hep bu şehirde yaşamışım gibi... İçinden bir ırmak geçiyor... Sağda, kıyıda galloromen tarzda bir zafer takı²⁸ karşıma çıkıyor...”

Yol boyunca ulu çınarların dizili olduğu caddeyi tırmanınca solda, amfitiyatro... tonozlar, merdiven yıkıntıları. Arenanın sonunda üç kavak ve bir koyun sürüsü görüyorum.

“Ama... ama ben bu şehri biliyorum!” diye haykırdı Flavière, “Saintes şehri, nehir de Charente.”

“Belki!”

“Ama amfitiyatro boşaltıldı... Artık kavaklar yok.”

“Benim zamanımda vardı... ya küçük çeşme, o hâlâ duruyor mu? Genç kızlar içine iğne atıp o yıl evlenmek için dilek tutarlardı.”

“Sainte-Estelle çeşmesi!”

28. Galloromen: Gallo: Breton, Galya. Romalılar tarafından fethedildikten sonra yapılara yansıyan tarz. Burda formu benzediği için Madeleine zafer takı olarak tarif etmektedir. Kastettiği Romanın Galya’yı işgali sonrası yapılan yapılardan biridir ki Flavières şehri tahmin edince netleşir. (Saintes şehri, ırmak da Charente nehridir) . Adı Germanicus Kemeridir. Saintes Şehrindeki galloromen amfitiyatro harabeleri de ünlüdür. (ç.n.)

"Peki ya kilise, amfitiyatronun ardındaki... Çok eski bir çan kulesi olan yüksek bir kilise... Eski kiliseleri hep sevmişimdir."

"Saint-Europe!"

"Görüyorsunuz işte."

Etraflarında balmumu kokusu dalgalanan esraren-giz yıkıntılar boyunca ilerliyorlardı. Ara sıra bir ziyaretçiye rast geliyorlardı; dikkatli, bilmiş, dalıp gitmiş. Aslanların, sfenkslerin, kanatlı boğaların geçişini izledikleri halde sadece birbirleriyle ilgileniyorlardı.

"Şehrin adı ne demiştiniz?"

"Saintes... Royan yakınlarındadır."

"Orada yaşamış olmalıyım... önceleri."

"Önceleri? Küçüklüğünüzde mi?"

"Yoo hayır," dedi sükunetle Madeleine, "diğer hayatımda."

Flavières itiraz etmedi. Madeleine'in sözleri onda derin etki uyandırıyordu.

"Nerede doğdunuz?" diye sordu.

"Ardennes'de. Sınırın hemen yakınında. Savaş her zaman hayatımızdaydı. Ya siz?"

"Beni büyükannem büyüttü, Saumur'un yanında."

"Ben tek çocuğum. Annem hep hastaydı. Babam tüm zamanını fabrikada geçiriyordu. Çok mutlu bir çocukluğum olmadı."

Duvarları tuvallerle bezenmiş bir salona girdiler, çerçeveleri ayna oyunları ile çoğalır gibi parlıyordu. Portrelerin gözleri üzerlerine sabitlenmiş halde uzun süre onları takip ediyordu. Bunlar bazen kadidi çıkmış

asilzadeler, bazen de arkalarında şaha kalkmış at olduğu halde gösterişli giyimli elleri kılıçlarında subaylardı.

"Siz gençken," diye fısıldadı Flavières, "o zaman da rüyalarınız var mıydı? önsezileriniz..."

"Hayır. Yalnız, sessiz bir kızdım."

"Öyleyse... nasıl oldu?"

"Bir anda. Çok uzun zaman olmadı... Kendi evimde olmadığımı hissettim... yabancı birinin evinde yaşadığımı... bilirsiniz o duyguyu... hani sabah uyanır ve 'ben neredeyim' diye düşünürsünüz."

"Evet... Sizi kızdırmak istemiyor olmasaydım, size bir soru sorardım."

"Benim gizli saklım yok."

"İzin verir misiniz?"

"Lütfen, buyrun."

"Acaba hâlâ şeyi düşünüyor musunuz... ölmeyi?"

Madeleine durdu ve sürekli yalvarır gibi bakan gözlerini Flavières'e doğrulttu.

"Anlamamışsınız."

"Cevap verin bana."

Küçük bir grup ziyaretçi bir tablonun önünde toplaşmıştı. Flavières, aradan bir haç, solgun bir beden, omzunun üstüne düşmüş bir baş ve sol göğüste akan kan gördü. Biraz ileride bir kadın başını gökyüzüne çevirmişti. Madeleine koluna bir gölgeden daha ağır gelmiyordu.

"Hayır... ısrar etmeyin."

"Aksine, ısrar ediyorum. Bu benim gibi sizin de iyiliğiniz için."

"Roger... Size rica ediyorum."

Sesini biraz yükselttiği halde Flavières altüst olmuştu. Kollarıyla Madeleine'in omzunu sardı ve onu kendine çekti.

"O zaman sizi sevdiğimi, sizi kaybetmek istemediğimi anlamıyorsunuz!" İki robot gibi Meryem'lerin ve pieta'ların,²⁹ soluk Golgota'ların³⁰ arasında yürüdüler. Madeleine uzun uzun elini tuttu.

"Beni korkutuyorsunuz," dedi Flavières, "ama size ihtiyacım var... Belki de korkmaya ihtiyacım var... yaşadığım şu hayatı hakir görmek için... Keşke beni aldatmadığınızdan emin olabilseydim!"

"Gidelim buradan."

Bir çıkış arayarak boş salonları geçtiler. Madeleine hâlâ kolunu bırakmamıştı, gitgide daha da sıkı tutunuyordu. Yuvarlanırcasına basamaklardan inip kendilerini nefes nefese çimenlerde buldular. Döner bir fıskiye, bir gökkuşağı gezdiriyordu. Flavières durdu.

"Biraz deli miyiz ne... biraz önce söylediklerimi anımsıyor musunuz?"

"Evet," dedi Madeleine.

"Sizi sevdiği söyledim. Anladınız mı?"

"Evet."

"Sizi sevdiğimi tekrar edersem, bana kızar mısınız?"

"Hayır."

"Olağanüstü! Biraz dolaşalım ister misiniz? Birbirimize söyleyecek o kadar fazla şey var ki."

"Hayır... Yorgunum. Dönmek istiyorum."

29. Pieta: Meryemana resmi. (ç.n.)

30. Golgota, Hazreti İsa'nın çarmıha gerildiği yer. (ç.n.)

Beti benzi atmış ve korkmuş görünüyordu.

"Bir taksi çağırayım," dedi Flavières, "ama öncesinde bu küçük hediyeği kabul eder misiniz?"

"Bu nedir?"

"Açın! Açın!"

Kurdeleyi çözdü, paketi açtı, açık eline kılıfı ve çakmağı koyup başını salladı. Ardından kılıfı açıp kartta yazanları okudu.

"Benim zavallı dostum," dedi.

"Gelin!"

Flavières onu Rivoli sokağına doğru sürükledi.

"Bana teşekkür etmeyin... Bir çakmak istediğinizi biliyordum... Yarın görüşür müyüz?"

Madeleine başını eğdi.

"Tamam. Kızlara gideriz... Hayır, hayır. Konuşmayın. Beni bu öğleden sonranın hatırası ile bırakın... İşte, bir taksi... Eurydice canım, beni ne kadar mutlu ettiğinizi bilemezsiniz."

Elini aldı ve eldivenlerinin üzerinden öptü.

"Artık arkanıza bakmayın," dedi, kapıyı kaparken.

Yorgun ve huzurluydu, bütün gün Loire kıyılarında koştuğu o eski günlerdeki gibi.

V

Flavières, tüm sabah boyunca nafile Madeleine'in telefonunu bekledi. Saat ikide her zamanki buluşma noktalarına, Etoile meydanına gitti. Gelmedi. Gévigne'i aradı. O da Havre'a gitmişti ve ertesi gün saat ona kadar dönmeyecekti.

Flavières berbat bir gün geçirdi. Uyuyamadı. Şafaktan epey önce ayaktaıdı, onu yavaş yavaş kemiren görüntülerin saldırısı altında, bürosunda dolanıp durdu. Hayır, Madeleine'e hiçbir şey olmamıştı. Bu imkânsızdı! Oysa... Yumruklarını sıktı, panikle mücadele halindeydi. Madeleine'e o itirafı asla yapmamalıydı! İkisi birlikte Gévigne'i aldatmışlardı. Kimbilir pişmanlık onu neye sürükleyebilirdi, sınırları bu kadar gergin, bu kadar dengesiz bir haldeyken! Kendinden iğreniyordu. Sonuçta, Gévigne'in hiç suçu yoktu. Gévigne ona güven-

mişti. Madeleine'i ona emanet etmişti. Bu saçma sapan hikâyeye bir son vermeliydi. Hem de bir an önce! Ancak ne zaman Flavières hayatını Madeleine olmadan tasavvur etmeye çalışsa boğazında bir şeyler düğümleniyordu; ağzını açtı, masanın köşesine, bir koltuğun sırtına dayanmak zorundaydı. Şartları böylesine zalimce ayarlamış Tanrı'ya, kadere, kismete, gizli güçlere... Adı her neyse ona lanetler yağdırmayı arzuluyordu. Demek her zaman dışlanmış olacaktı! Savaş bile onu istememişti. O ilk akşam Gévigne'in oturduğu koltuğa çöktü. Kederini fazla abartmıyor muydu? Tutku, gerçek tutku iki haftada yeşermezdi. Çenesi ellerinin arasında samimiyetle kendine bakıyordu. Aşk hakkında ne biliyordu ki? Daha önce kimseyi sevmemişti. Ah! Elbette vitrinleri izleyen bir fakir gibi, onun da canı mutluluğun her halini çekmişti. Fakat her zaman onunla arzuladıkları arasında soğuk ve sert bir engel olmuştu. Ve sonunda müfettiş olduğunda, kendini bu parlak, mutlu ve yasak dünyanın koruyuculuğuna adanmış olduğuna inanmıştı. Bu da onun vitriniydi. Bekleme yapmayın! Madeleine hayır... Hakkı yoktu. Hırsızların tarafına geçemezdi. Her neyse! O da vazgeçerdi! Korkak! Zavallı! İlk engelde geri çekiliyordu! Oysa belki de Madeleine de onu sevmek üzereydi...

"Yeter," dedi yüksek sesle, "yeter! Bana rahat huzur verin artık!"

Kendine gelmek için sert bir kahve yaptı, bir süre mutfaktan ofisine, ofisinden yatak odasına dolandı durdu. Bedenine ve zihnine yerleşen bu tanımadığı acı, derin nefes almasını, alışık olduğu sakince düşünmesini

engelleyen bu keder, aşk olmalıydı. Tüm hatalar, tüm aptallıklara hazır hissediyordu kendini, harap edici olmasına rağmen mantıksızlıktan gurur duyuyordu adeta. Bunca zaman ofisine girip çıkan tüm o insanları izlerken, bütün o dosyaların üstünde çalışırken, duyduğu tüm itiraflara rağmen nasıl olup da anlayamamıştı, inatla gerçeğe kapalı kalmıştı? Omuzlarını silktilti. Ne zamanki bir müşteri gözleri yaşlı, "Ama onu seviyorum!" diye haykırsa, ona hep şöyle demek isterdi; "Hadi ama! Aşkınızla beni güldürmeyin! Aşk, bir gençlik rüyasıdır! Çok tatlı, çok saf ama ulaşılmaz! Sizin düşüp kalkmanız beni ilgilendirmiyor!" Budala!

Saat sekizde hâlâ robdöşambriyle, ayaklarında terlikler, saçları darmadağın gözleri çakmak çakmaktı. Hiçbir şeye karar vermemişti. Ona telefon etmesi imkânsızdı. Evdeki çalışanlar nedeniyle Madeleine bunu yasaklamıştı. Zaten onu görmek istemiyor olabilirdi. Belki o da korkuyordu...

Dalgın dalgın traş oldu, giyindi. Sonra iradesi hareket geçmeden, acilen Gévigne'i görmesi gerektiğine karar verdi. Aniden içten olmaya ihtiyaç duymuştu, aynı zamanda gizli bir kurnazlıkla, ikileminin sahte olduğunu hem Madeleine ile görüşüp hem de Gévigne'e güvence vermenin mümkün olduğunu düşünüyordu. Bu durumda bir parça neşe, içinde debelendiği sisi dağıttı. Açmayı unuttuğu panjurların arasından içeri güneş ışınlarının süzüldüğünü fark etti. Elektriği kapattı ve bürosuna bol bol gün ışığı girmesini sağladı. Kendine güveni yerine geliyordu, bir sebebi yoktu, sadece hava güzeldi ve sa-

vaş henüz patlak vermemişti. Çıktı, temizlikçi kadın için anahtarı paspasın altına bıraktı, kapıcıya selam verdi. Şimdi her şey daha kolay görünüyordu. Korkularına gülüp geçmek isterdi ancak o değişmemişti. Daima içinde durmadan salınan gizemli sarkacın oyuncağı olacaktı; korkudan umuda, neşeden melankoliye, şüpheden cürete. Asla ara vermeden. Asla gerçek bir dinlenme, tinsel bir dengelenme olmadan. Halbuki Madeleine'in yanında... Tekrar kaosa kapılmamak için Madeleine'i aklından uzaklaştırdı. Paris, kendini bir serap gibi sergiliyordu. Işık hiç bu kadar müşfik, bu kadar şehvetle dokunulabilir olmamıştı. İnsanın içinden ağaçlara, gökyüzüne dokunmak; gerinip güneşte yıkanan büyük şehri bağrına basmak geliyordu. Flavières yolu ağır ağır yürüyerek kat etti. Saat onda Gévigne'in ofisine girmişti. Gévigne de yeni varmıştı.

"Otur, dostum... Birazdan seninim. Müdür yardımcıma bir şey söyleyip geliyorum."

Gévigne yorgun görünüyordu. Birkaç yıl içinde gözünün altında torbalar, sarkık ve kırışıklıklarla yarılmış yanakları olacaktı. Elliler onu es geçmeyecekti. Flavières bir koltuğa doğru ilerlerken gizlice eğlendi. Gévigne gelmiş, Flavières'in omzuna dostça vurmuştu.

"Sana imreniyorum, biliyor musun," dedi, "hoş bir hanıma, özellikle de benimkine eşlik ederek günümü geçirmek isterdim... Beni harap eden bir hayatım var."

Hantalca oturdu ve koltuğunu Flavières'inkinin yanına ittirdi.

"Eeee?"

“Eeesi, bir şey yok. Geçen gün Louvre’a gittik. Dün onu görmedim. Bir telefon beklerdim. İtiraf etmeliyim ki bu sessizlik...”

“Önemli değil. Madeleine biraz rahatsızdı. Biraz önce döndüğümde onu yatakta buldum. Yarın ayaklanır. Alıştım artık!”

“Sana gezintisinden bahsetti mi?”

“İki üç kelime. Bana aldığı ıvır zıvırları gösterdi... bir çakmak galiba... Nihayetinde iyi görünüyordu.”

“Gayet iyi. Sevindim.”

Flavières, bacak bacak üstüne attı, kolunu da tembelce koltuğunun sırtına uzattı. Tekrar bulduğu emniyet hissinin tadını, sıkıntı belirene kadar, çıkarıyordu.

“Düşünüyorum da bu takip işini devam ettirmek faydalı mı?”

“Nasıl! Öyle mi dersin? Asla olmaz, neler yapabileceğini bizzat kendin gördün.”

“Evet, evet,” dedi Flavières, beceriksizce. “Ama... işte... karına eşlik ediyor olmak beni sıkıyor... Anlarsın ya... Olmadığım halde şey gibi görünüyorum... Sonuçta, bu dürüstçe değil diyelim.”

Gévigne, bıçak kısmını eğip bükerek eğlendiği bir mektup açacağı tutuyordu. Başını hızlı hızlı ‘hayır’ anlamında salladı.

“Ya ben,” diye homurdandı, “bu durum benim hoşuma mı gidiyor sanıyorsun? Endişelerini takdir ediyorum. Ama çaremiz yok. Eğer Madeleine’e ayıracak daha fazla vaktim olsaydı, kendi başımın çaresine bakmayı denerdim. Ne yazık ki gitgide daha fazla işimin esiri oluyorum.”

Mektup açacağını fırlattı, kollarını kavuşturdu ve boynu içine göçmüş halde, gözlerini Flavières'e dikti.

"Bana on beş gün daha ver eski dostum, en fazla üç hafta. Bakanlığın desteği ile büyük ihtimalle şantiyelerimi büyüteceğim ve bu durumda sürekli Havre'da kalmaya mecbur olacağım. Bu iş olursa, Madeleine'i de yanımda götürmeyi başarabilirim. O zamana dek, ona göz kulak ol! Senden daha fazlasını istemiyorum... Ne hissettiğini çok iyi anlıyorum. Sana berbat bir angarya yüklediğimi biliyorum. Ama bir on beş gün, kafamın rahat olmasına ihtiyacım var."

Flavières tereddüt ediyormuş gibi yaptı.

"Eğer sadece 2 haftalık iş diyorsan."

"Sana söz veriyorum."

"Öyle olsun. Yine de benim bakış açımı bilmende fayda var. Ben bu gezintileri onaylamıyorum. Ben hassas bir tipim; geniş bir hayal gücüm var... Görüyorsun ya senden hiçbir şey saklamıyorum..."

Gévigne'in yüzünde sert bir ifade vardı, muhtemelen yönetim kurulu suratıydı bu. Ama gülümsedi.

"Teşekkürler. Senin gibi adamlar yok artık. Ancak Madeleine'in güvenliği her şeyin üstünde."

"Şüphe duymak için sebeplerin var mı?"

"Hayır."

"Eğer karın geçen seferki gibi ani bir şey yaparsa, onu belki de engelleyemeyebileceğimi düşündün mü?"

"Evet... her ihtimali düşündüm."

Gözlerini indirdi ve sertçe ellerini birleştirdi.

"Hiçbir şey olmayacak," diye mırıldandı... "Fakat bir

şey olursa da eh, sen de orada olacaksın, en azından neler olup bittiğini bana anlatırsın. Tahammül edemeyeceğim tek şey belirsizlik... Madeleine'in gerçekten hasta olmasını binlerce kez yeğlerdim. Onu ameliyat masasında, bir cerrahın ellerinde görmeyi tercih ederdim. Bu durumda Tanrım, ihtimalleri bilirsin! İyi, kötü olasılıkları hesap edebilirsin. Ama bu sis perdesi! Anlıyor gibi görünmüyorsun."

"Aksine, anlıyorum."

"O halde?"

"Ona göz kulak olacağım... Endişelenme! Fırsattan istifade, hiç Saintes'de yaşadı mı bilgin var mı?"

"Saintes mi?" dedi Gévigne sersemlemiş halde, "Hayır. Kesinlikle hayır... Sana bunu düşündüren ne?"

"Bana Saintes'den öyle bir bahsetti ki sanki orada yaşamıştı."

"Ne geveleyip duruyorsun sen öyle?"

"Şehrin fotoğraflarını görmüş olabilir mi?"

"Kuşkusuz hayır. Sana tekrar söylüyorum batıya hiç seyahat etmedik! Bölgenin rehberi bile yok bizde."

"Ya Pauline Lagerlac? O Saintes'de yaşamış mı?"

"Benden bu kadar dostum, çok fazla şey soruyorsun. Nereden bilebilirim ki!"

"Lagerlac... Saintonge³¹ ismi gibi... Cognac, Chermignac, Gemozac, böyle yirmi tane daha sayarım."

"Evet... belki... bağlantıyı göremiyorum."

"Gün gibi ortada! Karın bana daha önce hiç görmediği ama muhtemelen Pauline Lagerlac'ın tanıdığı yerleri

31. Saintonge: Yörenin adı. Benzer formuyla Lagerlac isminin de o yöreye özgü bir isim olabileceğini ima ediyor. (ç.n.)

tüm detaylarıyla anlatabildi... Bekle! Dahası var... Bana amfiteyatroyu tasvir etti, şu anki haliyle değil ama yüz-yıl önce olduğu haliyle."

Gévigne kaşlarını çattı, anlamaya çalışıyordu.

"Ne düşünüyorsun?"

"Hiç," dedi Flavières, "henüz hiç... Bu öyle olağanüstü olurdu ki! Pauline ve Madeleine..."

"Hadi ama!" diye sözünü kesti Gévigne, "yirminci yüzyılda yaşıyoruz. Pauline ve Madeleine'in... bunu iddia ediyor olamazsın. Tamam, Madeleine büyükannesinin hatırasının acısını çekiyor... Ama mantıklı bir açıklaması olmalı. Senden bu yüzden yardım istedim. Bilseydim ki sen de..."

"Sana bırakmayı teklif ettim."

Flavières aralarındaki ani gerilimi hissetti. Biraz bekleyip, kalktı.

"Sana vakit kaybettirmek istemiyorum..."

Gévigne kafasını salladı.

"Önemli olan Madeleine'i kurtarmak. Hasta, deli, kutsanmış, bedeni ele geçirilmiş, vız gelir. Önceliğim yaşaması!"

"Bugün dışarı çıkacak mı?"

"Hayır."

"O halde ne zaman?"

"Muhtemelen yarın... Bugün tavsiyene uyup, günü onunla geçireceğim."

Flavières gıkını çıkarmadı ama içi kinle doldu. 'Ondan öyle nefret ediyorum ki! Beni öyle iğrendiriyor ki' diye düşündü.

“Yarın... Yarın müsait olur muyum, bilemiyorum.”

Gévigne de ayağa kalktı, masanın etrafından dolanıp Flavières’in koluna girdi.

“Beni affet. Fevri davrandım, sinirliydim... Bu benim suçum değildi. Bana aklımı kaybettireceksin sonunda. Dinle beni. Bugün bir tecrübe edeceğim. Ona Havre’dan bahsetmeye başlasam iyi olacak ve buna tepkisi ne olacak hiç bilemiyorum... O halde, tereddüt yok, yarın onu izlemek için serbest olmalısın. Buna inanıyorum. Bana gözlemlerini aktarırısın... Senin muhakemene güveniyorum. Anlaştık mı?”

“Evet.”

Onu Gévigne’in boyunduruğu altına sokan bu çabuk evet için kendini ayıpladı, ancak en ufak iyi niyet göstergesi yelkenleri suya indirmesine sebep oluyordu.

“Teşekkürler... Benim için yaptıklarını unutmayacağım.”

“Ben çıkarım,” diye utançla mırıldandı, “sen zahmet etme, yolu biliyorum.”

Ve tekrar saatler, onun için boş ve ölesiye monoton akmaya başladı. Madeleine’i, yanında Gévigne olmadan düşünemiyordu ve hep aynı yerde, içinden bir şeyler koparılıp atılıyormuş gibi sancı çekiyordu. Nasıl bir adamdı o? Madeleine’e ihanet ediyordu. Gévigne’e ihanet ediyordu. Kıskançlık, öfke, arzu, çaresizlikle yanıp kül oluyordu. Öte yandan kendini saf ve içten hissediyordu. İyi niyetli olmaktan hiç vazgeçmemiştir!

Günü geceye sürükledi, bazen gizli polis havasına bürünüyor bazen de bitkinliğe boyun eğip bir bankta, bir

kafenin terasında soluklanıyordu. Madeleine Paris'ten ayrıldıktan sonra ona ne olacaktı? Gitmesine engel mi olmalıydı? Peki nasıl?

Kendini bir sinemaya attı, dalgın dalgın gündemi izledi. Yine birlikler, geçitler, konuşlanmalar, manevralar. Etrafında insanlar, sessiz sakın lolipop yiyordu. Böyle gösterimler artık kimsenin ilgisini çekmiyordu. Herkes *Boche*'ların³² işinin bittiğini biliyordu! Flavières, bekleme salonundaki kayıp bir yolcu gibi, yorucu bir yarı uykuya daldı. Uyuyakalmaktan korktuğu için gösterim bitmeden çıktı. Boynu ağrıyordu ve gözleri yanıyordu. Yıldızlarla dolu bir gece altında ağır ağır evine döndü. Arasına başında kaskı, boynunda düdüğü bir giriş kapısı altında sigara içen bir adamla karşılaşıyordu. Ancak bir bombardıman uyarısı ihtimali görünmüyordu. Almanların üst düzey hava güçleri olması gerekirdi ki bundan oldukça uzaktılar!

Yatağına uzanıp bir sigara yaktı, uyku öyle ani geldi ki soyunacak takati bile olmadı. Kıpırdamasını engelleyen, Louvre'daki heykeller gibi donup kalmasına neden olan bir uyuşukluğun içine gömüldü. Madeleine...

Uyandı, zihni berraktı, gürültüyü hemen tanıdı... Sirenler! Çatıların üzerinde hep beraber uluyorlardı; karanlık şehir, aceleyle boşaltılan bir yolcu gemisi gibiydi. Evlerde kapılar çarpılıyor, hızlı hızlı adımlar atılıyor. Flavières başucu lambasını yaktı, saat üçtü. Yanına dönüp tekrar uyudu. Sabah saat sekizde hâlâ esnerken haberleri araştırdı ve Almanların saldırıya geçtiğini öğ-

32. Boche: Alman anlamında küçümseme içeren bir terim. (ç.n.)

rendi; tuhaf bir rahatlama hissetti. Nihayet savaş! Şimdi kendi kaygılarını bırakıp diğerlerinin ıstıraplarını paylaşabilecek, coşkulu ve meşru bir acıyla onlara katılabilirdi. Kendi başına bitiremediği kavgayı, şu veya bu şekilde sona erdirecek olaylar meydana gelecekti. Savaş imdadına vaktinde yetişmişti, kendini onun insafına bırakması yeterliydi. Bir hayat akıntısı onu canlandırdı. Acıkmıştı. Yorgunluk gitmişti. Madeleine aradı. Onu ikide bekliyor olacaktı.

Sabah çalıştı, müşterilerini kabul etti, telefonlara cevap verdi. Konuştuğu insanların sesinde kendininkine benzer bir heyecan hissediyordu ancak haberler nadirdi. Basın, radyo detay vermeden, alınan ilk başarılarından bahsediyordu. Bu da oldukça normaldi. Palais yakınlarında bir melektaşıyla öğlen yemeği yedi, uzun süre sohbet etti; birileri yanaşıyor, laflıyor, Fransa haritaları açılıyordu.

Flavières, koyvermenin tadını çıkarıyor, tüm gözenekleriyle içiyordu. Simca'sına atlayıp, Etoile'e yetişmeye ancak zamanı oldu. Sözcükler, gürültü ve güneşle sarhoş olmuştu.

Madeleine onu bekliyordu. Neden yine o günkü koyu kahve takımı giymişti? Şey yaptığı günkü... Flavières, Madeleine'in eldivenli elini tuttu.

"Beni meraktan öldürdünüz," dedi.

"Biraz rahatsızdım. Özür dilerim... Ben kullanabilir miyim?"

"Memnuniyetle! Sabahtan beri sinirlerim gergin. Saldırdılar. Duydunuz mu?"

“Evet.”

Victor Hugo caddesine saptı ve Flavières, Madeleine’in henüz kendine gelmediğini anladı. Vitesleri gıcırdatıyor, ani frenler yapıyor, hızla kalkıyordu. Kötü bir solgunluk hatlarını bulanıklaştırıyordu.

“Gezip tozmak istiyorum,” diye açıkladı. “Bu belki de son buluşmamız.”

“Neden?”

“Olayların nereye varacağını bilebiliyor muyuz? Paris’te kalacağım kesin mi?”

Demek Gévigne’le konuşmuşlardı. Belki de kavga etmişlerdi. Cadde artık kalabalık olmasa da, Flavières dikkatini dağıtmamak için sustu. Muette kapısından geçerek, Paris’in dışına çıktılar ve Boulogne ormanına daldılar.

“Neden Paris’ten gideceksiniz ki? Bombardıman ihtimali yok ve Almanlar bu kez Marne’a kadar ulaşamazlar.”

Cevap vermediği için Flavières ısrar etti:

“Sebepler... Sebepler ben miyim, bu yüzden mi gitmeyi düşünüyorsunuz? Madeleine, hayatınızı zorlaştırmak istemiyorum... Size Madeleine dememin sakıncası var mı? Ben sadece yırttığınız o mektubu bir daha yazmayacağınızdan emin olmak istiyorum... Beni anlıyor musunuz?”

Dudaklarını birbirine bastırarak, görünüşte çok dikkatli bir şekilde askeri bir kamyonu sollamaya çalışıyordu. Longchamp hipodromu devasa bir otağa benziyordu ve iç güdüselle gözler bir sürü arıyordu. Suresnes köprüsünde trafik vardı, adım adım ilerliyorlardı.

"Bu mevzudan bahsetmeyelim artık," diye mırıldandı Madeleine. "Biraz olsun savaşı, hayatı unutsak olmaz mı?"

"Fakat üzgünsünüz Madeleine, görebiliyorum."

"Ben mi?"

Yüzünde, Flavières'in içine işleyen, hüzünlü ama metin bir gülümseme belirdi.

"Ben her zamanki gibiyim. Sizi temin ederim. Bugünkü kadar yaşamamanın tadına varmamıştım... Sizce de maceraya atılmak, karşınıza ilk çıkan yolu izlemek, hiçbir şey düşünmemek güzel değil mi! Bir daha hiçbir şey düşünmek istemezdim. Neden hayvanlar gibi değiliz?"

"Hadi ama saçmalıyorsunuz!"

"Ah hayır... Hayvanların yakınacakları bir şeyleri yoktur. Otlarlar ve uyurlar; saftırlar! Geçmişleri de gelecekleri de yoktur."

"İşte felsefesi de varmış!"

"Buna felsefe denir mi bilemem ama onlara imreniyorum."

Bir saatten uzun süre, birbirlerine sadece tek tük laflar ettiler. Bougival'de Seine ile tekrar buluştular, bir müddet nehir boyunca ilerlediler; ilerleyen vakitte Flavières, Saint Germain şatosunu tanıdı. Issız ormanda Madeleine çok hızlı sürmüştü, sadece Poissy girişinde biraz yavaşlar gibi olmuş; bakışları sabit, dümdüz devam etmişti. Meulan çıkışından biraz sonra, bir kadının kullandığı ağaç taşıyan bir yük aracı yolu tıkamıştı ve Madeleine, Simca'yı bir kestirmeye sokmuştu. Sahada inşaa edilmiş

ancak terk edilmiş gibi görünen bir bıçkı fabrikasının etrafını dolaşmışlardı; işlenmemiş kerestelerin tatlı kokusu onları uzun süre takip etmişti. Kendilerini bir dört yolun merkezinde, bir kazayağında bulmuşlardı; Madeleine, muhtemelen yol boyunca devam eden çiçekli çit sebebiyle sağdan devam etmeyi seçmişti. Alnında beyaz bir leke olan bir at, onlara bir bariyerin üstünden baktı. Madeleine, sebepsiz hızlandı ve yaşlı araba, tekerlekleri üzerinde sarsıldı. Flavières, çaktırmadan kol saatine baktı. Birazdan inmiş yanyana yürüyor olacaktı; o zaman ifadesini alabilirdi çünkü bir şeyler sakladığı gün gibi ortadaydı. "Belki de evlenmeden önce, pişmanlığını üzerinden atamadığı bir hata yaptı," diye düşündü Flavières. "Ne hasta ne yalancı; sadece kafayı bir şeye takmış. Ve kocasına açılmaya cesaret edemiyor." Bu varsayıma bağlandıkça Madeleine'in tutumu ona daha da akla yatkın geliyordu. Genç kadının tavırları bir suçluya aitti. Ama işlediği suç neydi? Oldukça feci bir şey olmalıydı...

"Bu kiliseyi bilir miniz?" diye sordu Madeleine. "Neredeyiz?"

"Nasıl?.. Ah pardon! Bu kilise mi? Ben, hayır... İtiraf etmeliyim ki hiçbir fikrim yok... Duralım ister misiniz; saat üç buçuk oldu bile."

İssız kilise avlusunda durdular. Ağaçların ardında, aşağıda tek tük gri çatı görünüyordu.

"İlginç," dedi Madeleine, "bir tarafı roman, gerisi modern yapıda. Çok da güzel değil."

"Çan kulesi çok yüksek," diye fark etti Flavières. Kapıyı itti. Kutsal su haznesinin üzerindeki bir yazı dikatlerini çekti.

*Papaz Gratin'in birkaç ruhani bölgesi olduğundan,
ayın Pazar 11:00'da yapılmıştır.*

"Demek bu nedenle terkedilmiş görünüyormuş," diye fısıldadı Madeleine.

Yavaşça hasır sandalyelerin arasında ilerlediler. Çok da uzak olmayan bir yerlerden gıdaklayan tavukları duydular. Haç yolu³³ tablolarının boyaları pul pul dökülüyordu. Bir eşek arısı mihrabın etrafında vızılıyordu. Madeleine istavroz çıkardı ve tozlu bir dua kürsüsüne³⁴ diz çöktü. Yanında ayakta duran Flavières, kıpırdamaya cüret edemiyordu.

Hangi günahı için af diliyordu? Boğulsaydı lanetlenmiş mi olacaktı? Üzerinde durmadı.

"Madeleine," diye mırıldandı, "gerçekten inanıyor musunuz?"

Hafifçe başını çevirdi. O kadar solgundu ki hasta olduğunu düşündü.

"Neyiniz var? Madeleine, cevap verin!"

"Bir şey yok... Evet, inancım var... Hiçbir şeyin burada bitmediğine inanmak mecburiyetindeyim. Korkunç olan da bu!"

Uzun süre yüzünü avuçlarıyla sakladı.

33. Haç Yolu: Çarmıha gerilmeye mahkum edilen İsa'nın, sırtında çarmıhla geçtiği yol. Bu sahneyi resimleyen tablolardan bahsediliyor. İki yanda, duvarlara asılı on dört tablo vardır. Genelde İsa'nın çektiği ızdırapları dile getirirler. Bu levhaların bulunduğu kısma "Haç Yolu" denir. Dindar Hristiyanlar her tablo başında durarak tasvirleri düşünür ve dua ederler. Haç Yolu'nu takip edip onu tamamlarlar. Özellikle Paskalya öncesi, Perhiz ve Oruç sürelerinde çok rağbet görür. (ç.n.)

34. Dua kürsüsü: Kilisede önünde diz çöküp, dizler yastıklı kısma, dirsekler üstteki bölüme dayanıp dua edilen alçak sandalye benzeri mobilya, dua sandalyesi de denir. (ç.n.)

"Haydi," dedi sonunda.

Kalktı, sunağa doğru haç çıkardı. Kolundan tuttu.

"Gitsek iyi olacak, sizi böyle görmek hoşuma gitmiyor."

"Evet... temiz hava iyi gelir."

Harap halde bir günah çıkarma hücresinin önünden geçtiler. Flavières, Madeleine'i oraya sokabilmeyi diletti. İhtiyacı olan bir papazdı. Rahipler unutturdu. Ama ya o, itiraf edecek olursa unuttur muydu? Loş mekânda, Madeleine'in bir kapı sürgüsünü yokladığını duydu. Bir kapı sarmal bir merdivene açıldı.

"Karıştırdınız Madeleine... Bu çan kulesinin merdiveni."

"Görmek istiyorum."

"Vaktimiz kalmadı."

"Sadece bir dakika!"

Çoktan tırmanıyordu. Duraksayamazdı. Tiksintiyle, tırabzan görevi yapan yağlı bir ipe tutunarak ilk basamakları çıktı.

"Madeleine! Yavaş olun!"

Sesi, sıkışık duvarlar arasında kısa yankılarla vızıldadı. Madeleine cevap vermedi, ancak küçük topuklarının basamaklardaki tıkırtısı duyuluyordu. Flavières kısa bir sahanlığı geçti, açıklıktan, Simca'nın üstünü ve sıralanmış kavakların üzerinden başlarında örtüleriyle bir tarlada çalışan kadınlar gördü. Ani bir öğürme boğazını sıktı. Mazgal deliğinden³⁵ uzaklaşarak tırmanışına daha yavaş devam etmeye başladı.

35. Mazgal deliğinin Fransızcası "meurtrière" kadın katil anlamına da gelir. (ç.n.)

“Madeleine! Beni bekleyin!”

Soluk soluğaydı. Şakakları zonkluyordu. Bacakları ona zar zor itaat ediyordu. İkinci bir sahanlık. Boşluğu görmemek için elini gözlerinin önüne koydu ama onu, solunda çanların halatlarının sarktığı kuyunun içinde hissediyordu. Kuzgunlar havalandı, sıcak taşların etrafında gakladı. Geri dönmeyi asla beceremeyecekti.

“Madeleine!”

Sesi boğuklaştı. Karanlıkta kalmış bir çocuk gibi çılgılık mı atacaktı? Rıhtlar yükseliyor, basamakların ortası çukurlaşıyordu. Bir miktar gün ışığı, üçüncü bir açıklıktan üzerine düşüyordu. Baş dönmesi (vertigo) onu sıradaki sahanlıkta yakaladı. Kendini bir göz atmaktan alıkoynamadı; bu sefer ağaçların tepelerini görüyordu, Simca ise bir lekeden ibaretti. Hava, her yandan akın edip, bir dalga gibi onu havalandıracaktı. Bir adım daha attı, ardından bir adım daha. Bir kapağa tosladı. Merdiven öte yanda devam etmekteydi.

“Madeleine! Açın!”

Kapağın tokmağını zorluyor, avucunun içiyle ahşap yüzeyine vuruyordu. Neden bu kapağı kapatmıştı?

“Hayır,” diye bağırdı. “Hayır... Madeleine... Bunu yapmayın... Beni dinleyin!”

Çanlar kuyunun yükseklerinde yankılandı. Sesine metal bir tını katıyor, “BENİ” sözcüğüne insani olmayan bir ağırlık veriyorlardı. Çıldırılmış bir halde çan kulesinin mazgal deliğine baktı. Kapak arada kalıyor gibi görünüyordu. Acaba dışarı çıkıp, dolanıp, öte yana geçmek mümkün müydü? Evet. Kuleyi çevreleyen dar bir

korniş vardı. Peyzajın derin mavisine dalan manzaranın etkisiyle nefes nefeseydi. Başka biri geçebilirdi burdan... O... imkânsızdı... düşerdi... ezilirdi. Ah! Madeleine! Taştan kafesinde böğürdü. Madeleine'in çığlığı ona cevap oldu. Pencerenin önünden bir gölge aşağı doğru düştü. Yumrukları ağzında, saydı; küçükken şimşek ile gök gürültüsü arasındaki zamanı saydığı gibi. En aşağıda kısa, tok bir çarpma duyuldu; gözleri terle dolu halde can çekişmekte olan biri gibi sayıkladı: "Madeleine... Madeleine... Hayır..." Oturmak zorunda kaldı. Bilincini kaybedeceğini düşündü. Basamaktan basamağı sürünerek inmeye başladı. Dehşet ve çaresizlik içinde inliyordu. İlk sahanlıkta, tehlikeyi göze alıp dizlerinin üstünde açıklığı yaklaştı. Altında, çan kulesinin solunda eski bir mezarlık uzanıyordu ve duvarın dikine, ürkütücü derecede düz ve derin bir perspektifin sonunda koyu kahve bir giysi yığını yatıyordu. Gözlerini sildi çünkü her ne pahasına olursa olsun bakmak istiyordu. Taşların üzerinde kan vardı, bir de parçalanmış içi saçılmış siyah bir el çantası. Altın çakmak, yıkıntılar arasında parlıyordu. Flavières ağlıyordu. Yanına inip yardım çağırarak bile aklına gelmiyordu. Ölmüştü. Flavières de onunla birlikte ölmüştü.

VI

Flavières uzaktan, bedeni gözlüyordu. Kilisenin etrafını dolaşmış, mezarlığı geçmişti ve şimdi kıpırdamaya cesaret edemiyordu. Aklına Madeleine'in mırıldanan sesi geliyordu: "Acıtmıyor!" Ve umutsuzlukla bu düşünceye tutunuyordu; acı hissedecek zamanı olmamıştı. Bunu Leriche için de söylemişlerdi. O da Madeleine gibi düşmüştü, kafa üstü. Acı hissetmemek? Bunu bilebilirler miydi? Leriche'in vücudu çatıya çarpıp parçalandığında, her yana kanı sıçrarken... Flavières'in takati kalmamıştı. Meslektaşının bedeninden kalanları hastanede görmüştü. Parmakları arasında doktorun raporunu tutmuştu. Çan kulesi, Leriche'in çatısından düştüğü evden çok daha yüksekti. Korkunç çarpma anını hayal edebiliyordu; parçalanmayı, bilincin kaybolduğu ve narin ve pürüzsüz bir ayna gibi parçalara bölündüğü infilakı. Bir

korkuluk gibi duvarın dibine atılmış bu hareketsiz şeyde, Madeleine olan hiçbir şey yoktu. Korkuyla yaklaştı; kendini bakmaya, acı çekmeye zorlayarak; çünkü her şeyin sorumlusu oydu. Gözyaşlarının arasından cesedi zar zor görüyordu; alt üst olmuş ısırgan otları, ensesi açık halde yarı dağılmış, kana bulanmış o güzel kızıl kahve saçlar; şimdiden balmumu rengi olmuş, alyansının parladığı bir el... el çantasından sağa sola saçılmış parçalar arasında çakmak. Flavières onu yerden aldı. Cesareti olseydi yüzüğü alır, parmağına geçirirdi.

Zavallı küçük Eurydice! İçinde kaybolmak istediği hiçlikten asla çıkamayacak!

Sanki onu katleden kendisiymiş gibi yavaşça geri geri uzaklaştı. Bir anda etrafında kuzgunların gölgesinin dolaştığı yerdeki feci şekilden korkmuştu. Parmaklarının arasında sımsıkı tuttuğu çakmak ile mezarların arasına kaçtı. Madeleine'e bir mezarlıkta rastlamıştı. Onu bir mezarlıkta bırakıyordu. İşte. Bitmişti. Kimse neden kendini öldürdüğünü bilemeyecekti. Ve kimse onun da orda olduğunu bilmeyecekti. Kapağa ulaşmak için dışarıdan dolaşmaya cesaret edemediğini de. Kilise avlusuna ulaştı ve arabasına saklandı. Ön cama vuran yansıması onu dehşete düşürüyordu. Hayatından nefret ediyordu. Cehennem yeniden başlıyordu. Uzun süre arabayı sürdü, kayboldu, şaşkınlıkla Pontoise garını tanıdı, bir jandarma karakolunun önünden geçti. İçeri girip, durumu bildirmeli, teslim mi olmalıydı? Ancak yasaların elinde, ona karşı bir şey yoktu. Ona deli muamelesi yaparlardı. O halde? Ne yapabilirdi? Kafasına bir kurşun mu sık-

malıydı? İmkânsız. Buna asla gücü yetmezdi. Artık bir korkak olduğunu kabul etmeliydi, vertigo bir bahane değildi. Hasta olan iradesiydi. Ah Madeleine öyle haklıydı ki! Bir hayvan olmak! Mezbahaya gidip kafaya topuzu yiyene kadar, huzur içinde geviş getirmek!

Asnières kapısından geçerek Paris'e döndü. Saat altıydı. Her halükârda Gévigne'e raporunu sunmalıydı. Flavières, Malesherbes bulvarında bir kafede durdu. Kendini tuvalete kapattı, yüzünü mendiliyle sildi, saçlarını düzeltti. Ardından telefon etti. Tanımadığı bir ses Gévigne'in ofiste olmadığını muhtemelen de bugün geri dönmeyeceğini bildirdi. Bir içki söyleyip barda içti. Keder onu sarhoş etmişti; bir akvaryumda dolandığı his-sine kapıldı, insanlar etrafında balıklar gibi süzülerek yüzüyorlardı. İkinci konyağı da içti. Zaman zaman kendi kendine tekrar ediyordu: Madeleine öldü! Derinlerde bir yerde şaşırمامıştı. Her zaman onu bu şekilde kaybedeceğini biliyordu. Onu hayata alıştırmak için çok fazla çaba, çok fazla canlılık gerekirdi.

"Garson, aynısından!"

Onu bir kez kurtarmıştı. Daha iyisi yapılabilir miydi? Hayır, kabahati yoktu. Çan kulesinin dışından dolana-bilseydi bile zamanında varamazdı. Madeleine ölmeye fazla kararlıydı. Gévigne yanlış adama gelmişti. Nokta. Çekici, sanatçı, ışık saçan birini bulmalıydı. Kalkmış dar görüşlü, bayağı, sürekli kendiyle meşgul, geçmişinin esiri bir tip seçmişti... Çok yazık! Flavières ödedi ve çıktı. Aman Ya rabbi öyle yorgundu ki! Ağır ağır Etoile'e sürdü. Bazen elleri düşünce düşünceli direksiyonu yok-

luyordu. Bir mendile, bir zarfa basit bir dokunuşla, en gizli düşüncelerinizi bile okuyabilen falcılara özeniyordu. Madeleine'in son sıkıntılarının ne olduğunu bilmeyi öyle isterdi ki! Ya da daha ziyade kayıtsızlığının sırrını. Yaşamdan tereddüt etmeden ayrılmıştı; toprağa doğru, başı önde, sanki daha iyi kucaklamak, iyice içine dalmak ister gibi kolları açık. O kaçmamıştı. Bir şeye dönüyordu. Sanki bir anda Flavières'den kaçıp, saklanmıştı, arka kapıdan örneğin. İçmekle hata etmişti. Kulaklarına üfleyen hava kafasında düşünceleri dağıtıyor, yırtılmış bir mektubun parçaları gibi onları uçuruyordu. Kléber caddesine geri döndü ve Simca'yı, Gévigne'in koca siyah arabasının arkasına park etti. Artık Gévigne'den çekinmiyordu. Bu onunla son görüşmesi olacaktı. Beyaz taş basamakları ve kırmızı halısıyla biraz fazla törensel görünen merdivenleri tırmandı. Çift kanatlı kapısının üzerinde Gévigne'in levhası parlıyordu. Flavières kapıyı çaldı, açılmadan şapkasını çıkardı. Mütevazı bir ifade takındı.

"Bay Gévigne lütfen... Flavières geldi dersiniz."

Madeleine'in dairesi! Mobilyalara, duvar kaplamalarına, biblolarla attığı bakışa bir elveda kondurmak isterdi, özellikle salondaki tablolar garip yaşantılarıyla onu alt üst etmişti. Neredeyse hepsinde hayvanlar vardı; tek boynuzlu atlar, leylekler, cennet kuşları ve üsluplarıyla da Gümrükçü Rousseau'yu anımsatıyorlardı. Flavières yaklaştı ve imzayı okudu: *Mad. Gév.* Bunlar diğer dünyanın ev sahipleri miydi? Bu siyah göleti nerede görmüştü ya bu zehir dolu kadehlere benzeyen nilüferleri? Ağaç gövdeleri ve sarmaşıklardan oluşan zırhıyla sinekkuşla-

rının dansının etrafında nöbet tutan bu orman hangisiydi? Şöminenin üzerinde hafif cılız boynu uzun boncuklu sarı bir kolyeyle süslenmiş genç bir kadının portresi vardı: Pauline Lagerlac'ın resmi. Saç modeli, Madeleine'inki ile aynıydı. Ama zarif bir biçimde kederlenmiş yüzü, sanki ruhu sadece kendisinin bildiği bir engel tarafından yaralanmış gibi, aynı anda hem yürek sızlatan hem de dermansız bir yoksunluk ifadesi taşıyordu. Perişan haldeki Flavières arkasında bir kapı açıldığı sırada bu tabloyu incelemekteydi.

"Nihayet geldin!" diye haykırdı Gévigne.

Flavières döndü ve içgüdüsel olarak doğru tonu buldu:

"O burada mı?"

"Nasıl? Nerede olduğunu bilebilecek kişi sensin!"

Flavières yorgun argın bir koltuğa oturdu. Kendini bitkin göstermek için uğraşmasına gerek yoktu.

"Hayır, beraber değildik," diye mırıldandı. "Onu Etoile'de dörde kadar bekledim... Sonra Saints-Pères'deki otele, Passy mezarlığına geçtim... Yeni dönüyorum. O burada da değilse o halde..."

Gözlerini Gévigne'e doğrulttu; boğulan bir adam gibi berikinin beti benzi atmış, gözleri yuvasından fırlamıştı, ağzı açıktı.

"Hayır," diye geveledi, "hayır, Roger... sen yapamazsın..."

Flavières kollarını açtı.

"Sana söyledim, onu her yerde aradım."

"Bu imkânsız, farkında mısın..."

Ellerini arkasında kavuşturmuş, halıyı ayaklarıyla çiğniyordu. Sonunda bir kanapenin köşesine bıraktı kendini.

“Onu bulmamız lazım. Hemen!.. Hemen!.. Yoksa dayanamam...”

Divanın kolunu yumrukladı, bu hareketinde öyle öfke ve acı vardı ki etkilenen Flavières de hiddetlendi.

“Bir kadın çekip gitmek istediğinde,” dedi hırçınlıkla, “onu durdurmak neredeyse imkânsızdır.”

“Çekip gitmek, çekip gitmek! Sanki Madeleine öyle bir kadınmış gibi! Ah, keşke olsaydı! Yalnız, belki de bu saatte, o...”

Ayağa kalktı, bir sehpayı itti, gardını almış bir dövüşçü gibi omuzları çökmüş, başı eğilmiş halde yaslandığı duvara yürüdü.

“Bu durumda ne yapmalıyız? Sen bilirsin. Polise mi haber vermeliyiz? Yüce Tanrım bir şey söyle.”

“Suratımıza gülerler,” diye homurdandı Flavières. “Karın birkaç gündür kayıp olsaydı, o zaman olurdu.”

“Ama sen varsın Roger, seni tanıyorlar... Madeleine’in daha önce de kendini öldürmeye çalıştığını söylersen... onu kurtardığını... belki de bugün yeniden denediğini, sana inanırlar, sana...”

“Öncelikle, kesin olan bir şey yok. Büyük ihtimalle akşam yemeğine dönecektir.”

“Ya dönmezse?”

“Eh! Herhangi bir girişimde bulunmak bana düşmez.”

“Sonuçta işin içinden sıyrılıyorsun.”

“Hayır ama... sadece, alışkanlık... anlamaya çalış... kocalar polise bizzat gider.”

“Tamam, gidiyorum o zaman.”

“Bu çok aptalca. Zaten kimse kılını bile kıpırdatmayacaktır. Eşkalini not ederler, sana gerekli her şeyin yapılacağını söyler ve olayların gelişmesini beklerler. İşte bu şekilde işler sistem.”

Gévigne yavaşça ellerini cebine soktu.

“Beklemem gerekiyorsa kafayı yerim.”

Birkaç adım attı, şöminenin üstündeki bir buket gülün önünde durdu ve mahzun bir şekilde onu inceledi.

“Dönmek zorundayım,” dedi Flavières.

Gévigne kıpırdamıyordu. Çiçeklere bakıyordu. Yanığında bir kas titriyordu.

“Yerinde olsaydım, bu kadar endişelenmezdim. Saat daha yedi. Bir mağazada takılmış, vaktin farkında olmayabilir ya da bir tanıdığa rastlamıştır.”

“İplediğin yok elbette,” dedi Gévigne.

“Kafana neler sokuyorsun!.. Diyelim ki kaçtı... Çok uzağa gidemez.”

Salonun ortasına gelip sabırla, Gévigne’e bir kaçağın peşine düşmek için polisin elinde ne gibi imkânları olduğunu açıkladı. Yorgunluğuna rağmen hareketleniyordu. Bir yanda aniden Madeleine’in gerçekten de kaçıp gidemeyeceğini düşünüyor, bir yandan da halıya yatmayı, kendi çaresizliğinin yok olup gitmesini istiyordu. Gévigne ise hâlâ buketin önünde hareketsiz, rüya görür bir haldeydi.

“Gelir gelmez beni ara,” diyerek konuyu kapattı Flavières.

Kapıya yöneldi. Artık yüzünün, gözlerinin kontrolüne sahip değildi. Gerçeğin içinden fışkıracağına ve paramparça olmadan önce, "O öldü!" diye bağıracağına inanıyordu.

"Kal," diye mırıldandı Gévigne.

"Dostum, isterdim... Ancak işimi biliyorsun... Masamda yığılmış belki de on dosya vardır!"

Gévigne yalvardı:

"Kal!.. Onu getirdiklerinde yalnız olmak istemiyorum."

"Paul, hadi ama... Saçmalıyorsun."

Gévigne'in hareketsizliği kaygı vericiydi.

"Sen de yanımda olursun... Onlara anlatırsın... Savaşlık, ikimiz de..."

"Evet, elbette... Ama kimse onu getirmeyecek, inan bana."

Flavières'in sesi kısıldı. Hızla mendilini ağzına götürdü, öksürdü, zaman kazanmak için burnunu sildi.

"Haydi Paul... İyi olacaksın... Bana bir alo dersin..."

Eli kapının kulbunda durdu. Gévigne başını eğmiş, çenesi göğsünde dona kalmıştı. Flavières çıktı, usulca kapıyı kapattı. Parmak uçlarında antreyi geçti. Hasta hissediyordu ama aynı zamanda da rahatlamıştı çünkü en zoru tamamlanmıştı. Artık Gévigne dosyası yoktu. Gévigne'in ıstırabına gelince! O daha çok acı çekmior muydu? Arabanın kapısını çarparken, en başından beri kendini asıl koca olarak gördüğünü itiraf etmek zorunda kaldı. Gévigne ise sadece bir taklitçiydi. Bir sahtekâr için insan kendini feda etmez. Polise, eski iş arkadaşlarına,

cesaret edemediği için bir kadının kendisini öldürmesine mani olamadığını anlatmaz... İkinci kez onurunu ayaklar altına almaz, hele de öyle bir adam için... Hayır! Sessizlik. Huzur. Orléans'daki şu müşteri Paris'ten gitmek için iyi bir fırsat değil miydi? Flavières garaja nasıl, ne ara vardığını anlayamadı. Şimdi ise, çok mavi çok hüznünlü bir taşra akşamının, bir savaş akşamının çöktüğü bir sokak boyunca gelişigüzel yürüyordu. Bir kavşakta, tepesine iki şilte bağlanmış bir arabanın etrafında kalabalık toplanmıştı. Dünya saçma sapan bir hal alıyordu. Şehir, gecenin içinde tüm ışıklar sönmüş, en ufak bir fısıltı olmadan akıp gidiyordu. Sessizliği insanın kalbini daraltan ıssız meydanlar vardı. Her şey ölüyü ima ediyordu. Flavières, Saint-Honoré sokağında küçük bir restorana girdi, en dipteki masaya geçti.

"Fiks mi alakart mı?"

"Fiks."

Yemek yiyecekti. Önceden olduğu gibi yaşamaya devam etmeliydi. Flavières, çakmağa dokunmak için elini cebine soktu. Madeleine'in görüntüsü gözleriyle beyaz masa örtüsü arasında belirdi. "Beni sevmiyordu. O kimseyi sevmiyordu," diye düşündü.

Çorbasını çabucak içti; bir münzevi gibi her şeyden soyutlanmıştı. Bir fakir gibi yaşayacak, yasında kaybolacak, kendini cezalandırmak için ağır çileler çekecekti. Bir kırbaç alıp, kendini kamçılarlamak isterdi, her akşam; şimdi kendinden nefret etmeye hakkı vardı. Öz saygısını geri kazanmak için uzun süre kendinden nefret etmesi gerekiyordu.

“Liège cephesini yardılar,” dedi garson, “görünen o ki Belçikalılar 1914’teki gibi geri çekiliyorlar.”

“Rivayet,” diye cevap verdi Flavières.

Liège çok uzaktı, haritanın en tepesindeydi. Onu ilgilendirmiyordu. Bu savaş, onu paramparça eden savaşın sadece bir bölümüydü.

“Concorde yakınlarında kevgire dönmüş bir araba görmüşler,” dedi yine garson sır verir gibi.

“Bu da devamı.”

Onu rahat bırakmayacaklardı demek ki! Belçikalılar! Neden Hollandalılar değil? Sersem! Hızla etini yedi. Sertti ama madem ki şikâyet etmemeye karar vermişti, kendini kederine gömüp istediği gibi işkence çekecekti; itiraz etmedi. Tatlı ile iki konyak daha içti ve zihni, saatlerdir içinde süzüldüğü sisten azar azar kurtuldu. Dirsekleri masada, altın çakmakla bir sigara yaktı, içine çektiği dumanın biraz da Madeleine’in özü olduğu izlenimine kapıldı. Onu içinde tutuyordu. Onu tadıyordu. Madeleine’in evlenmeden önce hiçbir hata yapmadığını anlamıştı. Bu varsayım zaten aptalcaydı. Gévigne hakkında araştırma yapmadan onunla evlenmezdi. Öte yandan, Madeleine’in vicdan azabı oldukça gecikmeliydi, zira yıllar boyunca normal görünmüştü. Her şey şubatta başlamıştı. İşin içinden çıkamıyordu... Flavières çakmağı ateşledi. Üfleyip söndürmeden önce ince aleve baktı. Parmaklarının arasındaki metal sıcaktı. Hayır, Madeleine’in adi sebepleri yoktu. Bayağı davranıp, neden nasıla takılan Flavières’di. Ancak kızıl damgayı ruhunda taşıyacaktı. Arınacaktı. Ve bir gün Lagerlac sırrı-

nı çözmeye lâîk olacaktı. Bir aydınlanma yaşayacaktı. Bir keşîş gibi hücreinde killi toprakta diz çökmüş halde kendini hayal etti, fakat duvarda asılı olan bir haç değil Madeleine'in fotoğrafıydı. Gévigne'in ofisindeki. Göz kapaklarını, alnını ovuşturdu ve hesabı istedi. Vay be! Gözünün yaşına bakmıyorlardı!.. Söylenmek yasaktı. Bu da cezanın bir parçasıydı. Çıktı. Gece olmuş, yüksek evlerin arasında yıldız sürüsünü gütmekteydi. Zaman zaman uzun metal siperliğiyle gece farları yanan bir araba geçiyordu. Flavières, dönüp dönmemeye karar veremedi. Cesedin bulunduğunu haber verecek telefonda korkuyordu. Kendine yeni bir yorgunluk çıkarmaktan, bunca bedbahtlığın, tek ve gerçek sorumlusu olarak bu bedeni bitkin düşürmekten pişman değildi. Bir çeşit sarhoşluk içinde rastgele yürüyordu. Gün ağarınca dek bu kasvetli geceyi takip etmeliydi. Bu bir onur meselesi idi. Belki de daha fazlası. Gittiği yerde Madeleine'in, bir arkadaşının onu düşünmesine ihtiyacı olabilirdi. Küçük Eurydice! Gözleri yaşlarla doldu. Ona katılmak için, en azından bu gece, hiçliğı gözlerinin önünde canlandırmak isterdi. Ancak beliren görüntü ışıktan mahrum kalmış bu şehre benzeyen bir mezarlıktı. Önünden gölgeler kayıyor, sokaklarda kayboluyordu; kara akıntısını kıyıları boyunca sürükleyen nehrin de artık bir adı yoktu. Bu karanlıkta boşuna dolanıyordu. Yaşayanların dünyası çok uzaktaydı. Burada sadece ölümler, geçmiş günlerin musallat olduğu yalnız varlıklar mevcuttu. Gidiyor, geliyor, eski mutlulukları düşünüyorlardı. Durup suya eğilenler görülüyordu; diğerleri sebepsiz

koşuşturuyordu. Belki de hepsi son yargı gününe hazırlanıyorlardı. Biraz önce ne demişti garson? "Lige cephesini yardılar." Flavières bir banka oturdu, kolunu arkasına attı. Yarın buralardan gidecekti... Başı düştü; gözleri kapandı, "Şapşal uyuyorsun!" diye düşünecek kadar zamanı oldu. Nezarethanedeki yatağın üstündeki bir serseri gibi, ağzı açık uyuyordu. Çok sonra soğuk onu uyandırdı. Bacağına bir kramp girdi ve sevişir gibi inledi, topallayarak uzaklaştı. Tir tir titriyordu. Kurumuş ağzında devasa bir sıkıntı çiğniyordu. Doğan güneş, taş tepelerin;³⁶ eğimlerinin, sivri köşelerinin ve bacalarının tuhaf yıkıntılarının silüetini çiziyordu. Flavières, yeni açılan bir kafeye sığındı. Radyo durumun karışık olduğunu ve piyadelerin, açılan gedikleri kapamaya odaklandığını bildiriyordu. Kahveye bandığı iki kruvasan yiyip, eve metroyla döndü.

Kapıyı tam kapatmıştı ki telefon çaldı.

"Alo? Sen misin Roger?"

"Evet."

"Haklıymışım, biliyor musun... Kendini öldürmüştü."

Susması ve devamını getirmesini beklemesi gerekiyordu. Kulağını tırmalayan bu düzensiz soluk alıp veriş ahatsız ediciydi.

"Dün akşam haber verdiler," diye devam etti Gévigne, "yaşlı bir kadın onu bulmuş, Saint-Nicolas kilisesinin çan kulesinin dibinde..."

"Saint-Nicolas mı? Neresi orası?"

"Mantes'in kuzeyinde... Sailly ve Drocourt arasında küçücük bir köy. İnanılmaz!"

36. Beton binaları kayalara, tepelere; taş tepelerine benzetiyor. (ç.n.)

“Orada ne işi varmış?”

“Daha dur... Daha beteri de var. Kendini çan kulesinden atmış ve mezarlığa çakılmış. Cesedi Mantes hastanesine götürülmüş.”

“Zavallı dostum,” diye mırıldandı Flavières. “Oraya mı gidiyorsun?”

“Yeniden oraya gidiyorum. Daha önce harekete geçmiş olduğumu düşünmüş olmalısın. Seni o zaman aramaya çalıştım ama yoktun. Yeni döndüm. Birkaç acil düzenleme yapmalıyım sonra hemen çıkacağım. Jandarma soruşturma açtı.”

“Mecburen tabii. Ama intihar bariz.”

“Neden bu kadar uzaktan geldiğinin, bu kuleyi seçtiğinin açıklaması yok. Öte yandan onlara anlatmak istemiyorum, Madeleine’in...”

“O kadar derine inmezler.”

“Yine de! Senin de orda olmanı isterdim.”

“Mümkün değil! Orléans’da büyük bir işim var ve durmadan erteleyemem. Ama döner dönmez seni görmeye geleceğim.”

“Uzun süre mi yoksun?”

“Hayır. Sadece birkaç gün. Zaten artık bana ihtiyacın olmayacak.”

“Seni tekrar arayacağım. Cenaze törenine katılmanı isterim.”

Hattın diğer ucunda Gévigne, hâlâ uzun süre koşmuş biri gibi nefes nefeseydi.

“Zavallı dostum Paul,” dedi Flavières içtenlikle, “zavallı Paul!”

Sesini alçaltarak sordu:

“Durumu çok...”

“Evet, elbette!.. Ama yüzü zarar görmemiş!.. Ah yüzü... Eğer görmüş olsaydın!”

“Metin ol! Ben de çok üzgünüm.”

Kapattı. Ardından bir eliyle duvara tutunarak yatağına gitti, sayıklıyordu: “Ben de... Ben de...” Ve hemen uykuya daldı.

Ertesi gün, ilk trenle Orléans’a doğru yola çıktı. Kendi arabasına binecek cesareti kalmamıştı. Cepheden gelen haberler olağanüstü değildi. Gazeteler devasa manşetler atıyordu: *Alman taarruzu durduruldu- Liège çevresinde şiddetli çatışmalar*, ancak bilgiler net değildi, üstü kapalıydı ve insanlarda endişenin çoktan kemirdiği bir iyimserlik hali vardı. Flavières bir kompartıman köşesinde uyukladı. Dışardan dokunulmaz görünüyordu; içinde ise bir yangın sonucu harap ve bitap olmuş, kömürleşmiş hissediyordu. Bir moloz yığını, etrafında dört duvardan ibaret bir yıkıntıydı artık. Bu imge acısını besliyor, dayanılır kılıyordu. İşkencesine saygı duymaya başlıyordu. Orléans’da garın karşısındaki bir otelde oda tuttu. İlk sığınmacı arabasını sigara almaya indiğinde gördü; bohçalarla dolu toz içinde geniş bir Buick’ti. İçinde uyuyan kadınlar vardı. Müşterisini ziyaret etti ancak sohbet bilhassa savaş etrafında döndü. Adliyede, General Corap’ın ordusunun geri çekildiği fısıldanıyor, Belçikalılar paniklemekle suçlanıyordu. Üç gün boyunca ufukta gürleyen Marne³⁷ topu da yad ediliyordu.

37. Marne topu; 75 Topu: Birinci dünya savaşında ünlenen güçlü Fransız topu. Marne muharebesindeki belirleyici varlığıyla efsaneleşmiş, şimdi ise sadece cumhurbaşkanının yetkilendirme töreninde 21 pare top atışı için sahneye çıkan silah. (ç.n.)

Flavières'in keyfi, Orléans'da yerindeydi. Akşamları, kırlangıçların mor suları sıyırarak uçtuğu rıhtımlarda geziyordu. Her evde radyo dinleniyordu. Kafelerin teraslarında, insanların hepsi aynı kötü gizeme tutulmuş görünüyordu halbuki yaz, Loire'ın üzerindeki göğü tutuşturuyor ve inletici güzellikte bir gün batımı sergiliyordu. Paris'te neler olup bitiyordu? Madeleine gömül-müş müydü? Gévigne, Havre'a gitmiş miydi? Flavières, bazen nekahat döneminde bir hastanın bandajı kaldırıp yaraya bakması gibi dikkatle kendine o soruyu soruyordu. Evet, hâlâ acı çekiyordu. Baştaki berbat kasılmalar yerini sancılar ve spazmlarla iç içe bol titremeli bir uyuşukluğa bırakmıştı. Allahtan savaş dikkatini dağıtıyordu. Şimdi Alman zırhlılarının Arras'a doğru ilerlediği ve ülkenin kaderinin söz konusu olduğu biliniyordu. Her gün yeni araçlar şehirden geçiyor, köprüyü, güneyin yolunu arıyordu. İnsanlar onları tek kelime etmeden, tepkisiz izliyordu. Her geçen gün daha pis, daha tık nefes haldeydiler. Kaçaklardan bilgi almak için millet pusuda bekliyordu. Flavières her yerde kendi felaketinin resmi ni görüyordu. Geri dönmeye gücü yoktu.

Gazetedeki kısa bir yazı tesadüfen gözüne çarptı. Kahvesini yudumlarken dalgın dalgın okuyorken dördüncü sayfadaki başlığı fark etti. Polis, Madeleine'in ölümünü araştırıyordu. Gévigne sorgulanıyordu. Bu, ilk sayfadaki haberlerden, bombalanmış şehirlerin fotoğraflarından sonra öyle şaşırtıcı, öyle yersizdi ki yazıyı bir daha okudu. Şüphe yoktu. Polis, intihar ihtimalini elemiş görünüyordu. Yollar sığınmacı izdihamı ile tıkan-

mişken, kanun güçleri işte bu işe yarıyordu. O, bizzat Gévigne'in masum olduğunu biliyordu. Ortam biraz iyileşsin, gidip onlara anlatacaktı. Şu an için trenler uzun rötarlarla, zar zor işliyordu. Günler geçti ve gazeteler tüm sütunlarını, kuzeyin ovalarını kırıp geçiren bu saçma sapan savaşa ayırdı.

Artık Almanlar nerede, Fransızlar, İngilizler, Belçikalılar nerede bilinmiyordu. Flavières de gün geçtikçe Gévigne'i daha az düşünür oldu. Buna rağmen ilk fırsatta durumu düzeltereğine dair kendine söz veriyordu. Bu karar kendine güvenini geri kazandırıyor ve genelin telâşına daha fazla katılmasına izin veriyordu. Katedralde Jeanne d'Arc onuruna ayinlere katıldı. Fransa için, Madeleine için dua etti. Artık ulusal facia ile kendininki arasındaki farkı ayırt etmiyordu. Fransa, bir duvarın dibine çakılmış ve kan içindeki Madeleine'di.

Ardından bir sabah, şiltelerini arabalara yükleme sırası Orléans'daki halka geldi. Flavières'in müşterisi ortadan kayboldu. "Sizi burada tutan hiçbir şey olmadığına göre, güneye gitmekle iyi edersiniz," diyorlardı ona. Bir cesaret Gévigne'i aramayı denedi. Cevap veren olmadı. Saint-Pierre-des-Corps garı bombalandı. Ruhunda ölüm, Toulouse'a doğru giden bir yolcu otobüsüne bindi. Dört yıl boyunca geri dönmeyeceğini bilmiyordu.

İKİNCİ BÖLÜM

I

"Nefes alın!.. Öksürün!.. Nefes alın! İyi... Kalbinize tekrar bakmak istiyorum... Nefesinizi tutun... Hmm!.. Harikulade değil... Giyinebilirsiniz."

Doktor, gömleğini üzerine geçiren ve pantolonunu iliklemek için beceriksizce arkasını dönen Flavières'e bakıyordu.

"Evli misiniz?"

"Hayır. Bekârım... Afrika'dan döndüm."

"Hapiste miydiniz?"

"Hayır. 1940'ta gittim. 1938'de ağır bir zatülcenp tedavisi gördüm."

"Paris'te yaşamayı mı düşünüyorsunuz?"

"Bilmiyorum. Dakar'da bir arabuluculuk ofisi açtım. Ama buradaki büromu yeniden açmayı düşünüyorum."

"Avukat mısınız?"

“Evet. Yalnız dairem şu an işgal edilmiş durumda. Ve bir şey bulmak da sorun!”

Doktor kulağını kaşırken bir yandan da kravatını bağlamakta zorlanan ve gittikçe gerilen Flavières’i izliyordu.

“İçiyorsunuz, değil mi?”

Flavières omuz silkti.

“O kadar belli mi?”

“Sizin bileceğiniz iş,” dedi doktor.

“Evet, arada içiyorum,” diye kabul etti Flavières, “Hayat pek de hoş sayılmaz.”

Doktor eliyle belli belirsiz bir hareket yaptı, masasına oturup kaleminin kapağını açtı.

“Genel durumunuz pek de iç açıcı değil. Dinlenmeniz lazım. Yerinizde olsam, güneye giderdim; Nice, Cannes... Takıntılarınıza gelince, bir uzmana görünmeniz lazım. Sizin için meslekdaşım Doktor Ballard’a bir not iletceğim.”

“Sizce durum çok ciddi mi?”

“Ballard’a gidin.”

Dolma kalem, kâğıt üzerinde cızırdadı. Flavières cebinden para çıkardı.

“Erzak merkezine gideceksiniz,” dedi doktor, “bu karne ile et ve yağlı ürün katkısı alacaksınız. Ancak özellikle sıcağa ve dinlenmeye ihtiyacınız var. Üzüntüden sıkıntıdan uzak durun. Yazışma yok. Okumak yok. Üç yüz frank. Teşekkürler.”

Çoktan Flavières’i kapıya yönlendirmişti bile, bu sırada yeni bir hasta da içeri girmekteydi. Flavières, mem-

nuniyetsiz, merdivenleri indi. Uzmanmış! Tüm sırlarını dökmesini sağlayıp, Madeleine'in ölümü hakkında bildiklerini itiraf ettirecek bir psikiyatr. İmkânsız! Kâbuslarla yaşamayı, her gece haşerat dolu bir dünyanın içinden çıkılmaz dehlizlerinde kaybolmayı, karaların içinde birine seslenmeyi tercih ederdi... Ona ıstırap çektiren sıcak, oradaki aşırı ışıktı. Artık kurtulmuştu.

Pardesüsünün yakasını kaldırıp, Ternes meydanına doğru ilerledi. Kışın puslu havasına dalmış bu Paris'i, bu devasa boş alanları, sadece ciplerin geçtiği bu caddele-ri tanıyamıyordu. Fazla iyi giyimli hissetmekten dolayı biraz rahatsızdı ve herkes gibi hızla yürüyordu. Sallana sallana yürümek hâlâ bir lükstü. Zafer Takı, griliğin içinde şüpheli bir kapı açıyordu. Her şey geçmişin, anının rengiydi; hangi acıklı Toussaint'i³⁸ kutlamaya gelmişti? Orada kalmış olsa daha iyi olmaz mıydı? Bu hac ziyaretinden ne bekliyordu ki? Başka kadınlar gelip geçmişti; yaralar kapanmıştı. Madeleine artık bir hayaletten fazlası değildi...

Dupont'a girdi, cama yakın bir yere oturdu. Birkaç subay da vardı ancak, devasa yuvarlak yapıda kayboluyorlardı. Kahve makinesinin ıslığının haricinde gürültü yoktu. Suratsız bir garson onu tepeden tırnağa süzüyor, pardesüsünün kumaşını, kauçuk tabanlı güderi ayakka-bılarını inceliyordu.

"Konyak," diye mırıldandı Flavières, "gerçeğinden!"

38. Toussaint Bayramı: Azizler günü. 1 Kasım'da kutlanan katolik bayramı. Katolik kilisesi bilinen bilinmeyen tüm azizleri onurlandırır. Orijini şehitler bayramı, öncesinde de Antik Roma'da ruhları kendilerine musallat olmasın diye Roma uğruna ölenlerin; yine şehitlerin onurlandırıldığı bir bayramdır. (ç.n.)

Kafelerde, restoranlarda alçak sesle ve hızlı konuşmayı bilirdi. Bu sayede fazlasıyla otoriter bir havası oluyordu, belki de yüzünü kaplayan korkunç azap yüzündendi bu. Alkolü bir dikişte içti.

“Fena değil... Bir tane daha.”

Önüne banknotlar fırlattı. Dakar’da edindiği bir alışkanlık daha. Buruşuk kâğıt paraları atarken, sanki dünyanın öbür ucundan gelmiş biriymiş ve etrafındaki tüm insanların öde öde bitiremeyecekleri borçları varmış gibi bezgin ve umursamaz bir havaya bürünüyordu. Kollarını kavuşturmuş, hayaletleri bir güzel uyandıran likörü seyrediyordu. Hayır, Madeleine hiç de ölmemişti. Garda indiği andan itibaren ona işkence etmeyi bırakmamıştı. Unutulan yüzler vardır; eskiyip yıpranırlar, zaman onları katedrallerin girişindeki taş figürler gibi aşındırır; alınları, yanakları yavaş yavaş yontuldukları biçimi, yaşamın çırpınışlarını yitirir. Oysa Madeleine onun gözünde dokunulmamıştı. Geçmişteki öğleden sonralarının güneşi etrafında bir ayla gibi parlıyordu. O son, mezarlıktaki kanlı görüntüsü silinmişti, aklından uzaklaştırması kolay, can sıkıcı bir fikirdi sadece. Ama diğerleri, diğer hepsi, mucizevi bir şekilde tazeydi, yeni, cezbedici. Flavières, eliyle kadehi kavramış halde hareketsiz duruyordu. Mayıs ayının sıcaklığını hissediyor, Zafer Takı’nın çevresini turlayan arabaları görüyordu. O geliyordu; çantası kolunun altında, gözleri şapkasının tülüne ardına gizlenmiş... köprüden sarkıyor, kırmızı çiçeği bırakıyor... bir mektup yırtıyor, parçaları rüzgâra kapılıyor... Flavières içti, hantal hantal masaya dayandı.

Artık yaşlanmıştı. Geleceğinde onu bekleyen ne vardı? Yalnızlık mı? Hastalık mı? Sağ kalanlar yuvalarının kalıntılarını toparlamak, arkadaşlıklarını yeniden kurmak, geleceklerini inşaa etmek için çabalarken, onun önünde sadece didikleyecek küller vardı. O halde neden vazgeçecekti ki...

“Aynısından!”

Burada duracaktı. Alkolü sevmiyordu. Tek istediği, derinlerinde azıcık umut saçan o küçük koru yeniden alevlendirmektir. Dışarı çıktı ve hava onu öksürttü. Ama şehir artık onu korkutmuyordu. Nefesinin dumanın ardında kent, suda bir yansımayla, gölgelerin yalnızca yaşayanların düşünceleriyle beslendiği bir batık Ys³⁹ şehrine benziyordu. Etoile’e vardı, kaldırımın kenarında bekler gibi yaptı. Şubat ahmak ıslatanı, parıltılı caddeler boyunca ince bir toz kümesi halinde uçuşuyor, solgun bir bulut gibi yuvarlanıyordu.

Madeleine bir daha gelmeyecekti. Gévigne de belki Paris’ten ayrılmıştı... Flavières, Kléber caddesine yöneldi ve gözleriyle evi aradı. İkinci katın kepenkleri kapalıydı. Muhtemelen Talbot’a bir kurmay heyeti tarafından el konulmuştu. Tablolar... Şöminenin üzerinden hülyalı genç kadın... cennet kuşları... Bütün bunlara ne olmuştu? Kapı sundurmasının altına girdi. Kapıcı yerleri süpürüyordu.

“Bay Gévigne lütfen?”

“Bay Gévigne mi?”

Anlayamamış gibi Flavières’e bakıyordu.

“Zavallı beyefendi... Uzun süre önce öldü.”

39. Ys-Is: Okyanus tarafından yutulmuş efsanevi Britanya şehri. (ç.n.)

"Paul öldü mü?!"

Devam etmeye ne gerek vardı? İşte her adımda karşı-
sına çıkacak şey buydu: Ölüm! Ölüm!

"İçeri girin," dedi kapıcı.

Süpürgesini silkeledi, lojmanının kapısını açtı.

"1940 yılında buradan ayrıldım," diye açıkladı
Flavières.

"Demek bu yüzden."

Pencere kenarında kaynak gözlükleri burnunun üs-
tünde duran yaşlı bir adam, düşünceli bir şekilde elinde-
ki pabucu inceliyordu. Başını kaldırdı.

"Rica ederim," dedi Flavières, "rahatsız olmayın."

"Ayakkabıları üstün körü onaracak kadar bile mu-
kavvamız yok," diye homurdandı yaşlı adam.

"Bay Gévigne'in bir arkadaşı mıydınız?" diyerek ara-
ya girdi kapıcı kadın.

"Çocukluk arkadaşımdı. Karısının ölüm haberini
vermek üzere aramıştı beni. Ama aynı gün Paris'ten ay-
rılmam gerekiyordu."

"Bahtsız adam! Yalnız başına dönmek istemiyordu,
oraya... Etrafında da kimse yoktu. Ona eşlik eden, hanı-
mefendiyi giydirmeye yardım eden bendim, zira tahmin
edersiniz..."

"Hangi giysilerini giydirdiniz? Gri tayyörünü mü?"
diye sormamak için kendini zor tuttu Flavières.

"Buyrun oturun," dedi kapıcı, "bir dakikanız vardır."

"Tesadüfen öğrendim, endişeliymiş."

"Endişeli, doğrudur... Neredeyse tutuklanıyordu."

"Paul tutuklanıyor muydu? Bir dakika... karısı intihar
etti sanıyordum."

"Tabii ki kendini öldürmüştü. Ama bilirsiniz, polis işte! Zavallı beyefendinin bir sürü çekemeyeni vardı... İnsanların hayatlarını deşmeye başlayınca da... Kim bilir kaç kez buraya geldiler. Sorular bitmek bilmedi; onun hakkında, hanımefendi hakkında... İyi anlaşıyorlar mıydı, Bay Gévigne olayın olduğu gün burada mıydı, öyle miydi böyle miydi... Tanrım, hatırlıyor musun Charles?"

Yaşlı adam bir kutu kapağının içinde, mutfak bıçağıyla bir tabanı yontuyordu.

"Evet, esaslı bir karmaşaydı... Şimdiki gibi, diye homurdandı."

"Peki ama Bay Gévigne nasıl öldü?"

"Mans tarafında, yolda öldürüldü. Bir sabah aşağı indi, sinir içindeydi. "Burama kadar geldi," dedi bize. Bizimle rahattı. "Alıp başımı gidiyorum ben! Beni kodese tıkmak istiyorlarsa, peşimden koşmaları yeterli!" Vazlilerini arabasına tıktırdı ve gitti... Sonradan duyduk... Arabası taranmış. Adamcağız hastane yolunda ölmüş... Bunu hak etmiyordu, orası kesin!"

"Burada olmuş olsaydım," diye düşündü Flavières, "gitmek zorunda kalmayacaktı, uçak başka birini vururdu, ama onu değil. Onunla konuşabilirdim, şimdi, ona açıklayabilirdim..." Ellerini sıktı. Hiç geri dönmemeliydi.

"Şansları olmadı," diye devam etti kapıcı, "hâlbuki ikisi ne de iyi anlaşıyorlardı!"

"Eşi biraz... hasta değil miydi?" diye sordu Flavières çekinerek.

"Hayır... Hüzünlü bir havası vardı, böyle koyu renk giysileriyle falan, ama kişiliği... Aksine onunla dışarı çıkabildiğinde öyle mutluydu ki!"

“Çok da sık olmuyordu bu,” dedi yaşlı adam.

Kapıcı ona doğru döndü:

“Zavallı adamın hiç boş vakti yoktu. Burayla Havre arasında mekik dokuyup duruyordu. Bunu göz ardı etmemeli!”

“Nereye gömüldü, karısı?” diye sordu Flavières.

“Saint-Ouen mezarlığına. Ama kötü kaderi onu orada da takip etti. Amerikalılar Chapelle’i bombaladığında mezarlığın yolun kenarında kalan bir bölümü de alt üst oldu. Her yanda taşlar ve kemikler bulundu. Hatta bir tören bile yapıldı sanıyorum.”

Flavières yakası kısmen yüzünü gizleyen pardösüsünün altında titriyordu.

“Ya onun mezarı?” diye fısıldadı.

“O köşede artık mezar yok. Toprak getirip çukurları, onların dediği gibi kraterleri, doldurdular. İleride yer altı mezarları inşa edecekler.”

“Ölülerin,” dedi ihtiyar, “şikâyet edecek halleri yok ya!”

Flavières korkunç görüntülerle mücadele ediyordu ve içinde hiç dökemeyeceği göz yaşlarının yakıcı akışını hissediyordu. Bitmişti işte. Sayfa çevrilmişti. Madeleine bir kıvılcımla yanıp kül olmuştu. Antik dönemdeki gibi odun yığınının üzerine yatırılmış ve külleri patlamaların rüzgârı ile uçuşmuştu. Onu ziyarete gelen bu yüz artık bir hiçti, hiç. Onu geceye geri vermek ve azad edilmiş halde, yaşamaya çalışmak gerekiyordu...

“Ya daireleri?”

“Şimdilik kapalı. Kadının uzak bir kuzenine miras kaldı. Hepsi çok üzücü.”

"Evet," dedi Flavières.

Ayağa kalktı, pardesüsüne sarındı.

"Arkadaşlarının öldüğünü öğrenmek insanı alt üst ediyor," diye kabul etti kapıcı.

Yaşlı adam dizlerinin arasına sabitlediği tabana çiviler çakıyordu ve çekicinin sesi sinir bozucu bir yumruk sesi çıkarıyordu. Flavières sokağa kadar neredeyse koştu. İnce yağmur, yüzünü yapışkan bir maskeyle kapladı. Yine ateşleneceğini, alevin damarlarına yerleşeceğini hissetti. Caddeyi geçip, daha önce Madeleine'i beklediği kafeye girdi.

"Sert bir şey verin," dedi.

"Tabii," dedi patron, "keyfiniz yerinde değil galiba."

Etrafa bir göz atıp, kısık sesle:

"Küçük bir viski?"

Flavières bara yaslandı. Şimdi bir sıcaklık dalgası göğsünden içeri yayılıyordu. Izdırap dağılıyordu, bir parça buz gibi erimeye başlıyor, sakın bir hüzne dönüşüyordu. Doktor haklıydı; kendini kollamak, güneş, iç huzuru, önemli olan bunlardı. Özellikle iç huzuru! Madeleine'i düşünmemek artık! Paris'e gelirken niyeti mezarına çiçek bırakmaktı. Gel gör ki artık mezar da yoktu! Böylesi daha iyiydi. Son bağ da kopmuştu. Hac yolculuğu bu bistroda, güneşli içki⁴⁰ ile yarı dolu kadehin önünde bitiyordu. Sevdiği her şey; portredeki kadın, elinden tutup içinde kaybolacağı gölgelerden uzağa sürüklediği tatlı yabancı, hepsi bu viski kadehinde sona

40. Güneşli içki: Güneş ışığıyla aydınlanmış, yıkanmış anlamlarında. Viski'yi kastediyor. Bernard Shaw da viskiyi, güneş ışığının sıvı hali olarak tanım-larmış. (ç.n.)

eriyordu. Bir sarhoşluk anında yaratılmış rüya! Hayır, olamaz, çünkü şu çakmak var. Dudaklarına bir sigara götürdü, altın çakmağı çıkardı, elinde tartıp avucunda tuttu. Atsa mıydı, yoksa sinsice, istenmeyen bir hayvan gibi kasten kaybetse miydi? Sonra. Şimdilik... Kararını vermişti yahut da birisi onun adına karar vermişti, her zamanki gibi. Boş bardağını bıraktı, aşırı cömert bir ödeme yaptı. Köleşmiş yüzleri şaşırtmayı seviyordu.

“Taksi çağırabilir misiniz?”

“Eeee, bulmak pek kolay olmuyor. Uzağa mı gideceksiniz?”

“Mantes tarafına.”

“Bir deneyeyim.”

Birkaç yere telefon etti, Flavières’e gülümseyerek kapattı.

“Gustave sizi götürecektir. Belki biraz pahalıya mal olabilir. Kara borsa! Benzinin ne kadar ettiğini bilseniz!”

Kısa süre sonra taksi geldi; dökülen eski bir C4 modeldi. Flavières gitmeden önce bir tur daha içti. Gerçekleştirmek istediği bir amacı olduğunda gururundan eser kalmıyordu. Gustave’a sabırla açıklama yaptı:

“Mantes’ın kuzeyine, Sailly ve Drocourt arasına gideceğiz... Çan kulesi olan küçük bir kasaba var... Size yolu tarif edeceğim... Ardından en kısa yoldan döneceğiz. Orda uzun süre kalmayacağım.”

Yola çıktılar. Kışın yollar sadece kasvetli bir hikâyeye anlatıyordu; muharebelerin, yıkımların, yaylın ateşlerinin ve bombardımanların hikâyesini. Arabanın köşesinde donup kalmış Flavières, cama tutunan bugünün ardından kapkara tarlaların geçişini izliyor, çiçekli ağaç-

ların, papatyalarla bembeyaz olmuş bayırların anılarını nafile arıyordu. Madeleine bu kez uzaklaşıyor, gerçekten ölüyordu. Haydi, biraz daha gayret! Gerçekten de kalbini kaptırmadığını biliyordu. Hiç şu anki kadar net görmemişti bunu. Her şeyle dalga geçen, onu kendi kendine hikâyeler anlatmakla, ezelden beri bedbahtlık, yalnızlık ve arziyet zevkini tatmin etmek için bitmek bilmeyen bir ağıt yakmakla suçlayan şüpheci ve alaycı tanığı susturmak için içmeye başlamıştı sadece. Ancak gittikçe daha çok küçük kadeh gerekmekteydi, bu ukala şahidi hiçliğe itmek için. Flavières'in uzuvları gevsemeye başladığı ve başının uyuştığı anda tatlı ve bağışlayıcı Madeleine yeniden beliriveriyordu. Ona yaşanmış olabilecek hayattan bahsediyordu ve Flavières mutluluktan kanıyordu. Öteki Flavières ise sabah yeniden doğuyordu, acı, ağzı küfür dolu.

"Sailly'ye geldik!" diye bağırdı Gustave.

Flavières parmaklarının ucuyla camı sildi.

"Sağa dönün," dedi, "iki veya üç kilometre ileride olmalı."

Taksi, tekerlek izleriyle delik deşik olmuş bir yolda ilerliyordu. Yağmurdan simsiyah olmuş ağaçlar, ölü yapraklarla dolu çukurlara damlıyordu. Ara ara küçük, mavi duman tüten bir evi geçiyorlardı.

"Büyük bir çan kulesi görüyorum," diye bildirdi Gustave.

"Orası... Beni kilisenin önünde bekleyin."

Araba -o günkü gibi- keskin bir dönüş yaptı, durdu. Flavières iner inmez başını kulenin çatısını saran galeri-

ye çevirdi. Heyecanlı değildi, ama tuhaf bir şekilde ürpermişti. Merdivenlerde baş dönmesiyle mücadele ettiği sırada gördüğü çatıların ait olduğu evleri arayarak uzaklaştı. Orada, aşağıdaydılar, kestane ağaçlarının çıplak dalları altında büzüşmüş; etraflarında ses çıkarmadan dolanan tavukların olduğu on kadar gri virane. Camında silinmiş yazılarla, alçak bir dükkân vardı. Flavières kapıyı itti. İçerisi mum ve gaz yağı kokuyordu. Birkaç kartpostal bir rafın üzerinde sararmaya yüz tutmuştu.

“Ne vardı?” diyerek arkadan yaşlı bir kadın çıkıverdi.

“Bir ihtimal sizde yumurta bulunur mu?” diye sordu Flavières. “Ya da biraz et. Hastayım ve Paris’te erzak alamıyorum.”

Yeterince kurnaz bir tonu, yeterince mütevazı bir tavrı yoktu. Kadının hayır diyeceğinden baştan emindi. Dalgın bir havayla kartpostalları inceliyordu.

“Neyse,” diye mırıldandı, “başka yere bakayım. Bu kilise manzarasını alayım yine de... Saint-Nicolas mıydı? Bu isim bana bir şey anımsatıyor... Hmm 1940 Mayıs’ında... gazeteler bir intihardan bahsetmemiş miydi?”

“Evet,” dedi kadın, “çan kulesinden bir kadın düştü.”

“Evet, o... Şimdi hatırlıyorum. Paris’li bir sanayicinin karısıydı, değil mi?”

“Evet. Madam Gévigne. İsmi aklımda. Cesedi bulan kişi bendim. O zamandan beri çok şey oldu... Ama o zavallı kadını unutmadım.”

“Biraz kanyak var mıdır?” diye sordu Flavières, “bir türlü ısınamıyorum.”

Kadın, savaşın med cezirlerini görmüş ve artık hiçbir ifade taşımayan bakışlarını ona doğrulttu.

“Belki,” yaptı.

Flavières kartpostalı cebine sokuşturdu ve kadın bir şişe ve bardak almaya gitmişken para çıkardı. İçecek berbattı ve boğazı yakıyordu.

“Tuhaf bir fikir,” dedi, “kendini bir çan kulesinden atmak.”

Yaşlı kadın ellerini yavaşça fularının altına gizledi. Belki de o, bu fikri delice bulmuyordu.

“İskalamayacağından emin olmuş,” dedi kadın, “çan kulesi yirmi metreden fazla. Kafasının üstüne düşmüş.”

Flavières az kalsın “Görebiliyorum” diyecekti. Daha hızlı nefes alıyordu ama ızdırap çekiyor gibi görünmüyordu. Sadece, Madeleine’in ondan iyice uzaklaştığını, kât’i surette yok olup gittiğini hissetti. İhtiyarın her sözü yarı açık bir mezara atılan bir kürek dolusu toprak gibiydi.

“Kasabada yalnızdım,” diye devam etti kadın, “hiç erkek yoktu. Hepsi askere alınmıştı. Kadınlar da tarlaydaydı. Saat altıda kiliseye gittim, özel taarruz bölümünde olan oğlum için...”

Bir an sustu. Simsiyah kıyafetleri içinde daha da cılız görünüyordu şimdi.

“Emanet odasının olduğu taraftan çıktım. Kilisenin arkasına açılan bir kapı var... Mezarlıktan geçince evime daha kısa sürede varıyorum... Onu da o anda gördüm... Jandarmaya haber verebilmek zaman aldı.”

Eşikte yemlenen tavuklara bakıyordu. Şüphesiz korkuyu anımsıyordu; o akşamın yorgunluğunu, nihayet alarma geçen jandarmayı, mezarlıktaki koşturmacayı,

zemini tarayan elektrikli lambaları, ardından ilerleyen süreçte, gelen kocayı, ağzını kapattığı mendili...

“Üzücü anlar,” dedi Flavières.

“Evet. En az bir hafta jandarma buralardaydı. Zavallı kadının itildiğini düşünüyorlardı...”

“İtilmek mi?.. Neden?”

“Çünkü öğleden sonra Sailly tarafında insanlar, bu yöne doğru gelen bir arabada bir kadın ve bir adam görmüşler.”

Flavières bir sigara yaktı. Demek bu yüzdendi. Tanıklar onu kocası sanmıştı. Ve bu yanlış anlaşılma, Gévigne’i ölüme götürmüştü. Şimdi karşı çıkmak, bu yaşlı kadına o adamın Gévigne olmadığını, her şeyin feci bir hata olduğunu açıklamak neye yarardı ki? Bu hikâyenin kimseyi ilgilendirdiği yoktu. İçkisini bitirip, satın alacak bir şeyler arandı fakat sadece süpürgeler, çalı çırpı ve ip yumakları vardı.

“İçki için teşekkürler,” diye mırıldandı.

“Bir şey değil,” dedi ihtiyar.

Çıktı, onu öksürten sigarasını attı. Kilisenin önüne geri geldiğinde tereddüt etti. Bir kez daha mihrabın önünde bir kez daha durup, Madeleine’in dua ettiği iskemleye bir kez daha diz çökmeli miydi? Madem ki duası boşa gitmişti! Madem ki Madeleine uzayda çözünüp yok olmuştu! Yeniden dirilişe dair Hıristiyan inancını düşündü. Kıyamet gününde Madeleine’in bedeni nasıl olup da savrulmuş atomlarından, geri döndüğü elementlerin yalınlığından yeniden doğacaktı? Kuzgunların etrafında bağırdığı haçı seyrederek fısıldadı: “Elveda Madeleine.”

“Dönüyor muyuz patron?” diye sordu şoför.

“Evet, dönüyoruz.”

Ve taksi ilermeye başladığı anda, çan kulesinin uzaklaşmasını arka camdan izlerken, Flavières geçmişin de geride kaldığından, dönemeçte sonsuza dek kaybolduğundan emin oldu. Gözlerini kapattı, Paris’e kadar uyukladı.

Öğleden sonra, artık kendini tutamadı: Doktor Ballard’ı görmeye gitti ve günah çıkaran bir papaza anlatır gibi, yalnızca Gévigne’in adını telaffuz etmeden ve dramın adli yanına girmeden, hikâyesini anlattı. Dayanamıyordu artık. Neredeyse ağlıyordu konuşurken.

“Derinde hâlâ onu arıyorsunuz,” dedi psikiyatr, “arından da öldüğünü inkâr ediyorsunuz.”

“Tam olarak durum bu değil,” diye itiraz etti Flavières, “Muhakkak ki öldü. Bundan eminim. Ama düşünüyorum da... evet, delice, belki... büyük annesi Pauline Lagerlac’ı düşünüyorum... Sonuçta ne demek istediğimi anlıyor musunuz... ikisi aynı kişi miydi?”

“Diğer bir deyişle, bu genç kadın, Madeleine, daha önce de ölmüştü. Bu mudur? Buna mı inanıyorsunuz?”

“Bu bir inanma meselesi değil doktor bey. Ne duyduğumu biliyorum ne gördüğümü...”

“Kısaca; madem Madeleine daha önce de bir ölümün üstesinden geldi, şimdi de yaşıyor olabilir, diye umuyorsunuz.”

“Eğer durumu bu şekilde özetliyorsanız...”

“Elbette, kafanızdakiler bu kadar net değil. Zihninizde, bilinç altınızda, olayları hafifletmeyi uygun buluyorsunuz... Uzanın, lütfen.”

Doktor uzun uzun reflekslerini kontrol etti, yüzünü buruşturdu.

"Önceden de içer miydiniz?"

"Hayır, Dakar'da başladım, azar azar."

"Uyuşturucu?"

"Hayır, asla."

"Merak ettiğim gerçekten iyileşmek isteyip istemediğiniz."

"Tabii ki," diye geveledi Flavières.

"Artık içki yok... kadını unutun... kendi kendinize öldüğünü tekrar edin... insan bir kez ölür, ebediyen. Anlıyor musunuz: ebediyen... Tüm gücünüzle iyileşmek isteyecek misiniz?"

"Evet."

"O halde, tereddüt etmek yok. Nice yakınlarında bir sağlık evi işleten bir arkadaşım için size bir not yazıyorum."

"Beni kapatacaklar mı?"

"Hayır, tabii. O kadar hasta değilsiniz. Sizi oraya iklimi yüzünden gönderiyorum. Sıcak bir iklim, bolca güneşe ihtiyacınız olduğu için. Paranız var mı?"

"Evet."

"Uyarıyorum, uzun sürecek."

"Ne kadar gerekiyorsa o kadar kalacağım."

"Mükemmel."

Flavières oturdu, bacakları tutmuyordu. Hekimin sözlerine, kendi hareketlerine dikkat etmiyordu. Sadece kendi kendine tekrar ediyordu: "İyileşmek... İyileşmek..." Sanki bu aşk tehlikeli bir şeymiş gibi, Madeleine'i sev-

diğine pişmandı. Ah! Yeniden yaşamak, yeniden başlamak; ileride başka kadınlara yaklaşmak, diğer insanlar gibi olmak, Tanrım! Doktor tembihleri arttırmıştı. Flavières hepsini kabul ediyor, hepsine söz veriyordu. Evet, hemen bu akşam yola çıkacaktı... Evet, içmeyi bırakacaktı... Evet, istirahat edecekti... Evet... Evet...

"Size bir taksi çağırmamı ister misiniz?" diye sordu hemşire.

"Biraz yürümeyi tercih ederim."

Bir seyahat acentasına girdi. Gişede bir haftalığına tüm trenlerin dolu olduğuna dair bir yazı asılıydı. Flavières cüzdanını çıkardı ve aynı akşama bir bilet elde etti. Geriye adliyeyi ve bankayı aramak kalmıştı. İşlerini hallettikten sonra bir yabancı haline geldiği şehirde gezindi. Treni akşam dokuzda kalkacaktı. Otelde yiyecekti. Geçirecek dört saati vardı. Bir sinemaya girdi. Programda ne olduğu önemli değildi. Sadece Ballard'a yaptığı ziyareti ve onun sorularını unutmak istiyordu. Delirme riski olduğuna asla inanmamıştı. Şimdi ise korkuyordu, sırtı nemliydi, içme arzusu boğazını kurutuyordu. Tekrar kendinden nefret etmeye ve tiksine başlıyordu.

Ekran aydınlandı ve gökgürültüsünü andıran bir müzik gelişmeleri anons etti. *General de Gaulle'in Marseille ziyareti*. Üniformalar, bayraklar, süngüler... Kalabalık kaldırımlara zor sığıyordu. Geniş açıdan çekilen yüzler, açık ağızlar, duyulamayan coşkular tezahüratlar... Şapkasını sallayan iri bir adam. Kameraya doğru yavaşça

döner bir kadın; çok açık renk gözleri ve Lawrence'ın⁴¹ portrelerine benzeyen ince suratı görülebiliyordu. Ani bir güruh onu gözden kaybettirdi, ancak Flavières onu tanıdı. Yarı doğrulmuş halde, dehşet içindeki yüzünü ekrana yaklaştırdı.

"Otur," diye bağırdı bir ses, "otur!"

Yakasını gevşetti, aklını yitirmişti, soluğunu kesen bir çığlık göğsünü doldurdu. Kepleri, selamları, borazanların elde çevrilişini anlamadan izliyordu. Sert bir el onu oturmaya zorladı.

41. Thomas Lawrence: İngiliz ressam. (1769 Bristol-1830 Londra.) Royal Academy'de öğrenim gördü. 1789'da Kraliçe Charlotte'ın portresini yaptı. 1792'den sonra, kralın başressamı ve Royal Academy üyesi seçildi. Ünlü ressam Sir Joshua Reynolds'ın ölümünden sonra İngiltere'nin başta gelen portre ressamı oldu. 1818'de, Kutsal İttifak'ın devlet başkanları ve komutanlarından oluşan 24 portre yaptı. Özellikle Londra ve Dublin'deki müzelerde birçok yapıtı vardır. (ç.n.)

II

Hayır, o olamazdı... Flavières ikinci seansa kalmıştı. Kendini soğukkanlılıkla ekrana bakmaya zorlamış; yüzün ortaya çıkmasını dikkatle odaklanıp görüntüyü yakalayıp tutmaya hazır halde beklemişti. Ve görüntü belirmişti, bir saniyeliğine; bir parçası yine feryad etmişti, oysa diğeri gıkını bile çıkarmamıştı. Yanılmasının imkânı yoktu: Ekrandaki genç kadın otuz yaşlarındaydı; kilolu görünüyordu... başka? Ağzı... dudakların biçimi aynı değildi... Ancak benzerlik yadsınamazdı... Özellikle gözler... Flavières kasılıyordu, yeni yaşadığı anla, eski hatıraları karşılaştırmaya çalışıyordu fakat tek görebildiği; uzun süre güçlü bir ışığa bakmış gibi renkli lekelerdi. Akşam yeniden geldi. Her neyse, ertesi günkü trene binerdi... Ve akşam, bir keşifte bulundu: Yüzü, yakın planda, kadıninkinden önce gelen adam, açıkça onunla

beraberdi, eş veya sevgili, ona eşlik ediyordu; büyük ihtimalle kalabalıkta birbirlerini kaybetmemek için kadını kolundan tutuyordu. Flavières'in kaçırdığı diğer bir ayrıntı ise adamın iyi giyinmiş olduğuydu; kravatından büyük bir inci iğne taşıyordu, kadının ise kürk manto-su vardı... Flavières bir şey daha fark etmişti ama neydi? Haberlerden hemen sonra çıktı. Sokaklar doğru dürüst aydınlatılmamıştı; yağmur yağmaya devam ediyordu ve Flavières rüzgâr yüzünden şapkasını sıkı sıkı başına geçirdi. Bu hareket aklına Marseille'deki sahneyi getirdi: Adamın pardesüsüsü olsa da kafası çıplaktı, arkada çok flu olarak bir otelin cephesi fark ediliyordu; dikine üç büyük harf görünüyordu: RIA. Muhtemelen bir bina-nın yanına asılmış ve akşam aydınlatılan bir isim. *Astoria* gibi bir şey... İyi ya sonra? Sonra hiç... Flavières filmdeki görüntüyü kafasında yeniden oluşturarak eğleniyordu; uzun süredir mantık yürütme takıntısına teslim olmamıştı. Kadınla adamın, büyük ihtimalle kortejin geçişine katılmak için o otelden çıktığını düşünmek onu keyiflendirdi. Benzerliğe gelince ise... Eh, tamam, evet, kadın biraz Madeleine'i andırıyordu. Eeee yani? Aman ne güzel iş! Alt üst olmak için bir sebep mi bu? Marseille'de mutlu bir adam vardı, yanında da bir kadın vardı; gözleri... Hem, her yerde mutlu insanlar olacaktı! Biraz acı verse de bu fikre alışmak gerekiyordu! Flavières otelin barında durdu. Tabii ki doktora söz vermişti... Ama *Astoria*'nın yolcularını kafasına takmamak için bir veya iki kadehe ihtiyacı vardı.

“Viskil”

Üç tane içti. Madem ciddi bir tedavi sürecine girecekti, önemli değildi. Ayrıca viski, konyaktan daha etkiliydi. Pişmanlıkları, kuşkuları, hınçları bir temiz tepeliyordu. Geriye hiçbir alkolün hakkından gelemeyeceği, devasa bir adaletsizliğe dair anlaşılmaz bir his kalıyordu. Flavières yattı. Gidişini geciktirerek aptallık etmişti. Ertesi gün bir kontrolörün cebine birkaç banknot sıkıştırıp birinci sınıf kompartımana yerleşti. Para sayesinde edindiği sonsuz güç, çok geç gelmişti. Fakat onun hummalı, bezgin, suratsız olmasını engellemiyordu. Savaştan önce zengin olsaydı... Madeleine'e sunacakları olsaydı... Hadi ama yine mi bu eski hikâye! Çakmağı saklamayı engelleyememişti. Belki de şu aptal film yüzündendi. Zaten camı indirip, onu yola atmaktan alıkoyan hiçbir şey yoktu. Sinsi güçleri olan eşyalar vardı; görünmez bir ağ salgılar ve hayatı yavaş yavaş zehirler. Elmaslar örneğin. O zaman neden bir çakmak da olmasın? Ancak ondan kurtulamıyordu. Neredeyse mutlu olduğunun kanıtıydı. Öldüğünde mücevherin de onunla gömülmesini vasiyet edecekti. Toprağın altına bir çakmakla gitmek, alın bir delice fikir daha! Tekerleklerin ritmi, trenin düzenli sallantısı ile rüyalara daldı... Zihninde bu fikirle oynuyordu... Neden dehlizlerin gizemi onu hep çekmiş, ona musallat olmuştu; yeraltında bir damla suyun gürültüsü, geçitlerin ağları arasında gecenin yavan nefesi, dar yollar, tüneller, bu dolambaçlı, maden damarları boyunca dallanıp budaklanan bu ölü dünya, kara göller, dolguları⁴² içinde uyuyan değerli taşlar?

42. Dolgu: Maden cevheri ile birlikte çıkan taş-toprak, değersiz yığıntı, cevheri saran taş. (ç.n.)

Saumur'deyken... Her şey orada başlamıştı, belki de yalnız çocukluğu yüzünden... Küçük ölümün⁴³ ürperti-siyle defalarca okuyup durduğu eski bir mitoloji kitabı, büyük babasının onur ödülüydü...⁴⁴ İlk sayfasında bir söz vardı: *Labor omnia vincit improbus*⁴⁵ ve kızıl lekelerle dolu sayfaları çevirdikçe garip gravürler buluyordu: Sisifos ve kayası, Danaids kızları ve Eurydice'in elini tutarak mağaradan çıkan Orfeus. Örtülerinin altında, Yunan profiline rağmen genç kadın, Kipling'in kızına benziyordu... Baş, koltuğunun kirli danteli üzerinde sallanan Flavières, camda, yaşayanlar dünyasının uluyan formlarının geçişini izliyordu. İyiydi, kendinin, yorgunluğunun, yeniden bulunmuş özgürlüğünün tadını çıkarıyordu. Nice'te belki de kendine gözden uzakta bir villa alırdı. Gündüz uyur ve gece, yarasaların siyah cibinlikler gibi kanatlarını açtıkları saatte de kıyıda yürüyüş yapardı, hiçbir şey düşünmeden... Ah! Hiçbir şey düşünmemek! Uykunun hiçliği içinde ülkesini tanıyan bir gezgin gibi ilerliyordu ve ayakları yere daha sağlam basıyordu.

Tren Marseille'de durduğunda Flavières ndi. Şehirde kalması söz konusu bile değildi. Hatta bir görevliden bu konuda net bilgi aldı.

"Biletiniz size sekiz saatlik bir duraklama hakkı veriyor."

Öyleyse, kurnazlık edip hile yapmanın alemi yoktu.

43. Küçük ölüm: Orgazm. (ç.n.)

44. Onur ödülü: Başarılı bir öğrenciyi ödüllendirme amacıyla verilen hediye, genelde kitap. (ç.n.)

45. *Labor omnia vincit improbus*: Sıkı çalışmak her şeyin üstesinden gelir. (ç.n.)

Kısa sürede yola çıkmak gerekiyordu. Bu basit molada bir işe kalkışılmazdı. Sadece doğrulama yapacaktı, fazlasını değil. Taksi çağırmak için elini kaldırdı.

"Astoria'ya."

"Waldorf Astoria mı?"

"Herhalde," dedi Flavières sinirle.

Otelin devasa salonunda etrafına temkinlice baktı. Bunun bir oyun olduğunun gayet iyi farkındaydı. Şimdi de kendini korkutmakla eğleniyordu. Bu huzursuzluğu, neyi beklediğini bilmemeyi seviyordu!

"Oda birkaç günlüğüne mi?"

"Ehmm... evet... bir ihtimal sekiz günlüğüne."

"Elimizde sadece birinci katta çok büyük bir oda var, küçük bir salonu da bulunuyor."

"Bana uyar."

Sadece bu bile hoşuna gidiyordu. Kendi kendine oynadığı komediye inanmak için lükse ihtiyacı vardı. Asansörde, görevliye sorular sordu.

"General de Gaulle hangi gün Marseille'e geldi?"

"Pazardan beri sekiz gün oldu."

Flavières hesapladı. On iki gün. Çok olmuştu.

"Tesadüfen bir adam fark etmiş olabilir misiniz, biraz yaşı var, çok şık, kravatında inci bir iğne takıyor?"

Cevap için adeta pusu kurmuştu ve tüm bunların hiçbir yere varmayacağını bilmesine rağmen, yanlarında kaygının yükselen yavaş sızısını hissediyordu.

"Hayır, anımsamıyorum," dedi asansör görevlisi, "buradan öyle çok insan geçiyor ki!"

Hay Allah! Gerçi belliydi! Hayal kırıklığına uğraması

için bir neden yoktu. Flavières kapısını kilitledi. Eski bir alışkanlık. Her zaman sürgülere, sürme kapılara, emniyet kilitlerine takıntısı olmuştu ama şimdi kendini bu takıntının zulmüne bırakmıştı. Traş oldu ve özenle giyin-di. Bu da oyunun bir parçasıydı. Elleri biraz titriyordu ve banyonun aynasından baktığı gözleri aktörlerinkiler gibi parlıyordu. Uyuşuk uyuşuk büyük merdiveni indi, bir eli kruvaze ceketinin cebinde, aynı eski bir arkadaşıyla karşılaşmayı bekler gibi bara yöneldi. Bakışları hızla sağı solu tarıyor, her kadının üzerinde duraklıyordu. Bir tabureye oturdu.

“Viski!”

Dar bir dans pistinin her iki yanında insanlar geniş koltuklarda sohbet ediyorlardı. Elllerinde sigarayla adamlar, ayakta laflıyordu. Bardaklarda küçük bayraklar, her şişede yansımalar vardı. Senkoplu⁴⁶ bir müzik küçük bir çarpıntı gibi yavaş yavaş tınlıyordu. Ve hayat bir masala benziyordu. Flavières viskisini aç ve hızlı yudumlarla içiyordu. Ateş içine yayılıyordu. Kendini hazır hissediyordu. Hazır ama neye...

“Bir tane daha!”

Onların varlığına ürpermeden dayanmaya hazır. Onları bir kez, iyice görmek ve defolup gitmek. Daha fazlasını istemiyordu. Belki de... yemek salonundalardı? Bir garsonun onu yakalayıp, bir masaya yönlendirdiği devasa salona girdi.

“Beyefendi yalnız mı?”

“Evet,” dedi Flavières, dalgın dalgın.

46. Senkop (müzik), bir senkop, ritim kaybı, kayması veya beklemedik yerde ritim koymanın neden olduğu bir müzik etkisi. (ç.n.)

Biraz ışıklardan gözleri kamaşmış, çekingen bir halde, beceriksizce sandalyesine oturdu, yemek yiyenleri incelemeye henüz çekiniyordu. Birkaç yemek seçti, neredeyse rasgele, ardından sıkıntılı bir ifadeyle yavaşça başını çevirmeye başladı. Bir sürü subay, çok az kadın vardı ve kimse ona dikkat etmiyordu. Köşesinde, yalnız, kimsenin ilgisini çekmiyordu ve birden zamanını boşa harcadığını, muhakemesinin aptalca olduğunu ve sinemada arada beliren çiftin bu otele hiç gelmediğini anladı. Kamera bir kaldırımda duran ikisini tesadüfen yakalamıştı; bir arabadan inmiş veya komşu bir otelden gelmiş olabilirlerdi. O halde? Tüm şehri didik didik etmek mi gerekecekti? Ve neden? Bir kadını bulmak için mi, belli belirsiz andıran... onu... Küllenmiş bir aşkı yeniden alevlendirmek için mi!

Kendini yemeye zorladı. Evet, korkunç derecede yalnızdı; Avrupa'yı önüne katıp sürükleyen bu kargaşa, neşe ve nefret dalgasına dalabilmek için kendini deniz yolculuğuna, Paris seyahatine zorlamıştı. Sözde hac ziyareti mi? Bir bahaneydi. Ve bu akşam, akıntının kıyıya bıraktığı bir artıktı sadece; Dakar'a dönüp tekdüze işlerine devam etmek haricinde bir seçeneği yoktu. Orada da klinikler vardı şayet iyileşmeye niyetliyse...

"Kahve? Likör?"

"Evet. Bir Mirabelle."⁴⁷

Saat ilerliyordu. Gözleri kızarmış, saç diplerinde damla damla ter, sigara içiyordu. Etrafında insanlar tabak çanak sesleri arasında kalkıyorlardı. Sekiz gün kalmanın

47. Mirabelle eriğinden yapılan likör. (ç.n.)

gereği yoktu. Yarın itibariyle Nice'e gidip, Fransa'ya elveda demeden önce bir süre dinlenmeliydi. Ayağa kalktı, bitmek bilmeyen yolculuk yüzünden bitkindi, kemikleri ağrıyordu. Yemek salonu boşalmıştı. Aynalar, masalar arasında duraksayan ince silüetinin sonsuz sayıda görüntüsünü yansıtıyordu. Kendine son bir şans vermek için merdiveni yavaşça çıktı; ancak sadece basamakları atlayarak aşağı inen iki Amerikalıyla karşılaştı. Odasında giysilerini yığın halinde bir koltuğa attı ve yan tarafının üstüne yattı. Zorlukla uyudu ve uykusunda dahi, ondan kaçan bir şeyi kovaladığı duygusunu yaşadı.

Sabah gözlerini açtığı anda ağzında kan tadı vardı, hem de tükenmiş hissetti. Yılmış kalktı. İşte hali buydu. Kendi kendine yapmıştı. Bu kadını 1940 yılında unutmamış, yasını tutmaktan zevk almamış, tedavisine özen göstermiş olsaydı... Şimdi, belki de ölüme mahkumdu. Ah! Birden nasıl da nefret etmişti ondan! Karmaşık duyguları olan, şüpheli coşkulardan zevk alacak şekilde yetişmiş bir adam olduğu için kendine içerliyordu! Nazikçe göz kapaklarını ovuşturdu, elini alına bastırdı; alışıcağı bir hareketti bu... Hastalığı! Bundan böyle onunla kibar kibar konuşacaklardı... Giyindi, bir tren tarifesine bakmak için acele ediyordu. Marseille, dumanları, gürültü patırtısı ve sokaklarda mayalanan bu çok güçlü yaşantı ile ona, korkunç bir şehir olarak görünüyordu. Flavières aynı zamanda, beyaz giymiş anaç kadınlar tarafından özenle bakılmak istiyordu; sessizliği arzuluyordu, kendine yeni bir hikâye inşaa etmekteydi ki kirli kan dolu bir damar gibi içinde çatlayan o ürkütücü, "Bittim Ben!" fikrini yenebilsin.

Hazır olduğuunda çıktı, kalın halılı koridor boyunca ilerledi. Başı hâlâ ağrıyordu. Merdiveni adım adım indi, derin bir nefes alıp resepsiyona yöneldi. Kasanın karşısına denk gelen küçük bir salonda yolcular kahvaltı ediyorlardı; çeneleri ritmik, tiksindirici bir biçimde çiğneyen gürbüz adamlar. Flavières, iri bir adam görüyordu... Rüya mıydı bu? Kravatında... Aman Tanrım! Bu o muydu? Ellili yaşlarında şık bir adam, genç bir kadınla sohbet ederek küçük bir ekmeği ikiye kesiyordu. Kadının sırtı Flavières'e dönüktü. Omuzlarına attığı kürk manto-sunun ardına yarı gizlenmiş koyu kahve, çok uzun saçları vardı. Yüzünü görebilmek için, salona girmesi gerekiyordu... Birazdan, evet, girecekti... daha sonra. Şu an fazlasıyla alt üst olmuştu. Böylesine aptal hislerin onun için manası yoktu. İçgüdüsel olarak bir sigara çıkardı, ardından hemen yerine geri koydu. Tedbiri elden bırakmamalıydı. Hem öncelikle bu adam ve bu kadın onu kesinlikle ilgilendirmiyorlardı. Resepsiyona dayandı ve alçak sesle görevliyi sorguladı.

"Şu bey, oradaki... biraz kel olan... görüyor musunuz... kürk mantolu genç hanımla konuşan... adını söyleyin bana."

"Almaryan."

"Almaryan... Ne iş yapar?"

"Her şeyden biraz... Şu an kazanacak para var... O da kazanıyor!"

"Bu karısı mı?"

"Kesin değildir... Onları uzun süre tutmaz, anlarsınız ya."

“Bir tren tarifiesi alabilir miyim?”

“Tabii efendim.”

Flavières, büyük salona gidip oturdu ve tarife-yi karıştırır gibi yaptı, ardından bakışlarını kaldırdı. Koltuğundan genç kadını daha iyi görüyordu ve gerçek o anda kasvetli bir güneş gibi içinde parlayıverdi... Madeleine! Oydu. Nasıl olmuştu da tereddüt edebilmişti? Değişmişti, yaşlanmıştı: Yüzü tombullaşmıştı... Bu başka bir Madeleine’di, ama aynı Madeleine’di de... Aynı!

Başı arkaya dayalı halde yavaşça kendini bıraktı, koltukta kaydı. Yüzünü sıırıslıkla eden teri silmek için, elini cebindeki mendile götürececek hali bile yoktu. Belki de hareket edecek, zihninde bir düşünce oluşturacak olsa bilincini kaybedecekti. Kıpırdamıyordu ama Madeleine’in görüntüsü oradaydı, belleğindeydi, zihnini bir uçtan bir uca alevli bir ok gibi geçiyor, kapalı göz kapaklarının altında yanıyordu; “Eğer oysa ben ölürüm” diye düşündü. Tarife elinden kurtulup parke yere kaydı.

Yavaşça, temkinli, Flavières kendini topladı. Madeleine’e ikizi kadar birini gördü diye aklını yitirecek hali yoktu ya! Gözlerini açtı. Hayır. Bu bir benzerlik değildi. Birini tanıdığına emin olma hissini nerden geldiğini kim söyleyebilir? Şimdi biliyordu ki Madeleine orada, şişko Almaryan’ın yanındaydı tam da rüya görmediğini, kendisinin Flavières olduğunu ve korkunç derecede acı çektiğini bildiği gibi. Izdırap içindeydi çünkü Madeleine’in öldüğünden mutlak şekilde emin olmuştu...

Almaryan kalktı ve genç kadına elini uzattı. Flavières

tarifeyi almak üzere yere eğildi, çift büyük salona girerken ve yakınından geçerken de öyle kaldı. Kürk mantonun etek ucunu ve zarif ayakkabıları fark etti... Doğrulduğunda onları asansörün parmaklıkları arasından gördü, menteşeli kafes, Madeleine'in yüzünde şapka tülüne benzeyen, gölgeden ince bir ağ çiziyordu. O anda, yeniden eski aşkının acı ısırığını hissetti. Birkaç kararsız adım attı, tarifeyi resepsiyona attı; o da Flavières'i fark etmiş, tanımış mıydı diye merak ediyordu.

"Beyefendi odayı tutmaya devam ediyor musunuz?" diye sordu resepsiyonist.

"Elbette!" diye homurdandı Flavières.

Bu sözle kaderi mühürlenmişti. O da biliyordu.

Gün boyunca Vieux-Port civarında, güneş altında dolandı. Burada savaş ve iş, çıkarlarını birleştirmişti. Yaşlı taşlar, konvoylar geçtikçe bir volkanın kabuğu gibi titreşiyordu. Flavières, ürkek ürkek kendini kalabalığın gürültüsüne, coşkusuna bıraktı. Onu korkudan korumaya yetecek kadar insan asla olmayacaktı. Zira, nihayetinde cesedi görmüştü ve Gévigne de görmüştü ve Madeleine'i temizleyip giydiren kadın da... ve o saçma salak soruşturmadan sorumlu polisler de. On kişi bedeni teşhis etmişti... O halde Almaryan'a eşlik eden Madeleine değildi... Canebière'de bir barda pastis⁴⁸ içti. Sadece bir tane. Ancak şimdiden hafif bir sersemlik hissediyordu. Çakmakla bir sigara yaktı; yalan söylemeyen, burada, elinde olan, sessiz bir duayla elinde bir tespih tanesi gibi defalarca

48. Pastis: Bir tür Fransız içkisi. Alkol ve anasondan imal edilmiş olması ve su ile karıştırılarak içilmesi nedeniyle, rakıyı çağrıştırır. Ancak rakı gibi meze ile tüketilmek yerine aperitif olarak alınır. Rengi de beyaza değil sarıya döner. (ç.n.)

yuvarladığı için parlamış bu çakmakla... Madeleine, çan kulesinin dibinde, orada, ölmüştü... ve ondan önce de Pauline... Oysa... Viskiye geçti çünkü aklına gelen fikir öyle garipti ki her yönüyle irdeleyebilmek için tüm gücünü odaklaması gerekiyordu. Louvre'da yaptıkları konuşmayı hiç zorlanmadan anımsıyordu: "Buradan daha önce de bir adamın kolunda geçtim," demişti Madeleine, "size benziyordu ama onun favorileri vardı..."

Her şey nasıl da birdenbire aydınlanıyordu! O anda anlayamamıştı; fazla hayat doluydu, önyargılar gözünü kör etmişti; henüz mutsuzluğu, hastalığı öğrenmemişti... Şimdi ise inanılmazı ve avutucu gerçeği kabul etmeye hazırды. Pauline'in Madeleine'in bedenini ödünç alması gibi, Madeleine de... Ama o da unuttuğu bir zamanda, belki de bu eflatun denize, kara yelkenlere bakmıştı... Belki de ölüm onu da vurmuştu... Kaç kez? Tanrım, insan emin olabilseydi, kesin emin... Madeleine, o biliyordu! O halde neden korkuyordu? Neden kaygılanıyordu? Uyanmaktan mı? mucizelere artık inanmamaktan mı? Korkunç derecede yanılmış olmaktan mı? Hayır. Sadece Madeleine'i yeniden görmekten korkuyordu; zira kendini onunla konuşmaktan alamayacaktı, onunla konuşmak istiyordu. Fakat bakışlarına, ürpermeden sesini duymaya dayanabilecek miydi?

Sendeleyerek ayağa kalktı, *Waldorf*'a döndü ve akşam yemeği için üstünü değiştirdi. Siyah giyindi; hâlâ yasta olduğunu varsayıyordu. Barın eşiğini geçer geçmez, yemek salonunda onu gördü. Almaryan, alçak sesle şef garsonla muhtemelen yasaklı yiyeceklerden getirtmek için konu-

şurken, o da çenesi kavuşturduğu elleri üzerinde hayal kurar gibi görünüyordu. Flavières oturdu, işaret etti ve onu artık iyi tanıyan garson, önüne bir bardak içki sürdü. Daracık pistte çiftler dans ediyordu ve yemek salonunun sonuna açık kadar kapısından yemek yiyenler, servis arabalarını ağır ağır iten beyaz ceketli garsonlar görülebiliyordu. Genç kadının hüznünlü bir hali vardı; Flavières'i büyüleyen de bu hüznündü. Daha o zamanlar... Oysa Gévigne, onun üzerine titremişti! Mirasının yabancılara kalmış olduğunu ve onun da artık fakir düşüp, kurnaz bir şeyhe benzeyen bu Almalyan'la yaşamak zorunda olduğunu düşünmek tuhaftı. Kulağında zevksiz küpeler vardı. Tırnakları ojeliydi. Öteki Madeleine öyle rafineydi ki! Flavières, kötü dublaj yapılmış bir film izler gibiydi, silik bir kadın oyuncu yıldız rolle ezilmişti. Zar zor yiyor, dudaklarını arada sırada bardağındaki içkiyle ıslatıyordu. Almalyan kalktığında rahatlamış göründü. Bara yaklaşıyor, boş bir masa arıyorlardı. Flavières taburesinde dönerken, arkasında Almalyan'ın iki kahve siparişi verdiğini duydu. O an bu an mıydı? Bir daha cesaret edemezdi... Garsona bir banknot uzatı, tabureden kayarak indi. Daha arkasını dönmesi ve üç adım atması gerekiyordu. Böylece dört yıllık azabın ağırlığından kurtulacak; geçmişle bugün uzlaşacaktı; Madeleine sanki önceki gün Versaille'da bir gezinti sonrası onu bıraktığı gibi, orda olacaktı. Ve belki de nasıl kaçıp gittiğini unutmuş olacaktı...

Bir anda o üç adımını attı, genç kadının önünde törensel bir edayla eğildi ve onu dansa davet etti. Birkaç saniyeliğine Almalyan'ı çok yakından gördü; biraz sa-

rımtırak yanaklar, kadifemsi siyah renkte nemli gözler. Madeleine de yüzünü ona dönmüştü, solgun bakışlarında sıkıntıdan başka bir duygu yoktu. Keyifsiz bir ifadeyle kabul etti. Onu henüz tanımamış olabilir miydi?

Birlikte sallanıyorlardı ve Flavières boğazı sıkılıyor gibi hissediyordu. Bir emre itaatsizlik ettiği, ciddi bir yasağı deldiği duygusundaydı.

“Benim adım Flavières,” diye mırıldandı, “bu isim size bir şey hatırlatıyor mu?”

Nezaketen düşünüyormuş gibi yaptı.

“Hayır, kusura bakmayın... gerçekten hayır.”

“Ya siz, sizin isminiz nedir?”

“Renée Sourange.”

İtiraz edecek gibi oldu ama aniden, büyük ihtimalle medeni durumunun değişmiş olabileceğini anladı ve rahatsızlığı daha da arttı. Kadını profilden inceledi. Alnı, gözünün mavisini, burun çizgisi, elmacık kemiğinin çıkıntısı; sevdiği ve hafızasının gizlerinde defalarca seyrettiği bu figürün her ayrıntısı onu geçmişte bıraktığı gibiydi. Gözlerini kapatmış olsaydı, Madeleine’i ilk ve son kez kollarına aldığı Louvre’un o sergi salonunda olduğunu sanabilirdi. Yeni Madeleine’in saçını yapış biçimi zarif değildi; fakat dudakları tüm o boyaya rağmen soluktu. Ve hatta böylesi neredeyse daha iyiydi. Artık onu korkutmuyordu. Onu kendine yaklaştırmaya, onu kendi gibi canlı hissetmeye cesaret edebilirdi. Hayal meyal bir gölgeye sarılıyor olmaktan korkmuştu. Oysa bir kadın bulmuştu ve onu şimdiden arzuladığı için, çok derin ve saf bir şeyin kutsallığını bozmuş gibi, kendini ayıplıyordu.

“İşgalden önce Paris’te yaşıyordunuz değil mi?”

"Hayır. Londra'daydım."

"Hadi ama! Resimle uğraşmıyor muydunuz?"

"Hayır, hiç... Boş zamanlarımda bir şeyler çizerim ama daha ileri gitmez."

"Roma'ya hiç gitmediniz mi?"

"Hayır."

"Neden beni kandırmaya çalışıyorsunuz?"

Ona açık renkli, biraz boş, unutulmaz gözleriyle baktı.

"Sizi temin ederim ki sizi kandırmıyorum."

"Bu sabah beni holde gördünüz. Beni tanı mıştınız. Ama şimdi numara yap..."

Ellerinden kurtulmaya çalıştı ama Flavières, çalmaya devam eden orkestraya şükrederek onu kendine daha da sıkıca bastırdı.

"Beni affedin," diye devam etti.

Madeleine yıllarca Pauline olduğunu bilmeden yaşamıştı. Renée'nin de henüz Madeleine olduğunun farkında olmamasında şaşılacak bir şey yoktu. Körkütük sarhoş olmalıyım, diye düşündü Flavières.

Çenesiyle Almaryan'ı işaret ederek sordu:

"Kıskandı mı?"

"Ah! Hayır," dedi hüzünle.

"Kara borsacı değil mi?"

"Tabii ki. Ya siz?"

"Ben, hayır. Avukatım. Çok mu meşguldür?"

"Evet. Sık sık gidiyor."

"O halde, sizi gün içerisinde görmek mümkün?"

Cevap vermedi. Flavières elini biraz aşağı kaydırды, Madeleine'in beline kadar.

"Eğer bana ihtiyacınız olursa," diye mırıldandı, "oda numaram 17... Unutmazsınız değil mi?"

"Hayır... Şimdi onun yanına dönmeliyim."

Almaryan puro içiyor ve *Le Dauphiné libéré* okuyordu.

"Sanırım sizi çokdan gözden çıkarmış," dedi Flavières, "yarın görüşürüz!"

Reverans yapıp, holü geçti, akşam yemeği yemediğini unutmuştu. Asansörde görevlinin ağzını aradı:

"Almaryan... Hangi odada kalıyor?"

"11 numaralı odada, beyefendi."

"Yanında bir hanım var, adı ne?"

"Renée Sourange."

"Bu onun gerçek ismi mi?"

"Valla, kimliğinde öyle yazıyor."

Kimseye hediye bile almayan Flavières, görevliye oldukça eli açık davrandı. Öğrenmek için ne olsa verirdi... Öğrenebilmek için! Yatmadan önce bol bol su içti ancak içine düştüğü sisi dağıtamadı. Yeniden korkmaya başladığını kendine itiraf etmek zorunda kaldı. Ne kadar sarhoş olsa da, Madeleine'in onu tanımış olması gerektiğinin farkındaydı. Ya da amnezi geçiriyordu ya da rol yapıyordu. Ya da o Madeleine değildi!

Ertesi gün, uyanır uyanmaz, öfkeyle problemi tekrar ele aldı ve gülererek tam da Nice'teki doktoru görme vaktinin geldiği sonucuna vardı. Önceki günkü ip-siz sapsız düşünceleri yüzünden utanıyordu. Zaten, artık Marseille'de bir işi de kalmamıştı. Önce sağlık! Madeleine'e benzeyen şu kızın da cehenneme kadar yolu vardı!

Yine de Almaryan'ın gidişini kolladı ve ardından hemen 11 numaralı kapıyı aradı. Tanıdık biri gibi küçük vuruşlarla kapıyı çaldı.

"Kim o?"

"Flavières."

Kapıyı açtı. Gözleri kızarmış, şişmişti ve henüz giyinmemişti.

"Renée, bu hal de ne?" der demez tekrar ağlamaya başladı. Flavières kapıyı kapatıp, sürgüledi.

"Hadi küçüğüm... anlatın bana..."

"Onun yüzünden," diye geveledi, "beni terk etmek istiyor."

Flavières, onu hoşgörüsüz bir ifadeyle izledi. Evet, bu Madeleine'di ancak onu Almaryan'la, belki başkalarıyla da aldatmış bir Madeleine'di. Ceplerinde yumruklarını sıkıyordu ve gülüşü kasılmıştı.

"Ne dram ama!" dedi şakacı bir havayla, "bırakın gitsin! Bir kere, ben hâlâ burada değil miyim?"

Renée'nin göz yaşları katlanarak arttı.

"Hayır," diye haykırdı. "Hayır!.. Siz değil!"

"Nedenmiş o?" dedi ve ona doğru eğildi.

III

Sayın Müdür Bey,

Belirlediğiniz bakiyenin Marseille hesabınıza gönderildiği bilgisini vermekten onur duyarım. Bu miktar hazineni büyük ölçüde etkilemese de işlemin usulsüzlüğüne ve tekrarı durumunda şirket için sakıncalı bir hal alacağına dikkatinizi çekmeyi görev addederim. Umuyorum sağlığınız düzelmiştir ve en kısa sürede geri dönüşünüzün haberini alırız. Burada her şey yolunda. İş hareketliliği tatmin edici düzeyde.

Saygılarımla arz ederim.

J. TRABOUL

Flavières, hiddetle mektubu yırttı. Bir iş onu çileden çıkarıyordu! Özellikle de şimdi!

“Kötü haber mi?” diye sordu Renée.

“Hayır. Şu dangalak Traboul.”

“O kim?”

“Müdür yardımcısı... Ona kulak verirsen, yarın dünyanın sonu. Bir de Ballard bana dinlenmeyi öğütlüyordu... Dinlenmekmiş!”

“Gel,” dedi haşın bir tonla, “biraz hava alalım!”

Waldorf'un geniş odalarını özlüyordu, *Hotel de France*'ın odaları küçük, sevimsiz ve üstüne üstlük feci şekilde pahalıydı. Ancak burada Almaryan ile karşılaşma riski taşıyorlardı. Kutusundan bir sigara çıkardı ve bir kibrit yaktı. Çakmağını kullanmaya cesaret edemiyordu artık... Kadın aynanın önünde pudralanıyor, saçlarını yapıyordu.

“Saçlarının bu şeklini sevmiyorum,” diye homurdandı Flavières, “biraz değiştiremez misin?”

“Nasıl?”

“Ben, bilmem. Ensende topuz yapabilirsin.”

Düşünmeden konuşmuştu ve anında bu gözleminde dolayı kendine kızdı. Günlerdir yorucu şiddeti ve sahte yatışmalarla sürüp giden tartışmayı yeniden başlatmanın ne anlamı vardı ki? Aynı kafese atılmış ve homurdanarak karşısındakine dişlerini gösteren ya da yapıp özgür yerleri düşleyen hayvanlar gibi birbirlerinin etrafında dönüp duruyorlardı.

“Aşağıda bekliyorum.”

Doğrudan bara indi öfkeyle, gülümseyen garsona baktı. Tezgâhın arkasında hepsi birbirine benziyordu; yapay sevimlilikleri, suç ortağı halleri, şüpheli bir tanığı

aldatmak ister gibi ikramlarını fısıldayarak yapmaları. Flavières içti. Emin olduğuna göre içebilirdi! Kadın ne kadar inkâr ederse etsin, o emindi! Canından kanından gelen, tam bir kesinlikle. Metresi değil de kendi çocuğuymuş gibi. Zaten pek de metresi değildi! Bu tür aşktan kolaylıkla geçebiliyordu! Hatta, Madeleine'in zevke rıza göstermesine de biraz alınmıştı. Onda her zaman sevdiği şey... nasıl anlatacağını bilemiyordu... onun, tam olarak gerçek olmayışydı. Oysa şimdi, aksine uyum sağlıyor, diğer kadınlara benziyor gibi görünüyordu; tüm gücüyle Renée olmak istiyordu, incelik ve gizemden yoksun bu tipe takılıp kalmıştı. Hâlbuki... Sırrını açmaya razı gelseydi! O da mucizevi bir şekilde yalnızlığından kurtulmuş olacaktı! Zira ölü olan Flavières'di; yaşayan ise Madeleine!

Merdivenleri iniyordu. Flavières, müphem bir dudak bükmeyle onu izledi. Elbisesinin çirkin bir rengi vardı, iddialı ve kötü kesimliydi. Ayakkabıları yeterince yüksek topuklu değildi... hem sonra, bütün yüzü yeniden şekillendirmek lazımdı. Yanakları çukurlaştırıp, elmacık kemiklerine o heyecan verici çıkıklığını vermek için bir başparmak vuruşu. Kaşları germek ve o eski yitiklik ifadesini vermek için fırçayla belirgin bir çizgi. Sadece gözler mükemmeldi, gözleri Madeleine'i ele veriyordu. Flavières ödemeyi yaptı ve ona gitti. Sarılmak ya da boğmak için ona kollarını açmak istedi.

"Aceleyle hazırlandım," dedi.

Neredeyse omuz silkiyordu. Artık kadın onun beklediği sözcükleri bulamıyordu. Koluna giriş şekli, elinin

hareketi bile nahoş geliyordu. Çok itaatkâr, çok ürkekti. Ondan biraz korkuyordu. Ve bunun kadar sinir bozucu bir şey yoktu. Yanyana sessizce yürüdüler. "Bir ay önce bana bunu vaatetmiş olsalardı, mutluluktan öldürdüm," diye düşündü Flavières. Oysa hiç bu kadar mutsuz olmamıştı.

Vitrinlerin önünden geçerken yavaşlıyor, Flavières'in koluna daha ağır geliyordu ve o da sabırsızlanıyor, bu havailiği bayağı buluyordu.

"Savaş boyunca çok fazla şeyin eksikliğini hissetmiş olmalısın," dedi Flavières.

"Her şeyin," diye mırıldandı.

Bu fakirlik vurgusu onu duygulandırdı.

"Seni giydirip kuşatan Almaryan mı oldu?"

Bu sözlerin onu yaralayacağını önceden biliyordu. Yine de kendini tutamamıştı. Kolunun altındaki parmakları sıkı.

"Onu tanıdığıma oldukça mutlu olmuştum."

Alınma sırası Flavières'deydi. Oyun buydu. Ama henüz vazgeçmeyecekti.

"Dinle!" diye başladı öfkeyle...

Ne diye devam edecekti ki? Onu merkeze doğru sürükledi.

"Bu kadar hızlı yürüme, madem geziyoruz."

Flavières cevap vermedi. Şimdi mağazaları inceleyen oydu. Aradığını buldu da.

"Gel! Sonra soru sorarsın."

Bir görevli, elleri birleşik eğilip selam verdi.

"Elbise reyonu!" diye kestirip attı Flavières.

"Birinci kat. Asansör dipte."

Bu kez kararlıydı. Hem Traboul'a da yaptığını ödetmeliydi. Buruk bir zevk onu kavuruyordu. Madeleine itiraf edecekti! İtiraf etmesi gerekiyordu! Görevli parmaklığı kapattı ve asansör çıktı.

"Hayatım," diye fısıldadı Renée.

"Sus."

Tezgâhtarın önünden yürüdü.

"Bize elbiselerinizi gösterin. En şık ne varsa."

"Elbette efendim."

Flavières oturdu. Zorlu bir egzersiz sonrasında olduğu gibi soluk soluğa kalmıştı. Görevli uzun bir masanın üstüne her çeşit modelden seriyor bir yandan da Renée'nin bakışlarını kolluyordu, ama o araya girdi ve parmağıyla gösterdi.

"Şu."

"Siyah olan mı?" satıcı kadın şaşırmıştı.

"Evet siyah."

Flavières, Renée'ye dönüp:

"Denemek ister misin... benim için."

Renée tereddüt etti, onları izleyen genç kadın yüzünden kızardı, ardından satıcıyla beraber kabine girdi. Flavières kalktı ve volta atmaya başladı; geçmişteki beklentilerine kavuşmuştu, aynı hop hop eden kaygı, aynı nefes darlığı, yeniden hayat buluyordu. Cebindeki çakmağı sıkı sıkı tutuyordu. Sonra, zaman yeterince hızlı geçmediği, elleri karıncalanıp nemlendiği için, bir dizi giysi arasında bir tayyör aradı. Gri olsun istiyordu. Fakat gördüğü hiçbir gri, doğru gri değildi. Şüphesiz hiçbir gri hafızasındaki renk tonunu tutmayacaktı. Ama zihni

detayları idealize etmiş olamaz mıydı? Doğru anımsadığına emin miydi? Kabinin kapısı gıcırdadı; hızla döndü ve *Waldorf*'ta yaşadığı aynı şoku yaşadı, kanlı canlı karşısındaydı. Bu yeniden dirilmiş Madeleine'di, onu tanımış gibi duraklayan; şimdi ise ilerleyen, biraz solgun, gözlerinde geçmişteki gibi bir nevi hüznü sorgulama olan Madeleine'di. Flavières zayıflamış elini uzattı ama hemen, indirdi. Madeleine'in imgesi henüz kusursuz değildi. Parıltısı profilinin hatlarını onarılmayacak biçimde harap eden küpeleri farketmemek mümkün müydü?

"Çıkar şunları!" diye emretti alçak sesle.

Ve kadın onu anlamadığı için, sertçe kibirli takıları kendi çekip çıkardı. Bir adım geri attı, hayalkırıklığıyla, vizyonunu bütünüyle ifade edemeyen ressamın acziyetini hissetti.

"İyi!" dedi satıcıya, "hanımefendinin elbisesi üstünde kalacak. Bu tayyör de aynı bedende değil mi? Paket yapın. Ve bize ayakkabı reyonunuzu gösterin."

Renée, kendini ona bırakmıştı. Belki de Flavières'in neden her çift ayakkabıyı uzun uzun, kendi kendiyile tartışır gibi, bir topuğun kavisini veya bir bağın tasarımını sessizce tenkit ederek incelediğini anlıyordu. İnce ışıldayan ayakkabılar seçti.

"Haydi bakalım... yürü!"

Anında yüksek topuklar üzerinde salındı, daha narın göründü. Siyah elbisenin içinde sarmalanmış kalçaları usulca hareketlendi.

"Yeter!" diye bağırdı Flavières.

Satıcının şaşkınlıkla kafasını kaldırmasının üzerine:

“Tamam,” dedi hızla, “hepsini alıyoruz... Diğerlerini paket yapın.”

Sevgilisini elinden tutup, bir aynanın önüne getirdi.

“Kendine bir bak,” diye mırıldandı, “kendine bir bak Madeleine.”

“Sana rica ediyorum,” diye yalvardı kadın.

“Haydi! Biraz gayret et... Bu siyahlar içindeki kadın... Bunun Renée olmadığını görüyorsun!.. Hatırla!”

Kadın gözle görünür şekilde acı çekiyordu. Yüzü korkuyla kasılıyor, dudakları geriliyordu ve sırası gelen diğer yüz, ara ara, kaçak bir gölge gibi nefes alıyordu. Madeleine’i asansöre sürükledi. Saçlara sonra bakacaktı. Acil olan parfümdü, geçmişin hayaleti. Şimdi sonuna kadar gitmek gerekiyordu ve her ne olacaksa olacaktı... Ama parfüm mevcut değildi. Flavières ne kadar ısrar etse de...

“Hayır... bulamıyorum,” diyordu satıcı kadın.

“Ama olmalı... Nasıl anlatsam size? Kazılmış toprak, solmuş çiçek kokan bir parfüm...”

“Belki de Chanel No: 3 olabilir.”

“Belki de.”

“Bu parfüm artık üretilmiyor, beyefendi. Küçük butiklere bakarsanız, bulma şansınız olabilir. Ama burada maalesef.”

Genç kadın onu manşetinden çekiştirirken, Flavières düşünceli bir halde şişeleri alıp alıp inceliyordu. Bu parfüm olmadan çağrı⁴⁹ ritüeli tamamlanamazdı. Kabullenmek zorunda kaldı ama gitmeden önce Madeleine’e bir şapka

49. Kullanılan kelime “évocation”, ruh çağırma anlamı da taşıyor. (ç.n.)

aldı; küçük zarif şifon detaylı bir şapka. Flavière ödeme yaparken göz ucuyla yanındaki olağandışı ve tanıdık silüeti izliyor ve kalbinde bir parça şefkat hissediyordu. Bu kez o Madeleine'in koluna girdi.

"Neden bütün bu çılgınlık?" diye sordu kadın.

"Neden? Çünkü kendini bulmanı istiyorum. Gerçeği bilmek istiyorum."

Kadın kaskatıydı. Ondan düşmanca, yabancı bir hal seziyordu ama onu sıkı sıkı tutuyordu. Artık kaçamayacaktı. Sonunda boyun eğecekti.

"En güzel olmanı istiyorum," diye devam etti, "Almalyan yok artık. Hiç var olmadı."

Birkaç dakika omuz omuza yürüdüler. Flavières kendini tutamayarak:

"Renée olamazdın," dedi, "görüyorsun ya kızgın değilim... Sakin sakin konuşuyorum."

Kadın iç çekti, o an neredeyse hiddetleniyordu.

"Evet, biliyorum. Sen Renée'sin; Londra'da babanın kardeşi Charles amca ile yaşadın. Vosges, Dambremont'da nehir kıyısında küçük bir kasabada doğdun... Bana bütün bunları daha önce de anlattın ama bunlar mümkün değil. Beni kandırıyorsun."

"Lütfen yine başlamayalım."

"Ama yine başlamıyorum ki. Sadece, anılarında, bir yerlerde bir şeylerin yanlış olduğunu iddia ediyorum. Bir ara bir hastalık geçirmiş olmalısın, ağır bir hastalık."

"Seni temin ederim..."

"Garip hasarlar bırakan hastalıklar var."

"Yine de hatırlardım... On yaşındayken kızıl geçirmiştim. Hepsi bu."

"Hayır, hepsi bu değil."

"Beni bunaltıyorsun ama!"

Madeleine aciz bir hasta, itip kakmamak gereken hassas bir varlıkmiş gibi sabırlı olmaya çabalıyordu ancak bu denli inat onu isyan ettiriyordu.

"Bana çocukluğundan neredeyse hiç bahsetmedin," diye devam etti, "oysa öğrenmek isterim."

Tam da o anda Grobet-Labasie müzesinin önünden geçiyorlardı; Flavières ekledi:

"İçeri girelim! Rahat sohbet ederiz."

Ancak, antreye adım atar atmaz ıstırabının öncekinden de acımasız bir şekilde yeniden başlayacağını anladı. Adımlarının gürültüsü, etraflarındaki varlıkların sessizliği, resimler, portreler; her şey ona elim bir yoğunlukla, Louvre'ü anımsatıyordu. Üstelik genç kadın, boş salonların sessiz meditasyonunu bozmamak için sesini alçalttığı için, bir anda Madeleine'in, paylaşımlarını daha da değerli kılan, gizemli kontralto aksanıyla konuşmaya başladı. Flavières sözcüklerden çok tuhaf müziklerini dinliyordu. Genç kadın ona gençliğini anlatıyordu. Ve kaçınılmaz bir rastlantıyla, bu gençlik Madeleine'inkiyle oldukça benzerlik taşıyordu. Tek çocuk... yetim... özel dersler, diplomasını alana kadar... Ardından İngiltere, çevirmenlik... Ve Flavières'in kolundaki, hâlâ kollarına almayı arzuladığı aynı heyecan verici siluetti. Vieux-Port'u betimleyen bir tualin önünde durdu ve çatallaşmış bir sesle sordu:

"Bu tarz resim sever misin?"

"Hayır... Bilmem... Ben çok cahilim bu konuda."

İç çekti, onu daha uzağa; eski savaş gemilerinin, kal-

yonların, yelkenlilerin, tüm topları ve örümcek ağı gibi minicik halatları ile bir üç direklinin maketlerine doğru sürükledi.

"Daha anlat."

"Ne dememi istiyorsun?"

"Her şeyi! Ne yapardın. Ne düşünürdün."

"Ah! Diğer küçük kızlar gibiydim, belki biraz daha az neşeli... Okumayı çok severdim, efsaneleri."

"Sen de mi!"

"Tüm çocuklar gibi! Evin etrafındaki tepelerde dolaşırdım. Kendi kendime hikâyeler anlatırdım. Hayatı bir peri masalı gibi görürdüm... Yanılmışım!"

Antik Roma dönemine dair yapıtların olduğu bir salona girdiler. Heykeller, boş gözlü, kıvrıkcık saçlı büstler duvarlar boyunca, kaidelerin ve kürsülerin üzerinde uyuklamaktaydı. Tüm bu konsül, tefeci yüzleri Gévigne'in çehresinin kopyaları gibi görünüyordu, ve elinde olmadan arkadaşının sözleri zihninde yankılanıyordu "Karımı izlemeni istiyorum... Beni endişelendiriyor..." İkisi de ölüydü; ama sesleri değildi. Hatta görüntüleri de... Ve Madeleine, geçmişteki gibi, yanında yürüyordu.

"Hiç Paris'te yaşamadın mı?"

"Hayır. İngiltere'ye giderken Paris'ten geçtim. Hepsi bu."

"Amcan, o ne zaman öldü?"

"Geçen yıl, mayısta... Ben de konumumu kaybettim. Bu yüzden geri döndüm."

"Aman Tanrım," diye düşündü Flavières, "sanki kötü bir şey yapmış gibi onu sorguya çekiyorum!"

Artık, tam olarak nereye varmak istediğini bilmiyor-

du. Üzgündü ve hayal kırıklığına uğramıştı. Dalgın dalgın Madeleine'i dinliyordu. Yalan mı söylüyordu? Neden yalan söyleyecekti ki? Onu bunaltan bütün bu detayları nasıl uyduabilirdi? En şüpheli bile onun Renée Sourange olduğuna yemin ederdi.

"Beni dinlemiyorsun," dedi genç kadın, "neyin var?"

"Hiç... Biraz yorgunum. İçerde insan daralıyor."

Hızla birçok salondan geçtiler. Flavières güneşi yenisinden görmekten, sokağın gürültüsünü duymaktan mutlu oldu. Yalnız kalmak, içmek istiyordu.

"Seni burada bırakacağım. Ek gıdalarım henüz elimi bile sürmedim... Erzak yardımına uğramam lazım. Gez, dolaş... Alışveriş yap. Al!"

Bir avuç banknot çıkardı, hemen o anda sadaka verir gibi tavrından dolayı pişman oldu. Neden onu metresi yapmıştı ki? Her şeyi mahvetmişti. Ne Madeleine ne Renée olan, bir çeşit canavar yaratmıştı.

"Çok gecikme!" dedi genç kadın.

Araları önce yirmi, sonra otuz metre açılıp, kadın güneşli kaldırımında gittikçe uzaklaştıkça; Madeleine'in yürüyüşünü, omuzlarının hareketini, hafif bitişik bacaklarının canlı ilerleyişini buldu onda ve koşup yanına gitmek geldi içinden. Bir kavşağa yaklaşıyordu. Tanrım! Onu kaybedecekti ve ellerini açıp onu kaçırın kendiydi... Hayır, aptal, o kaçmıyor... Tehlike yok!.. O kadar da budala değil. Seni uslu uslu otelde bekliyor olacak.

Bir kafeye girdi, takati kalmamıştı.

"Bir pastis!"

Serin likör onu yatıştırmaya yetmedi. Durmadan

aynı takıntılı soruna dönüyordu. Renée, Madeleine'di; oysa Madeleine tam olarak Renée değildi. Ve hiçbir Doktor Ballard bu gizemi çözemezdi. Yahut da baştan beri yanıliyordu; hafızası ona oyun oynuyordu. Gerçek Madeleine'i, geçmiştekini öyle az tanımişti ki... Bir sürü olay geçmişti... Haydi ama! Madeleine, gündüzlerine ve gecelerine dadanmamış mıydı? İmgesi bir ikona/kutsal bir resim gibi benliğinde aralıksız dimdik durmamış mıydı? Madeleine'i gözleri kapalı tanırđı, yeter ki yanında varlığını hissetsin. Hayır, diğer kadınlardan farklı olan Madeleine'di; başka bir türdendi. Pauline rolünde nasıl biraz kaybolmuş bir hali vardıysa, Renée'de de yolunu şaşırmış gibiydi; sanki ruhu bunca kılıfın arasından seçim yapmakta tereddüt etmişti. Belki de kalıcı olarak Renée'ye dönüşecekti... Asla! Bunu asla kabul edemezdi! Çünkü Renée ihtiyarlayan bir kadındı... çünkü onda Madeleine'in ne zarafeti ne de çekiciliğı vardı... çünkü Flavières'in bıkıp usanmadan sunduğı tüm kanıtları reddediyordu.

İkinci bir aperitif ısmarladı. Kanıtlar! Kontrol edilemez doğrulamalar kanıt olarak kabul edilebilir miydi? Manen Madeleine olduğuna emindi. Ama daha fazlası yoktu. Onu şaşırtmak, Renée kimliğinin ardında gizlendiğini kabul etmeye zorlamak için somut, tartışmasız bir olgu gerekiydi. Ama ne?

Alkol damarlarında akmaya başlıyordu ve dikkatini odaklayarak, bu soluk ateşi ışığa çevirmeye çalışıyordu. Elinin altında, halletmesi kolay bir kanıt görür gibi oldu. Bir çok defa, çantasında Renée'nin kimlik

kartını görmüştü: *Sorange, Renée, Catherine, 24 ekim 1916 Dambremont, Vosges doğumlu. Eee?*

Ödedi, tekrar düşündü. Fikri çok mantıklıydı. Çıktı, postaneye doğru giden bir tramvaya bindi. Keşfi yüzünden, içinde büyük bir boşluk oluşmuştu. Şu anda düşünmek istemiyordu. Platforma yığılmış insanların vasat yüzlerine bakıyordu ve neredeyse onlardan biri olmayı diliyordu... Böylece daha az korkardı.

Postanede surat asmadan sırasını bekledi. Hatlar düzeltilmiş, çağrılar yoğun olmasaydı; hemen öğrenme ihtimali vardı.

"Dambremont'a telefon edebilir miyim?"

"Hangi bölge?"

"Vosges."

"Dambremont?" dedi görevli, "Gérardmer'e bağlı olmalı orası. Bu durumda..."

Bir meslektaşını çağırdı.

"Sen bilirsin... Dambremont, Vosges... Beyefendi telefon etmek istiyor."

Diğeri kafasını kaldırdı.

"Dambremont mu? *Boche*'lar yerle bir etti orayı... Neden arayacaktınız?"

"Bir doğum belgesi için," dedi Flavières.

"Belediye de kalmadı, başka bir şey de... Sadece bir çakıl tarlası."

"O zaman, ne yapsak?"

Adam omuz silkti ve yazmaya devam etti. Flavières gişeden ayrıldı. Arşiv yoktu. Medeni hal kaydı yoktu. Yalnızca 1944 Ekim veya kasım tarihinde alınmış bir

kimlik kartı... Peki, bir kimlik kartı ne anlama geliyor-
du ki? Tek kanıtladığı Renée'nin o sırada yaşıyor oldu-
ğuydu; Madeleine öldüğünde... Merdivenleri üzüntüyle
indi. Bu kanıt yetersizdi. Kimse, asla, ikisinin de aynı za-
manda yaşadığını, iki ayrı kişi olduklarını ispatlayama-
yacaktı. Madem iki...

Flavières amaçsızca yürüyordu. İçmemeliydi. Posta-
neye gitmemeliydi. Öncesinde daha huzurluydu!
Neden birlikteliklerini sorularla zehirlemeden, bu ka-
dını sevmekle yetinemesindi ki? Bu dolaylı kanıtın hiç-
bir değeri yoktu. Bir tesadüf kanıt değildir. O halde?
Dambremont'a mı gidecekti? Kalıntıları mı eşeleyecekti?
Çirkinleşiyordu. Ya, şüphelerinden, sitemlerinden, hır-
çın gözetlemelerinden bıkip, kadın onu terkedecek ol-
saydı? Evet... Ya güzel Madeleine birden kaçacak olursa...

Bu düşünce dizlerinin bağının çözülmesine neden
oldu. Bir anlığına bir sokak köşesinde durdu, eli kalbini
kontrol eden bir hasta gibi göğsündeydi. Ardından ya-
vaşça hareket etti, kamburlaşmıştı. Zavallı Madeleine!
Flavières nasıl da ona acı çektirmeyi seviyordu! Ama o
halde neden susuyordu? Peki ya konuşacak olur ve şöyle
derse, "Evet, ben öldüm... Öte dünyadan geri geldim... bu
saydam ve çaresiz gözler gördüler ve artık unutamıyor-
lar..." Yıldırım çarpmışçasına düşüp kalmaz mıydı?

"Bu defa," diye düşündü, "gerçekten delirdim!" Bir
müddet sonra tekrar düşündü: "Belki de ekstrem man-
tık delilik diye adlandırdıklarıdır!" Otelin önüne geldi-
ğinde durakladı, ardından bir çiçekçi gözüne ilişti; biraz
karanfil ve mimoza aldı. Bunlar odayı neşelendirecekti.

Renée de bundan böyle kendini bir tutsak gibi hissetmeyecekti. Asansöre bindi; daracık kabinde mimozanın kokusu coştı, geçmişteki bir kokuya bağlandı... Sinsi takıntı geri döndü. Flavières kapıyı ittiğinde, bıkkınlık ve ümitsizlikle güçsüz düşmüştü. Renée yatağa uzanmıştı. Flavières, buketi masanın üzerine attı.

"Eee?" dedi.

"Ne? Ağlıyordun. Ah! Hayır... İlerledi. Yumrukları sıkılıydı."

"Neyin var? Cevap ver! Ne oluyor?"

Başını ellerinin arasına alıp, ışığa doğru çevirdi.

"Zavallı küçüğüm!" dedi.

Madeleine'i hiç ağlarken görmemişti; ancak Seine kıyısındaiken, ıslak ıslak parlayan yanaklarını, rengi atmış yüzünü unutmamıştı. Gözlerini kapadı, doğruldu.

"Sana rica ediyorum, kes ağlamayı, hemen... Bilemezsin..."

Ve ani bir öfke nöbetine tutulup ayağını yere vurdu.

"Kes! Kes!"

Kadın oturdu, onu kendine çekti. Kıpırdamadan kaldılar. İkisi de bir şey bekliyor gibi görünüyorlardı. Sonunda, Flavières koluyla Renée'nin omuzlarını sardı.

"Affet beni... Sinirlerime hâkim olamıyorum... Oysa seviyorum seni."

Gün yavaşça batıyordu. Aşağıda, bir tramvayın gıcırıtısı duyuluyordu; ara sıra kablolarından yeşil kıvılcımlar sıçrıyor ve yansımaları camlarda görölüyordu. Mimoza nemli toprak kokuyordu. Bedeni Renée'ninkine dayalı Flavières, sakinleşiyordu. Neden arıyordu, sürekli arı-

yordu? Bu kadının yanında iyiydi. Elbette, onun eski Madeleine olmasını yeğlerdi; fakat alacakanlıkta, biraz gayretle onun, siyah elbisesi içinde, kaybolup gittiği gölgelerden kaçıp yanına gelmiş olduğunu hayal edemez miydi?

“Yemeğe inme vakti geldi,” dedi genç kadın alçak sesle.

“Hayır. Ben aç değilim... Burada kalalım.”

Harikulade bir dinlenmeydi. Gece olduğu sürece, yüzü omzunda soluk bir leke olduğu sürece, kadın onun olacaktı... Madeleine!.. Daha önce benzerini tatmadığı bir huzur ve rahatlık içinde uyuşmuştu. Hayır, iki ayrı kişi değildiler... açıklamak gereksizdi... artık korkmuyordu.

“Artık korkmuyorum,” diye mırıldandı.

Kadın alnını okşadı. Flavières onun nefesini yanaklarında hissetti. Mimozanın kokusu iyice yayılıyor, odayı dolduruyordu. Ilıklığı içine dolan bedeni usulca itti, uzandı, yüzüne dokunan eli tuttu.

“Gel!”

Yatak, onun tarafında çukurlaştı. Eli bırakmamıştı. Parmaklarını saymak istermiş gibi ona özenle dokunuyordu. Kemikli bileği, kısa baş parmağı, bombeli tırnakları tanıyordu şimdi. Nasıl unutabilmişti? Tanrım! Öyle uykusu vardı ki. Anıların tuhaf bir şekilde yaşadığı karanlıklara inme sırası ondaydı şimdi. Önünde, üzerinde ince bir elin uzandığı bir direksiyon vardı. El öyle canlıydı ki. Mavi bir kurdeleyle sarılmış paketi açan, “Yeniden doğmuş Eurydice’e” yazan kartı buruşturarak aynı eldi. Gözlerini açtı. Yanında, hareketsiz bir şekil yatıyordu.

Bir müddet nefes alışını dinledi, ardından bir dirseğinin üzerinde kalkıp, yaşayan, belli belirsiz kıpırdayan kapalı gözlere dudaklarını dayadı.

“Keşke bana kim olduğunu söylesen.”

Ilık göz kapakları yaşlarla ıslandı ve Flavières dalgın dalgın tattı onları. Sonra, yastığının altında mendilini aradı ama bulamadı.

“Hemen geliyorum.”

Ses çıkarmadan, banyoya süzüldü. Renée’nin çantası orada, tuvalet masasının üstünde, şişelerin arasındaydı. İçini açtı, eliyle yokladı ama mendil yoktu. Buna karşın, parmakları merakını cezbeden bir şeye rastladı; yanyana dizili taneler, bir kolye... Evet bu bir kolyeydi. Pencereye yaklaştı, kolyeyi matlaşmış camlardan süzülen solgun akvaryum ışığına doğru kaldırdı. Altın sarısı bir gölge amber taneciklerde dalgalandı. Elleri titremeye başladı. Herhangi bir hata olması imkânsızdı. Bu Pauline Lagerlac’ın kolyesiydi.

IV

"Çok içiyorsun," dedi Renée.

Hemen yan masaya baktı, yüksek sesle konuşmuş olmaktan endişe ediyordu. Birkaç gündür, Flavières'in dikkatleri çektiğinin farkındaydı. Meydan okurcasına, bir dikişte kadehini bitirdi. Yanakları soluk, elmacık kemikleri alev alevdi.

"Bu uyduruk Burgonya şarabı ile sarhoş olacak değilim," diye gözlemde bulundu.

"Yine de... Yanılıyorsun!"

"Evet, yanılıyorum... Hayatımı yanılığın içinde geçiriyorum. Bana hiçbir şey anlatmıyorsun."

Sebepsiz yere hırçınlaşıyordu. Onu aralıksız gözetleyen bu sert ve çaresiz gözleri görmemek için, kadın menüü incelemeye başladı. Garson yanlarında durdu.

"Tatlı olarak ne alırdınız?"

"Turta," dedi Renée.

"Ben de," dedi Flavières.

Garson uzaklaşır uzaklaşmaz kadına doğru eğildi.

"Hiçbir şey yemiyorsun... Eskiden iştahlıydın."

Usulca sırttı, dudakları hafifçe titriyordu.

"Üç dört çöreği kolayca yalayıp yutardın," diye devam etti.

"Ben, ben..."

"Ama öyle... Hatırlasana... Lafayette Galerileri'ndeydik."

"Yine mi aynı hikâye!"

"Evet. Mutlu olduğum zamanların hikâyesi."

Flavières, sigara ve kibrit bulmak için önce kendi ceplerinde arandı, sonra Renée'nin çantasını karıştırdı. Gözünü kadından ayırmıyordu.

"Sigara içmemelisin," dedi zayıf bir sesle.

"Biliyorum. Bir daha asla sigara içmemeliyim. Ama hoşuma gidiyor, hasta olmak. Hem geberip gidersem de... (Sigarasını yaktı, kibriti Renée'nin gözleri önünde salladı) bir önemi yok. Bana sen söylemiştin; Ölmek o kadar da kötü değil."

Bezgin bir halde omuzlarını silkti.

"Ama öyle," diye devam etti Flavières, "sana tam yerini de söyleyebilirim. Courbevoşe'da Seine kıyısında'yık. Görüyorsun ya hafızam kuvvetli benim. Ah evet!"

Dirseklerini masaya dayamış bir gözü sigara dumanı yüzünden kapalı, gülüyordu. Garson turtaları getirdi.

"Haydi, ye! İkisini de. Artık aç değilim."

"İnsanlar bize bakıyor!"

"Ne? Aç olmadığımı beyan etmeye hakkım var. İşletme için harika bir reklam."

"Bu akşam neyin var anlamıyorum."

"Hiç, hayatım, hiç. Neşeliyim... Neden kaşıkla yemiyorsun? Eskiden kaşık kullanırdın."

Tabağı itti, çantasını aldı ve kalktı.

"İğrençsin."

Flavières de kalktı. Aynı anda! Kafalar onların tarafı çevriliyor, gözler onları izliyordu, ama Flavières hiç utanç hissetmiyordu. İnsanlar varlıklarını yitirmişti. Kendini yargıların üzerinde hissediyordu. Günlerdir yaşadığı şeyleri kim bir saatliğine yaşamayı kabul edebilirdi! Aasansörün orada Renée'ye katıldı, görevli gizlice onları izliyordu. Kadın burnunu sildi ve pudralanıyormuş gibi yaparak yüzünü çantasının gerisine sakladı. Böyle olduğunda güzel oluyordu; göz yaşları akmak üzereyken, onun da ızdıraptan payına düşeni çekmesi gerekliydi. Koridor boyunca sessizce ilerlediler. Kadın odaya girdi ve çantasını yatağın üzerine savurdu.

"Bu böyle devam edemez," dedi. "Ne idüğü belirsiz şeylere yapılan sürekli imalar... yaşamaya zorladığın bu hayat... hayır... ayrılmamızı tercih ederim... sonunda delireceğim."

Ağlamıyordu ama biriken yaşlar gözlerine biraz yabani, camsı bir parlaklık veriyordu ve Flavières hüznle gülümsedi.

"Hatırlıyor musun," diye başladı, "Saint-Nicolas kilisesindeydik... dua etmiştin... şimdiki gibi solgundun."

Sanki görünmez bir el omzuna bastırmış gibi Renée

yavaşça yatağın kenarına oturdu. Dudakları zar zor kıpırdadı.

“Saint-Nicolas kilisesi mi?”

“Evet... kırlardaki şu unutulmuş kilise, Mantes yakınındaki... Ölmenden bir süre öncesiydi.”

“Ben mi? Ölmemden bir süre önce miydi?”

Aniden kendini yüzükoyun yatağa attı, suratını koluna gömmüştü. Omuzları hıçkırıklarla sarsılıyordu. Flavières yanında diz çöktü. Başını okşamak istedi ama kadın sertçe uzaklaştı.

“Bana dokunma!” diye bağırdı.

“Seni korkutuyor muyum?”

“Evet.”

“Sarhoş olduğumu mu düşünüyorsun?”

“Hayır.”

“O halde deli olduğumu?”

“Evet.”

Ayağa kalktı, bir süre ona baktı, ardından elini alnına koydu.

“Sonuçta, bu doğru olabilir! Oysa şu kolye var... Hayır bırak konuşayım, olur mu? Neden onu takmıyordun?”

“Çünkü sevmiyorum. Sana söylemiştim.”

“Yahut da benim hatırlamamdan korkuyordun. Daha ziyade sebep bu, değil mi?”

Başını yavaşça çevirdi ve dağılmış saçlarının arasından onu izledi.

“Hayır,” diye cevap verdi.

“Yemin eder misin?”

“Elbette.”

Ayağıyla halıda karmaşık bir desen çizerek düşündü.

"O halde, dediğine göre kolyeyi sana veren Almaryan'dı."

Dirseğinin üzerinde doğrulup, küçülmek ister gibi bacaklarını altında topladı. Flavières sıkıntıyla ona bakıyordu.

"Almaryan bana, kolyeyi Saint-Honoré'de bir kenar mahalle antikacısından aldığını söylemişti."

"Ne zaman?"

"Ama sana bunu da söyledim. Bana sürekli aynı şeyleri tekrar ettiriyorsun."

"Eh, tamam yine söyle. Ne zaman?"

"Altı ay önce."

Mümkündü, gerçi... Ama hayır, mümkün değildi. Böylesi bir tesadüf!

"Yalan söylüyorsun," diye bağırdı.

"Ama neden yalan söyleyeyim?"

"Neden? Hadi! İtiraf et... Sen Madeleine Gévigne'sin."

"Hayır! Yalvarırım yine bana işkence etmeye başlama. Eğer hâlâ bu kadına aşkınsan, beni bırak... Böylesini tercih ederim. Giderim... Bıktım bu hayattan."

"O kadın... öldü."

Duraksadı. Öyle susamıştı ki boğazını parçalayan yanmayı yatıştırmak için öksürmek zorunda kaldı.

"Daha doğrusu, bir süre ölü kaldı," diye düzeltti kendini, "yalnız, işte... insan bir süre ölü kalabilir mi?"

"Hayır," diye inledi kadın, "sus!"

Korku yeniden renksiz bir maske gibi yüzünü kaplamıştı. Flavières birkaç adım geri attı.

“Endişelenme... Görüyorsun ya, sana zarar vermek istemiyorum... Garip garip konuşup duruyorum ancak bu benim hatam değil... Bunu daha önce gördün mü?”

Cebinden çıkardığı altın çakmağı örtünün üzerine fırlattı. Renée çılgık atıp, kendini geriye duvara kadar, çekti.

“Bu da nesi?” diye kekeledi.

“Al eline! Bak! Bu bir çakmak. Haydi, dokun ona! Yak! Madem bunun bir çakmak olduğunu sana temin ediyorum, yüzüne patlayacak hali yok. Eee? Sana bir şeyler hatırlatıyor mu?”

“Hayır.”

“Louvre müzesini bile mi?”

“Hayır.”

“Onu cesedinin yakınından aldım... Elbette bu yaptığımı anımsaman mümkün değil.”

Küçük bir kahkaha attı ve bunun üzerine Renée göz yaşlarına hâkim olamadı.

“Defol! Defol!”

“Sende kalsın,” diye ısrar etti Flavières, “o senin.”

Çakmak ikisinin arasında ışıldıyordu ve parıltısı bir nevi sınır belirliyordu. Flavières’in ötesinde gördüğü ise boş yere acı çektirdiği Renée’ydi. Bir hiç için! Şakakları şiddetle zonkluyordu. Gevşek adımlarla lavaboya yöneldi ve tatsız, dezenfektan kokan sudan bir yudum içti. Hâlâ bir dolu sorusu vardı. İçinde kurtçuklar gibi kıvıldılar. Fakat bekleyecekti... Acelesi ve patavatsızlığı yüzünden Madeleine’i kaçırmıştı. Onu bir defa daha, ufak ufak, hayatın eşiğine çekecekti. Renée’nin mad-

desinden, Madeleine'i yeniden oluşturacaktı. Anımsayacağı zaman mutlaka gelecekti. Kapıyı kilitledi.

"Burada kalmayacağım," dedi Renée.

"Nereye gideceksin?"

"Bilmiyorum. Burada kalmayacağım."

"Yaklaşmayacağım, söz veriyorum... Sana artık geçmişten bahsetmeyeceğim."

Hızla nefes alıp verişini duyuyordu. Flavières soyunurken, kadının en ufak hareketini bile kolladığını hissediyordu.

"Kaldır şu çakmağı," diye talepte bulundu Renée.

Bir sürüngen görmüş olsaydı da aynı sesle konuşurdu. Flavières, çakmağı aldı ve elinde atıp tuttu.

"Gerçekten mi? Sende kalsın istemez misin?"

"Hayır. Beni rahat bırakmanı istiyorum. Savaş boyunca yeterince üzüldüm. Eğer şimdi gereken..."

Parmağıyla kirpiklerinin ucundaki bir gözyaşını aldı ve mendilini arandı. Flavières, kendininkini ona attı. Kadın görmezden geldi.

"Neden kızgınsın? Tatsızlık çıkarmak istememiştim, gerçekten. Haydi barışalım."

Mendilini aldı, yatağı oturdu ve kadının yüzünü sil-di. Ani gelen şefkat hareketlerini beceriksiz kılıyordu. Gözyaşları, Renée'nin yanaklarından kapanmayan bir yaradan akan kan gibi durmadan akıyordu.

"Haydi ama, ortada bir sebep yok. Amma kederlendin!"

Renée'nin başını omzuna dayayıp, onu usulca pışpışladı.

“Evet,” diyerek kabul etti alçak sesle, “bazı zamanlar ben de kendimi tanıyamıyorum... Anılar bana işkence ediyor... Ah! Sen anlayamazsın... Eğer huzur içinde, yatağında ölmüş olsaydı... elbette acı çekerdim ama uzun vadede belki de unutturdum oysa... hem bunu sana rahatça söyleyebilirim... O kendini öldürdü... Kendini boşluğa attı... neden kaçmak için? Kendime beş yıldır her gün bunu soruyorum.”

Sarıp, tutsak ettiği genç kadının göğsü sessiz bir hıçkırıyla daha sarsıldı.

“İşte, şu anda bitti. Sana her şeyi anlattım... Sana ihtiyacım var küçüğüm. Beni terk etmemelisin, çünkü bu kez ölürüm... Evet, onu hâlâ seviyorum... Seni de, seviyorum ve bu aynı aşk... Hiçbir erkeğin tatmadığı bir aşkla... Biraz gayret edebilsen harika olurdu... eğer hatırlayabilseydin... çan kulesinden sonra olanları...”

Başı hareket etti ama Flavières kolunu daha sıkı sardı.

“Bırak konuşayım... Sana bir sır vereceğim... son günlerde anlayabildiğim bir şey...”

Eliyle düğmeyi arandı ve ışığı söndürdü. Kadının vücudu koluna ağır gelmeye başlamıştı ama pozisyonunu değiştirmeyi denemedi. Birbirlerine lehimlenmiş, bulanık şekillerin yüzdüğü alacakaranlıkta dalgalanıyorlardı. Birlikte hangi yitik ışığa doğru yükseliyorlardı?

“Ölmekten her zaman korktum,” diye devam etti Flavières, sesi sadece bir soluktu artık. “Başkalarının ölümü beni her zaman alt üst etti çünkü benimkini ilan ediyordu ve benimki... hayır... kaderime boyun eğmeyi beceremiyorum. Hıristiyanların Tanrısına inanacak

oldum, zira yeniden doğuş sözü veriyordu. Silahlı lejyonerlerin nöbet tuttuğu, önüne kaya yuvarlanmış, bir mağaranın dibine gömülmüş o beden. Ardından üçüncü gün...⁵⁰ Çocukken, şu üçüncü gün hakkında ne düşünürdüm... Gizlice taş ocaklarının girişine giderdim ve koca bir çığlık koparırdı, ve çığlığım yer altı boyunca ilerlerdi ama kimseyi uyandırmazdı... O zaman henüz çok erkendi. Şimdi, duyulmuş olduğuna inanıyorum. İnanmayı öyle isterim ki! Eğer gerçekse, eğer istersen... sen... o zaman bir daha asla korkmam... Doktorların dediklerini unuturum. Sen bana öğretirsin.”

Flavières bakışlarını, göz çukurları neredeyse boş görünen devrilmiş yüze çevirdi. Sadece, alnına, yanaklarına ve çenesine belli belirsiz bir ışık değişiyordu. Flavières’in kalbi aşkla doluydu; bakıyor, belki de bir söz bekliyordu. Bir tramvay kaviste gıcırdadı, kıvılcımlar duvarlarda, tavanda koşturdu; Renée’nin gözbebekleri kısa süreliğine yeşil bir ışıkla parladı. Flavières ondan uzaklaşacak gibi oldu.

“Gözlerini kapat,” diye mırıldandı, “bana bir daha böyle bakma.”

Kolunu artık hissedemiyordu, tamamen uyuşmuştu. O parçası sanki ölmüştü. O anda, yarı boğulmuş Madeleine’in bedeninin ağırlığını taşıırken, kendi hayatı için verdiği savaşı anımsadı. Bu akşam da kollarından çekiliyordu ama mücadele etmek içinden gelmiyordu. Daha ziyade, rehber ve koruyucu olmayı bırakmaya, vazgeçmeye meyilliydi. Sonuçta, sırra vakıf olan kişi ka-

50. Hıristiyan inancına göre, Hz. İsa gömülmesinin ardından üçüncü günde dirilmiştir. (ç.n.)

dındı. Uyku, şimdiden içinde sis perdesini indiriyordu. Konuşmayı, bir şeylerin sözünü vermeyi denedi ancak görüntülerinin dadandığı bir gölgeden, bulanık bir rüyadan başka bir şey değildi artık. Kadının, muhtemelen soyunmak için, hareketlendiğini fark edebildi sadece. Ona, "Madeleine... Benimle kal" demeye niyetlendi ve dudakları kıpırdadı. Gerçek bir dinlenme olmaksızın uyuyordu. Sabaha kadar sakinleşemedi ve kadının ona, şafak aydınlığında uzun uzun baktığını, gözlerinin hâlâ yaşlarla dolu olduğunu göremedi.

Uyandığında bitkindi ve başı ağrıyordu. Banyodan musluk sesi geliyordu, bu da içini rahatlattı. Kalktı. Kahretsin! İyi değildi.

"Bir dakikaya çıkıyorum," diye seslendi Renée.

Düşünmeden, zevk almadan çatıların üzerindeki mavi gökyüzünü seyre daldı. Eh evet, hayat devam ediyordu, aynı aptal hayat. Ağır ağır giyindi. Her sabah olduğu gibi, yılmış hissediyordu. Her sabah olduğu gibi içmek arzusuna takılıydı. İlk küçük bardak zihnini arındırıyordu ve sıkıntılarına; dokunulmamış, çözümsüz, ıslıl ıslıl bıçaklar gibi düzgünce dizilmiş halde kavuşuyordu. Geçen gün aldıkları, muhteşem bir sabahlığın içinde Renée belirdi.

"İçerisi müsait," dedi.

"Acelesi yok. Günaydın... İyi uyudun mu? Ben, benim pek keyfim yok. Bu gece çılgılık attığımı duydun mu?"

"Hayır."

"Bazen uykumda bağırırım. Kâbus görüyorum. Ah, çocukluğumdan beri. Önemli bir şey değil."

Esnedi, kadına baktı. O da çok parlak görünmüyordu, ancak zayıfladığından beri onu daha çok endişelendiriyordu. Saçlarını taramaya başladı ve Flavières bir kez daha, direnmeksizin, hoyrat bir dürtüye teslim oldu.

“Bana ver!”

Tarağı aldı ve bir sandalye çekti.

“Otur, şuraya, aynanın önüne. Sana göstereceğim... Omuzlara dökülen saçlar artık demode!”

Neşeli olmaya çalışıyordu ancak sabırsızlık parmak uçlarını titretiyordu.

“Öncelikle, kızıl kahveye dönmeni istiyorum. Açık renk gölgelerin var, koyu renk olanlar var... Bakarken insan kendini kaybediyor.”

Saçları tarağın etrafında çıtırdıyordu, dalgaları boyunca ısıltılar süzülüyordu. Flavières’in ellerinde, ılık tılar. Taze biçilmiş çimen, güneşten kavrulmuş çayırılar gibi kokuyorlardı. Saçların nemli buharı, taze şarap kokusu gibi hafif bir sarhoş edicilikle havaya yayılıyordu. Flavières nefesini tutuyordu. Renée de dudaklarını sıkmış, kendini bu şehvetli deneyime bırakmıştı. Topuz şeklini alıyordu, gereğinden fazla firkete ile desteklenmiş, sabitlenmişti ancak Flavières mükemmel bir iş çıkarma iddiasında değildi. Arzu ettiği tek şey Madeleine’in portresine bir Vinci’nin dingin zarafeti veren, asil ve edepli saç kütesini yeniden oluşturmaktı. Alın kıvrımını, heykelsi kabartısını bulmuştu. Flavières, yapıtını tamamlamak için eğildi. Örgülerin sıkı düğümlerini düzledi, bir tarak dokunuşuyla topuza esneklik ve yumuşaklık verdi, kösnüllüğünü düzeltti. Aynı anda hem zarif hem

de soğuk bir heykel başı modellemeliydi. Son bir firkete yerleştirip, doğruldu, karşısında, aynada yeni yüze baktı. Ah!

Bu yüz! Sonunda onu, Gévigne'in ona sıklıkla tasvir ettiği haliyle görüyordu. Aynada artık sadece gün ışığının verevlemesine dokunduğu, bir sulu boya resim gibi aydınlık; uçuk renkli, gizemli, düşüncelerine çekilmiş bir figür vardı.

"Madeleine!"

Adını telaffuz etmişti ve kadın onu duymamıştı. Aynada seyrettiği bir yansıma mıydı? Daha ziyade kristal kürelerde sezilen görüntülere benzer bir içsel imge değil miydi? Gürültü etmeden, saldalyenin etrafından dolandı ve yanılmadığını anladı. Yavaş tarak hareketleri, parmakların tenine hafif ve akışkan teması, genç kadının bir tür rüyaya, ciddi bir meditasyona dalmasına sebep olmuştu. Ardından bakıldığını hissetmiş olacaktı ki, iç çekti ve başını çevirmek ve gülümsemek için gayret gösterdi.

"Biraz daha devam etseydin, uykuya dalacaktım... Hâlâ uykum var..."

Saçına dalgın bir bakış attı.

"Fena değil! Evet, öncekinden daha iyi. Yalnız, pek de sağlam değil galiba."

Başını salladı ve firketeler düştü. Biraz daha hızlı salladı ve topuz açıldı, saçları omuzlarına dalgalar halinde döküldü. Kahkalar atıyordu. Flavières de gülmeye başladı, korkmuştu zira.

"Zavallı sevgilim," dedi kadın.

Flavières hâlâ gülüyordu, elleri şakaklarındaydı, bu odada daha fazla kalamayacağını hissediyordu. Güçlükle soluyordu. G ne e, tramvaylara, gürültüye, kalabalığa ihtiya ı vardı. Biraz önce gördüğünü hemen unutmaması gerekiyordu. Altına dokunmuş bir simyacı gibiydi. Banyo i lerini hızla tamamlandı, muslukları sonuna kadar a mı tı, her hareketinde aynanın önündeki rafa çarpıyordu.

  Ben  nden ineyim mi?  diye teklif etti kadın.

  Hayır. Beni bekle. Beni bekleyebilirsin herhalde! 

Sesi bir anda öyle de i mi tı ki, kadın banyonun kapısına geldi.

  Neyin var? 

  Ben mi! Hiç... Neyim olsun ki? 

Saçlarını eski haline getirdiğini gördü ve kızsın mı memnun mu olsun karar veremedi. Kravatını göz kararı ba ladı, ceketini üzerine geçirdi ve Ren e nin koluna asıldı.

  Kaybolacak değilim ya,  diye  aka yaptı geç kadın.

Ancak Flavières'in artık g lesi yoktu. Otelden  ktılar ve hemen can sıkıntısı onları karşıladı. Flavières  imdidenden yorgundu. Migren, kafatasının altında zonkluyordu. Bir parkta oturmak zorunda kaldı.

   z r dilerim. Sanırım dönmemiz gerekiyor. İyi değilim. 

Dudaklarını sıktı, ona bakmaktan kaçındı fakat uysalca otele dönmesine yardım etti ve o gücünü toplama-ya çalışırken ince çoraplarını onarmaya koyuldu. Daha ne kadar bu avam söylentilerle dolu ve bir bekleme sa-

lonu gibi kasvetli keder odasına, onunla birlikte kapanmaya razı olacaktı? Onu tutmaya hakkı yoktu. Genç kadının da iinin tamamen rahat olmadığını tahmin edebiliyordu. Öğlen, kalkmak istedi ancak kısa süreli bir baş dönmesi onu yatağa devirdi.

“Alnına kompres koymamı ister misin?” diye sordu.

“Hayır... hayır... geçer... Git yemeğini ye.”

“Emin misin?”

“Evet. Kesinlikle.”

Oysa kadın kapıyı kapar kapamaz, korkunç bir en-dişeyle Flavières’in yüzü kasıldı. Aptalcaydı, Renée’nin tüm eşyaları burada, dolaplardaydı. Kaçmayacak, ortadan kaybolmayacaktı... “Ölebilir!” diye düşündü, bu delice fikri kovmak için elini alnına götürdü. Zaman geçti. Flavières, kum saatinin tozları gibi aynı düşün-cenin kulaklarının dibinde vızıldadığını duyabiliyor-du. Aşğıdaki servis yavaştı. Bunu biliyordu. Yine de acele edebilirdi. Muhtemelen bu beklenmedik fırsatın tadını çıkarıyor, neşeyle sevdiği; alışkanlıktan, onu gü-cendirmemek için seçmekten çekindiği her şeyi yalayıp yutuyordu. Bu hayvani yanı, işte bundan nefret ediyor-du! Courbevoie bistrosunda, mutfaktan garson kız gibi giyinmiş çıktığında, nasıl da içlerlemişti. Gideli bir saat olmuştu. Çok acıkmıştı demek! Bir saat onbeş dakika olmuştu bile! Öfke, stres Flavières’in migrenini arttırıyor-du. Aciz hissetmekten gözleri yaşlarla doluyordu. Genç kadın geri döndüğünde, ona hoşnutsuzlukla bakıyordu.

“Bir saat yirmi beş dakika, lanet olası bir bifeği yemek için!”

Güldü, yatağa oturdu ve adamın elini tuttu.

"Salyangoz vardı yemekte", dedi, "servisleri bitmek bilmiyor... Ya sen?"

"Ah ben?!"

"Haydi ama! Çocukluk yapma."

Flavières, bu taze ele kenetlendi ve içinde yavaşça, huzur yeniden doğdu. Harikulade bir oyuncak tutar gibi, genç kadının elini parmaklarıyla sımsıkı sarmış halde uyukladı. Akşama doğru, dört saatlik ızdırabı atlattıktan sonra, kendini daha iyi hissediyordu ve çıkmak istedi.

"Uzağa gitmeyiz. Yarın bir doktora görüneceğim."

Aşağı indiler. Kaldırımında Flavières, bir şey unutmuş numarası yaptı.

"Beni burda bekle, olur mu? Bir telefon edip geliyorum."

Geri döndü, bara girdi.

"Bir viski, çabuk!"

Trenini kaçırmaktan endişelenen bir yolcu gibi acele etmekten titriyordu. Bu arada, kadın uzaklaşabilir, köşeyi dönebilirdi... Yavaşça içti, ağır ağır gelen yanma hissinin tadını çıkardı. Gözleri menüye kaydı.

"Bu öğlen menüsü mü?"

"Evet, beyefendi."

"Salyangoz ibaresi göremiyorum."

"Salyangoz yoktu."

Flavières bardağını boşalttı, mendiliyle dudaklarını sildi.

"Hesabıma yazın," dedi.

Sonra, aniden koşup kadına katıldı. Sevimli bir hava-ya büründü, bolca konuştu; zahmet ettiğinde çekici olabiliyordu. Onu, Vieux-Port yakınında şık bir restoranda akşam yemeğine götürdü. Acaba neşeli konuşmalarının ardındaki özeni fark ediyor muydu? Bazı bakışlarındaki durağanlığı? Ama zaten mevcudiyetlerindeki her şey yapmacıktı. Ve Flavières öyle tuhaf bir adamdı ki!

Geç dönüp, uzun süre uyudular. Öğlen, Flavières başından şikâyet ediyordu.

“Görüyorsun ya,” dedi kadın, “düzenli hayattan biraz uzaklaşınca...”

“Ben daha çok senin için sıkıntı hissediyorum. Yine tek başına öğlen yemeğine inmek zorunda kalacaksın.”

“Uzun sürmez.”

“Ah! Ne kadar istersen kal.”

Flavières, uzaklaşmasını dinledi, kapıyı usulca açtı, asansöre atladı. Hole, yemek salonuna bir göz attı. Orda değildi. Dışarı çıktı, onu sokağın sonunda gördü, adımlarını hızlandırdı. “İşte, diye düşündü. Her şey yeniden başlıyor.” Gri tayyörünü giymişti ve çevresinde ıhlamur dallarının gölgeleri oynaşıyordu. Canlı adımlarla, başını hafifçe eğmiş, etrafını görmeden yürüyordu. Eskiden olduğu gibi kaldırımlarda bir sürü subay vardı. Gazetelerde büyük puntolarla başlıklar mevcuttu ve Flavières zihninde eski görüntüleri canlandıran sözcükler görüyordu: *Bombardımanlar... yenilginin eli kulağında...* Kadın küçük bir sokağa girdi ve Flavières yaklaştı. İki yanında butikler, antikacılar, kitapçılar olan dar bir sokaktı. Bu sokağı daha önce nerde görmüştü? Saints-Pères’e

benziyordu. Renée karşıya geçti, küçük bir otele girdi. Flavières, onu takip etmeye cesaret edemiyordu. Bir çeşit batıl inanca bağlı korku onu binanın önünde tutuyordu. Mermer plakanın üzerinde *Central Hotel* yazıyordu; kapıda ise *Dolu* ibareli bir not asılıydı. Flavières, dizlerinin bağı çözülmüş olsa da karşıya geçti. Elini, Renée'nin bir az önce elini koyduğu kapı tokmağına uzattı. Küçük holü ve muhtemelen demin anahtarını aldığı panoyu inceledi. Kasada, gazete okuyan bir adam vardı.

"Ne vardı?" diye sordu.

"O hanım," dedi Flavières, "grili hanım. Kimdi o?"

"Az önce yıkarı çıkan mı?"

"Evet. Adı nedir?"

"Pauline Lagerlac," dedi adam berbat bir Marsilya aksanıyla.

V

Renée döndüğünde, Flavières yatmıştı.

"Nasıl hissediyorsun?"

"Biraz daha iyiyim. Kalkacağım."

"Neden bana öyle bakıyorsun?"

"Ben?"

Gülümsemeye çalıştı ve örtüyü üzerinden attı.

"Tuhaf bir halin var," diyerek ısrar etti genç kadın.

"Hayır, seni temin ederim."

Saçını taradı, ceketini fırçaladı. Bu daracık odada en ufak bir hareket bile yakınlaşmalarına sebep oluyordu, durmadan birbirlerine değiyorlardı. Flavières ne konuşmaya ne de susmaya cesaret edebiliyordu. Başları ellerinin arasında, başparmakları kulaklarında korkunç gizemin karşısında yalnız olmayı tercih ederdi.

"Biraz daha alışverişim var," dedi Renée. "Nasıl olduğunu görmek için yukarı çıktım."

“Alışveriş mi? Ne alışverişi?”

“Eh önce kuaföre gideceğim. Şampuana ihtiyacım var. Sonra bir çift çorap almak istiyorum...”

Şampuan, bir çift çorap; bunlar oldukça gerçkti. Rahatlatıcıydı. Zaten, şu anda yüzü aydınlık, yalan söylemekten aciz görünüyordu.

“Gidebilir miyim?”

Şefkatli bir hareket yapacak oldu; ancak eli, kör birininki gibi tereddüt etti.

“Sen tutsak değilsin ki,” diye mırıldandı, “gayet iyi biliyorsun ki esir olan benim...”

Tekrar sessizlik. Renée aynanın önünde pudralanıyordu. Flavières, arkasında ayakta onu izliyordu.

“Hayatım, beni rahatsız ediyorsun,” dedi kadın.

Kulaklarının etrafında saçlar titreşiyordu ve şakağında küçük bir damar atıyordu. Bu küçük mavi damarı şişiren kıpkızıl kandı; hayat oradaydı, bu vücudun içinde büzülüp saklanmış, uçucu bir koku salıyordu. Belki daha keskin gözlerle bir aura ya da saman alevi gibi onu algılayabilirdi. Bir parmağını usulca genç kadının omzuna koydu. Teni pürüzsüz ve ılıktı; elini çabucak geri çekti.

“Hadi ama, neyin var?” diye sordu dudaklarını kırmızı bir tonla canlandırmak için yüzünü eğerken.

İç çekti. Renée... Madeleine... Pauline... Daha fazla soru sormak neye yarardı?

“Git! Çabuk ol.”

Kadına eldivenlerini ve çantasını uzattı.

“Seni bekleyeceğim, aşağıda... Dönecek misin?”

Renée döndü.

“Yapma! Ne saçma bir düşünce bu!”

Gülümsemek için kendini zorladı. Mutsuzdu. Tüm benliğiyle yenilgiyi kabullenmişti ve aniden kadının ona acıdığını, tam da ölümcül hastalığı olan birini terk etmekten utanır gibi gidip gitmemek arasında tereddütte kaldığını hissetti. Kadın onu seviyordu. Hatlarında hem çok zalim hem de çok şefkatli bir şeyler okunuyordu. Bir adım attı, iki adım, ona doğru uzandı ve dudaklarından öptü. Bu bir hoşçakal mıydı? Yoksa bir elveda mı? Flavières, mahcup mahcup yanağını okşadı.

“Affet beni... küçük Eurydice!”

Allığına rağmen rengi attı. Kirpiklerini hızla kırptırtırdı.

“Makul ol hayatım. Dinlen... Bu kafanın çalışması lazım!”

Kapıyı açtı, bir kez daha Flavières’e baktı ve elini saldı. Kapı kapandı. Kapı kolu hareketsiz kaldı. Flavières, odanın ortasında deri tokmağa bakakaldı. Geri dönecekti... Ama ne zaman? Koridora atılıp, tüm gücüyle “Madeleine!” diye bağırmamak için zor tuttu kendini. Ancak, bir az önce söylediği doğrudu. Tutsak olan oydu. Ne umuyordu ki? Onu yanında, bu odada alıkoymak mı? Gece gündüz gözetlemek mi? Etrafındaki korumayı ne kadar arttıırırsa arttıırsın, asla hafızanın kıvrımları arasında saklı olanlara ulaşamayacaktı. Gerçek Madeleine özgürdü; başka bir yerde yaşıyordu. Ona bıraktığı kendi kendinin görüntüsü ise bir sadakaydı. Kaçınılmaz ayrılık vakti gelecekti. Aşkları doğaya aykırıydı. Ölüme adanmıştı... Ölüme!

Flavières, tuvalet masasının önündeki sandalyeye bir tekme savurdu. Haydi bakalım! Ya oda tuttuğu otel, kaçabildiği an yaptığı bunca alışveriş. Bütün bunlar firar kokmuyor muydu? Bunda gizemli bir durum yoktu. Gévigne'den sonra Almaryan oldu. Flavières'den sonra da başka biri olacaktı... "Madeleine'i kışkanıyor... Madeleine'i kışkanıyor!" diyerek sııttı. Bunun bir anlamı var mıydı? Altın çakmakla bir sigara yakıp bara indi. Aç değildi. Canı alkol bile istemiyordu. Bir koltukta oturabilmek için konyak ısmarladı. Rengarenk şişelerin üzerinde tek bir ampül yanıyordu. Garson gazete okuyordu. Flavières, bardağı elinde, başını geriye atmış halde, nihayet gözlerini kapatabildi. Gévigne'in sureti ziyaretine geldi. Gévigne'e alçak, rezil muamelesi yapmıştı ve şimdi kendini onun durumunda buluyordu. Bir anlamda o Gévigne'di. O da şimdi, metresi bir anlamda karısı olan bir yabancıнын yanında yaşıyordu. Tanıdığı biri olsaydı, belki de gidip ona danışırdı. Bir arkadaşı olsaydı, Renée'yi takip etmesini rica ederdi. Ordaydı işte... Gévigne'i bürosunda görüyor ve "Hali bir tuhaf... Beni endişelendiriyor..." dediğini duyuyordu.

"Garson... Bir tane daha!"

Neyse ki Gévigne olanlardan asla şüphelenmemişti. Bilseydi, ne yapardı? O da içerde. Ya da kafasına bir kurşun sıkardı. Zira öyle gerçekler var ki üzerinde düşünmeyi bırakmak, ruhun başı dönmeden mümkün değil, bu da bedensel olandan yüz kez daha korkunç. Bütün erkeklerin arasında, bu sırrı taşımak için seçilen kişi de o olmuştu. Hiçbir neşe vermiyor aksine yaşama ızdırabını iki ka-

tına çıkarıyordu. Ah! Kendini tamamen sakin, inanılmaz derecede zihni berrak hissediyordu. Hatta bir kez daha, ürpermeden, geri bakabiliyordu. Çan kulesinin dibinde cesedi görmüştü; taşlarda kan lekeleri, çarpılmış, kırılmış uzuvlar. Geç vakitte, Gévigne karısının ölüsü önünde ağlamıştı. Kapıcı kadın içler acısı durumdaki naaşı, uygun şekilde giydirmesine yardım etmişti. Polis müfettişleri uzun uzun Madeline'i araştırmıştı. O yönden rahattı. Haçın dibinde zar oynayan lejyonerler kadar rahattı. Baş dönmesi; intihar eden Pauline Lagerlac'ı düşündüğünde, kısa süreli bir humma titremesi ile, Madeleine'in "Ölmek o kadar da kötü değil" sözlerini hatırladığında ve özellikle kilisedeki sahneyi; kadının sakin kararlılığını gözünün önüne getirdiğinde başlıyordu.

Hayat, Madeleine için çok zor bir hale gelmişti... o da yok oluvermişti. Ancak Renée'nin varlığı daha mı kolaydı? Hayır... O zaman? İşte o zaman Flavières'in başı dönmeye başlıyordu. Ebediyeti, sürüp gideni, sonsuz, dur duraksız, sınırsız olanı düşünmenin yarattığı gibi bir nevi bitkinlik, dayanılmaz bir boşluk, alınının arkasına yerleşiyordu.

"Garson!"

Bu kez Flavières susamıştı. Umutsuzca onu saran karanlık kaplamalara ve barın ardında sıralanmış şişelere bakıyordu. Peki, bizzat o yaşıyor muydu? Evet. Alnı nemliydi, kolçaklardaki elleri ise yanıyordu. Son derece hayattaydı ve şu anda zihninde onu ürküten bir keskinlik vardı. Acı verici bir yoğunlukla durumun imkânsızlığını, saçmalığını kavırıyordu. Artık Renée'yi sıkıştırı-

mayacağı gibi onunla konuşamıyordu bile. Çok *farklıydı*. O küçük otelin keşfinden beri, aralarında dostluklarını yıkıp geçen bir şey belirmişti. Büyük ihtimalle onu cehaletle sevecek bir adama gidecekti. Gévine tam öğreniyordu ki; kendini öldürdü. Şimdi...

Flavières yarı dolu bardağını elinden düşürdü ve alkol dizlerine döküldü. Mendiliyle kuruladı. Yapış yapış bardağı utanarak yerden aldı ve hâlâ gazete okumakta olan garsona göz ucuyla baktı. Daha önce tahmin edemediği için kendine şiddetle kızıyordu... O küçük otelde bagajlarını hazırlıyor olmalıydı... Ve belki de şu anda kim bilir Afrika'ya bir bilet alıyordu... Amerika'ya ya da... Bu ölümden de beter olurdu.

Ayağa kalktı, gözü karardı ve tekrar koltuğa yapıştı.

"İyi misiniz? Bir sorun mu var beyefendi?"

Biri onu tutmuş, yavaşça bara doğru gitmesine yardım ediyordu.

"Hayır... Bırakın beni!"

Flavières, nikel bara asıldı ve üzerine eğilmiş adamın beyaz yeleğine ve göğüslüğüne aptal aptal gözünü dikti.

"Burası... tamam daha iyiyim, teşekkürler."

"Canlandırıcı bir şey içer miydiniz?"

"Evet, evet... bir viski!"

Bardağı iştahla ağzına götürdü. Bu kadar aciz olmaksızın dolayı kendinden öğreniyordu ancak kehribar rengi likör, gücünü toplamasına yardım edecekti. Madeleine'in gitmesini engelleyecek bir yol bulacaktı. Sürekli dokundurmalar ve imalar sebebiyle her şeyden sorumlu olan da oydu. Belki de onu bulduğu sırada, kadın metamor-

fozlarını unutmuştu. Ve Flavières de onu kaybetmeye hazırlandığının farkında olmadan Madeleine'i yavaş yavaş yeniden yaratmıştı. Şimdi onu nasıl kandırabilirdi? Hayatın önceki gibi devam edebileceğini kabul etmesini nasıl sağlayabilirdi? Artık çok geçti.

Gözleri duvardaki saati aradı. Dört buçuk!

"Hesaba yazın!"

Metal barı bıraktı. Birkaç tereddütlü adım attı, ardından bacakları açıldı. Holü geçti, komiyi çağırırdı.

"Yakınlarda bir kadın kuaförü var mı? Şık bir yer?"

"*Chez Maryse* var. En pahalı salon o."

"Uzak mı?"

"Hayır. En fazla on dakika mesafede. Bulvarı takip edin, soldaki üçüncü sokak. Dükkân çiçekçi ile bir kafe arasında. Karıştırmanız mümkün değil."

"Teşekkürler."

Dışarı çıktığında açık hava onu sersemletti. Öğlen yemeği yememekle hata etmişti. Tramvay rayları güneş yüzünden dayanılmaz bir şekilde parlıyordu. Hayat, kabaran bir nehir gibi akıyordu ve Flavières, insan selinden kaçmak için binaların cephelerine sürterek ilerliyordu. Kalabalığın kıyısında kalmaya çalışıyordu. Zaman zaman, evlerin sıcak taş duvarlarına yaslanıyordu. Zorlanmadan kuaför salonu buldu ve sadaka isteyen bir dilenci gibi cama yaklaştı. Oradaydı! Oydu. Demek ki bir erteleme kazanmışlardı. Teşekkürler!.. Teşekkürler! Kuaförü geçip, kafeye girdi.

"Bir sandviç ve bir ellilik!"⁵¹

51. Ellilik bira. (ç.n)

Bundan böyle her türlü ihtiyatsızlıktan kaçınacaktı. Kendine dikkat edecek, gücünü geri toplayacaktı. Onu engellemek için çok kuvvetli olması gerekecekti... Öncelikle, güvenini nasıl kazanacaktı? Her türlü imadan sakınarak mı? Onu itiraf ettirmeye çalışmaktan vazgeçerek mi?

İç çekti, sandviçini bitirmeyecekti. Bira midesini bulandırıyordu. Tütün ağzını yapış yapış yapıyordu. Bankta kendine rahat bir pozisyon arandı. Oturduğu yerden kuaförün önündeki kaldırımı görebiliyordu. Kadın ondan kaçamazdı. Muhtemelen otele dönecekti. Ardından gelecek uzun akşama nasıl dayanacaktı? Ondan özür dilemeye? Tartışmalarını unutmaması için yalvarmaya? Flavières, bakışlarını camın ötesindeki asfalta kilitledi, çok güç bir sınavda tahtanın önünde zorlanıyor gibi görünüyordu... Kendini tanıyordu: Öğrenmeye çalışmaktan vazgeçmeyecekti. Onda sevdiği, Madeleine olması değil; hayatta olmasıydı. Madeleine'in paylaşmak istemediği aşkın hayatıydı. O çok zengindi, Flavières ise fakir. Adam asla sırdan uzak kalmayı kabul etmeyecekti? O halde?

Zaman yavaşça akıyordu. İleride bar sahibi, bazen kendi kendine konuşan ve gözlerini sokaktan ayırmayan bu ilginç müşteriye izliyordu. Flavières, üzgün üzgün düşünüyordu. Çıkış yoktu. Madeleine'in gidişi kaçınılmazdı. Onu hapsetmek imkânsızdı... İlk fırsatta her şey bitecekti. Migren ağrısı çekme, yatakta kalma hakkı yoktu... Belki de de çoktan iş işten geçmişti. Belki de biraz sonra, gara veya demir almayı bekleyen bir gemiye doğ-

ru yola çıkacaktı kadın. Ona kalan ise ölmekti sadece...

Aniden Madeleine dışarı çıktı. Kaldırımında, bir hayalet gibi belirmişti. Başında şapka yoktu, saçları ensesinde topuz yapılmış ve zarifçe kızıl kahveye boyanmıştı...

Flavières hızla harekete geçti. Kadın önden, çantası kolunun altında acele etmeden yürüyordu. Ona aldığı gri takımı giyiyordu. Rüyalarından hatırladığı gibiydi. Tıpkı geçmişte Seine kıyısında yaptığı gibi ona yaklaştı; parfümünü kokladı, sonbaharda toprağın, ezilmiş yaprakların, ölen çiçeklerin kokusuydu. Flavières, bir eli göğsünde, ağzı açık, uyurgezer gibi ilerliyordu. Bu kadarı fazlaydı. Gücü tükeniyordu. İnsanlara çarpıp duruyordu, dönüp endişeyle ona bakıyorlardı. Belki de sokağın sonunda düşüverecekti? Belki de hıçkırıklara boğulacaktı? Kadın aheste aheste dolanırken eski mahallenin harabelerine doğru iniyordu. Onu gözetlemekle ne kadar da haklı çıkmıştı! Otele dönmeye niyeti yoktu. İlgisizce yol boyunca bulunan butiklerin önünden geçiyordu ve batan güneş kadının gölgesini en geriye, Flavières'in ayaklarının altına kadar yansıtıyordu. Gezintiye mi çıkmıştı? Bir randevusu mu vardı? Çekilmez başbaşalığın azabına dönmeden önce özgür vaktinin tadını mı çıkarıyordu? Ya da çoktan başka bir yerdeydi, yabancı bir şehirde bir yabancı mı oluvermişti? Yıkılmış cephelerin ardında buzozerlerin gürültüsü duyuluyordu.

Çocuklar molozların arasında oyun oynuyorlardı. Madeleine, biraz kıvırtan yürüyüşüyle, Belges rıhtımına vardı. Bir an durdu, başını nakliye köprüsünün parçalanmış ayaklarına doğru çevirmişti. Gri su, yanyana

uyuyan ikiz yelkenlilerin gövdelerini yansıtıyordu. Bir ufaklık, bacaklarını açmış, tek kürekli bir tekne kullanıyordu. Orada burada burunları kayalara doğru çıkarılmış mavnalar çürümekteydi. Burası Marseille'di aynı zamanda da Courbevoie. Geçmiş, anlaşılmaz şimdinin altından büyüleyici bir şekilde yüzeye çıkıyordu. Flavières, kendini zamanın dışında hissediyordu. Belki de ahşap parçalarını, bozuk meyvaları pış pışlayan dalgacıklar, hatta belki de Madeleine'in silüetinin herhangi bir varlığı yoktu. Oysa geride liman kokularının silmeyi hiç de başaramadığı o acı parfüm kalıyordu. Madeleine, rıhtımı takip ederek havzalara doğru ilerledi. Denize açılmayı mı düşünüyordu? Ya da gemileri izlemeye ve kaçıp gidebileceği ülkeleri hayal etmeye mi gelmişti? Amerikan kolej ceketleri ve bol cepli pantolonlarıyla ırkı belirsiz tipler barakalar ve hangarlar arasında aheste aheste gidip geliyorlardı. Madeleine kimseyi görmüyor gibiydi. Mazot yayılmış suya ve birbirine karışmış gemi direklerinin ardındaki Saint-Jean kalesinin yüksek kara duvarına bakıyordu. İlerde omzunda tüfekleriyle nöbetçiler parkları koruyordu. Flavières yorgundu ama durmayı düşünmüyordu bile. Kaçınılmazı bekliyordu. Ve kaçınılmaz Joliette rıhtımında gerçekleşti. Madeleine bir çeşit kafe-yemekhanenin tek masasına oturdu. Flavières gizlenecek bir köşe aradı. O seferki gibi yakınında üzerinde beyaz boyalı yazılar olan devasa fiçılar vardı. *Salgues, Cezayir*. *Salgues*, bir müşteri. Ancak hangi geçmiş hayatta? Ötede, her yanda; gemilerde, deniz kenarındaki gar boyunca ilk ışıklar yanarken Madeleine yazıyordu.

Rüzgâr kâğıdının bir ucunu kaldırıyordu. Eli hızla hareket ediyordu. Şu anda hitap ettiği kişi oydu. Onunla sessizce konuşuyordu, tıpkı Gévigne ile konuştuğu gibi. Flavières korkudan ve kederden hastaydı. Şimdi mektubu katlıyor, zarfı kapatıyor ve masaya para bırakıyordu.

Flavières, fıçılardan etrafından döndü. Korkunç bir şüphe geçmişti içinden. Yoksa kadının niyeti... Henüz, raylar arasında yürüyordu ve kıyıda epey uzaktı. Fazlasıyla tekne vardı. Daha ıssız bir yer arıyordu. Birbiri ardına, zincir delikleri karanlık gözler gibi onlara dik dik bakan pruva bodoslamalarının önünden geçiyorlardı. Arasına, yüksekte, küpeşteye eğilmiş bir denizci sigarasının kıvılcımlarını silkiyordu. Devasa halatlar birbiriyle kesişiyor, gece ve sükûnet dağları gibi uzun yol gemilerini rıhtıma bağlıyorlardı. Sokak lambalarının sarımtırak ışığı altında böcekler geziniyordu. Madeleine bir eli rüzgârın çektiği eteğinde, acele etmekteydi. Halatlardan birinin altından geçmek için dikkatle eğildi, kıyıya yaklaştı. Flavières, bir maçımanın⁵² gölgesinde onu izliyordu. Etrafta görünür kimse yoktu. Kayalıkların aşağısında iki kano karşılıklı gıcırdıyordu. Flavières, etrafı kolayan bir hırsız gibi parmak ucunda ilerledi. Kollarını Madeleine'in omuzlarına attı ve onu geri çekti. Kadın çılgınlık attı ve karşı koydu.

“Benim, ben... Ver şu mektubu.”

Mücadele ettiler ve çanta açıldı. Mektup, bir yaprak gibi döne döne yere süzüldü. Flavières, ayağını üstüne koymayı denedi ama isabet ettiremedi. Daha güçlü bir

52. İslimle çalışan ağırlık kaldırma makası. (ç.n.)

esinti zarfı rıhtımın kıyısından aşırıldı ve karanlığa uçtu. Yeniden görüldüğündeyse artık akıntının köpükleri arasında ulaşılmaz haldeydi.

“Ne yaptığını görüyor musun?”

“Bırak beni.”

Çantayı cebine soktu ve genç kadını sürükledi.

“Seni *Chez Maryse*’den beri takip ediyordum. Neden buraya geldin ha? Cevap ver bana!.. Bana ne diyordun mektubunda? Veda mıydı?”

“Evet.”

Kadını sarstı.

“Ya sonra? Ne yapacaktın?”

“Gidecektim... Yarın belki de... Ne olursa! Dayanamıyorum artık.”

“Ya ben?”

Zihninin boş ve kurumuş olduğunu hissetti. Müthiş bir yorgunluk omuzlarını adeta eziyordu.

“Gel! Yürüyelim!”

Şaibeli gölgelerin dolandığı dar sokaklara daldılar ancak Flavières seraserilerden korkmuyordu. Onları düşünmüyordu bile. Parmakları sıkı sıkı yol arkadaşının dirseklerini sarmıştı. Onu ittirerek önden yürütüyor ve bu defa onun gerçekten çok uzaktan, hatta ölümün ülkesinden geri döndüğünü hissediyordu.

“Şimdi,” dedi, “öğrenmeye hakkım var... Sen Madeleine’sin! Haydi, söyle!”

“Hayır.”

“Ya kim o zaman?”

“Renée Sourange.”

“Bu doğru değil.”

"Hayır, doğru."

Yüksek ve kör evlerin arasında akan ince gök deresine bakmak için başını kaldırdı. Onu öldüresiye dövmek istiyordu.

"Sen Madeleine'sin," diye devam etti öfkeyle, "kanıtı da o küçük oteldeki görevliye adının Pauline Lagerlac olduğunu söylemişsin."

"O, beni aramaya kalkarsan seni yanlış yönlendirmek için yaptığım bir şeydi."

"Yanlış yönlendirmek mi?"

"Evet... madem ki illa şu Pauline olmamı istiyordun... Bir araştırma yapacağından şüpheleniyordum, böylece eninde sonunda buraya gelecektin... Sadece diğerinin anısını saklamamı istedim, Renée Sourange'ı da unutmanı."

"Peki saçını kızıl kahveye boyaman?"

"Sana söyledim ya: Renée Sourange'ı silmek içindi... Senin için tek kadın o Madeleine olacaktı."

"Hayır! Benim yanımda tutmak istediğim sensin."

Kolunu çaresizce sıkıyordu. Gölgede onu bütünüyle tanıyordu; adımına, parfümüne kadar, aşkın hatasızca yorumladığı binlerce işaretle. Duvarlardan belli belirsiz akordeon ve mandolin sesleri yükseliyordu sanki. Uzakta bir sokak feneri göz kırptıyordu. Arkalarında bir siren, gece yaratıkları gibi böğürüyordu.

"Neden kaçıp gitmek istiyordun? Benimle mutlu değil misin?"

"Hayır."

"Sorularım yüzünden mi?"

"Bu yüzden ve diğer her şey yüzünden."

“Ya sana bir daha asla seni sorgulamayacağıma dair söz verirsem... asla?”

“Benim zavallı dostum. Bunu beceremezsin.”

“Dinle... Senden istediğim basit aslında. Madeleine olduğunu kabul et ve bir daha asla hiçbir şeyden bahsetmeyelim... Marsilya’dan gideriz. Seyahat ederiz. Göreceksin, hayat öyle güzel olacak ki!”

“Ben Madeleine değilim.”

Ah! Ama bu inat, inanılmazdı!

“Öyle Madeleine’sin ki sen de onun boşluğa bakış şeklini, görünmez bir dünyaya kaçış yöntemini edindin.”

“Benim kendi derterim var ve onları kimse benim yerime taşıyamaz.”

Genç kadının ağladığını hissetti. Birbirlerine dayalı halde, aydınlatılmış bir bulvara yürüdüler. Tekrar yaşayanların arasına adım atacaklardı. Flavières mendilini çıkardı.

“Bak bakayım bana!”

Yanaklarını şefkatle sildi. Ardından gözlerini öptü ve elini tuttu.

“Gel! Korkma!”

Bulvara dönüp, kalabalığa karıştılar. Kafelerde orkestralar çalıyordu. Beyaz kasklı adamların içinde olduğu cipler hızla geçiyordu. Etrafta işportacılar, fıstık satıcıları, ateş isteyen ve *Camel* veya *Lucky Strike* teklif eden berduşlar vardı. Flavières baktığında Madeleine kafasını çeviriyordu. Gardını indirmiyordu ve dudakları hınçla bükülmüştü. Ama Flavières ona acıdığı için çok mutsuzdu.

“Bırak beni,” dedi kadın, “aspirin almam lazım, başım çok ağrıyor.”

"Önce Madeleine olduğunu itiraf et!"

Kadın omuzlarını silkti ve iki âşık gibi birbirlerine yapışık yollarına devam ettiler, ancak adam onun kolu-
nu avının kaçmasından korkan bir polis gibi tutuyordu.

Otele vardılar ve hemen yemek salonuna girdiler. Flavières gözlerini Madeleine'den ayıramıyordu. Avizenin ışığı altında, ensesinde toplanmış saçlarıyla, Marigny Tiyatrosu'nda onu ilk kez gördüğü haliyle kar-
şısındaydı adeta. Elini uzattı, parmaklarını kavradı.

"Hiçbir şey söylemiyorsun."

Başını eğdi. Bir ölü gibi renksizdi. Şef garson sipariş-
lerini almaya geldi.

"İçki olarak?"

"Moulin- à-Vent."⁵³

Kendinden geçmiş, sanki, Madeleine'in orda oluşu, onu her türlü gerçeklikten, ağırlıktan, hakikattan ve var-
lıktan esirgemiş gibi hissediyordu. Belki de ikisinden biri fazlaydı. Ona bakıyor ve kâh "Bu imkânsız!" diye düşünüyordu kâh kendine "Rüyada olmalıyım," diyor-
du. Kadın zar zor yiyordu. Birçok defa, Flavières'in daha önce de sık sık dalıp gittiğini gördüğü rüya haline kayar gibi oldu. Adam şişeyi sükunetle bitirdi, nerdeyse meto-
dikti. Aralarında Madeleine'in kini soğuk bir duvar gibi duruyordu.

"Haydi," dedi, "son raddeye geldiğini görebiliyo-
rum... Konuş, Madeleine."

Kadın birden kalktı.

"Ben de geliyorum," dedi adam.

53. En pahalı ve kaliteli şaraplardan. (ç.n.)

O anahtarı alırken, barda hızla bir viski içti ve asansöre koştu. Görevli kayar kafesi çekti. Asansör çıkmaya başladı. Flavières, kolunu Madeleine'in omzuna sardı. Bir öpücük konduracak gibi kulağına eğildi.

"İtiraf et, sevgilim."

Kadın yavaşça maun bölmeye dayandı.

"Evet," dedi, "ben Madeleine'im."

VI

Kapıyı kilitledi. Bir nevi siste ilerliyordu, onca zamandır beklediği bu itirafla sersemlemişti. Bu gerçek bir itiraf mıydı peki? Öyle bezgin konuşmuştu ki! Belki de en basitinden onu memnun etmek, bir ateşkes elde etmek istemişti. Kapıya sırtını dayadı.

“Sana nasıl inanmamı beklersin? Bu çok kolay.”

“Kanıt mı gerekiyor?”

“Hayır ama...”

Artık bilmiyordu. Tanrım, öyle yorgundu ki!

“Işığı söndür,” diye rica etti kadın.

Sokağın aydınlığı panjurlara yansıdı; parmaklıklara benzer gölgeleri tavana uzandı. Kafes kapanmıştı. Flavières kendini yatağın kenarına bıraktı.

“Neden bana gerçeği hemen söylemedin? Seni korkutan neydi?”

Artık Madeleine'i göremiyordu ama banyo tarafında hareket ettiğini duyabiliyordu.

"Cevap ver bana. Seni korkutan neydi?"

Kadın sessizdi, adam devam etti.

"Beni *Waldorf*'ta gördüğün anda tanımış mıydın?"

"Evet, ilk günden."

"Ama o halde o zaman bana açılmalıydın. Bu çok saçma. Söyle, neden bu kadar aptalca davrandın?"

Yumruğuyla bir çekiç gibi, yatak örtüsünü dövüyordu ve somyanın yayları hafif bir gitar sesiyle çınlıyordu.

"Bütün bu komedi! Bu bize yakışıyor mu? Ya şu mektup? Bana dürüstçe neler olduğunu anlatmak yerine..."

Kadın yanına oturdu ve karanlıkta elini arandı.

"Gerçekten," diye mırıldandı, "öğrenmeni asla istemezdim... asla emin olmanı..."

"Ama her zaman biliyordum..."

"Dinle beni... Bırak sana anlatayım... Öyle zor ki!"

Eli alev alev yanıyordu. Flavières hareketsizdi, endişeyle kasılmıştı. Sırrı öğrenecekti.

"Paris'te tanıdığın kadın," dedi Madeleine, "tiyatroda gördüğün, arkadaşın Gévigne'e eşlik eden, takip ettiğin, sudan çıkardığın, o kadın... asla ölmedi. Ben ölmedim, anladın mı?"

Flavières gülümsedi.

"Evet, sen asla ölmedin... Renée'ye dönüştün, gayet iyi anlıyorum."

"Hayır, sevgilim, hayır... Bu çok güzel olurdu... Ben Renée'ye dönüşmedim. Ben her zaman Renée idim. Ben gerçekten de Renée Sourange'ım. Ve sen, her zaman beni, Renée Sourange'ı sevdin."

“Nasıl?”

“Sen asla Madeleine G vigne ile tanışmadın. Ben, oynamış gibi davrandım... G vigne’in suç ortağıydım... Affet beni... Neler çektiğimi bir bilsen...”

Flavi res, genç kadının bileğini tuttu.

“Beni inandırmaya çalıştığın,  an kulesinin dibindeki cesedin...”

“Evet, o Bayan G vigne’e aitti, kocasının yeni öldürdüğü... Madeleine G vigne zaten ölmüştü ve ben hep yaşıyordum... İşte... Hepsi bu, gerçek bu.”

“Bu doğru değıl,” dedi Flavi res, “hem G vigne artık yok. İtiraz edemez ve sen bundan faydalanıyorsun. Zavallı G vigne! O halde sen onun metresiydin, bunu mu ima etmeye çalışıyorsun? Ve ikiniz bu hik yeyi uydurdunuz: yasal eşı ortadan kaldırmak... Neden, yani, neden?”

“Servete sahip olan kadındı... Ardından yurtdışına ka acaktık.”

“Harika! O zaman G vigne neden karısını takip etmem için bana geldi?”

“Sakin ol canım.”

“Ben sakinim, devam et, seni temin ederim hiç bu kadar sakın olmamıştım.”

“Kimse ş phelenmemeliydi. Halbuki, karısının intihar etmek için bir sebebi yoktu. Bu durumda G vigne’in karısının olağandışı fikirleri olduğuna, daha önce yaşadığına inandığına ve ölümün onun için önemsiz olduğuna, neredeyse bir oyun olduğuna tanıklık edecek birine ihtiya ı vardı... İntihar ettiğini söylediğinde, be-

yanının sorgulanmayacağı bir şahit... Üstelik avukat-tın... hem seni de çok iyi tanıyordu... çocukluktan beri... Anlattıklarına hemen inananacağını biliyordu."

"Nihayetinde benim bir aptal, delinin teki olduğumu düşünüyordu, öyle değil mi? Ne kadar da güzel kurgulanmış! Bu durumda Marigny tiyatrosundaki de Passy mezarlığındaki de, Gévigne'in masasında onu ziyarete geldiğim fotoğraftaki de sendin, sen..."

"Evet."

"Ve doğal olarak, dediklerine göre Pauline Lagerlac asla varolmadı."

"Hayır."

"Ah! Yine de her şeyi inkâr etmiyorsun."

"Ama anla artık..." diye inledi kadın.

"Anlıyorum," diye bağırdı hiddetle, "her şeyi anlıyorum. Ama özellikle Pauline Lagerlac'ın seni zora soktuğunu anlıyorum! Ona romanında uygun bir yer bulamıyorsun değil mi?"

"Keşke bu bir roman olsaydı. Pauline Lagerlac gerçekten de Madeleine'in büyük büyük annesiydi. Arkadaşına, aldatmacası için fikri veren de oydu: Biraz tuhaf bir ecdada saplantı, mezarlığa, Pauline'in yaşamış olduğu Saints-Pères'deki eve yapılan neredeyse kutsal ziyaretler... Pauline boğulduğu için Courbevoie'daki sahte intihar..."

"Sahte intihar mı?"

"Evet, diğerini hazırlamak için. Sen suya atlamamış olsaydın, ben kendim çıkacaktım. Yüzme biliyorum."

Flavières, pisliğin teki gibi ona vurmamak için ellerini ceplerine sokuşturdu.

“Şu Gévigne, hakkını vermek lazım, bayağı sağlammış,” diye zorla güldü, “her şeyi düşünmüş. İlk gün beni evine davet ettiğinde kabul etmeyeceğimi biliyordu.”

"Kabul etmemen de bunun kanıtı. Ve ben de Kléber'deki eve telefon etmeni yasaklamıştım."

“Sus! Kabul edelim! Ama ya çan kulesi? Oraya gideceğimizi biliyor olabilir miydi? Evet, bana arabayı kullananın sen olduğunu, her şeyi çok önceden planladığınızı, terk edilmiş kasabayı, tam saati belirlediğinizi söyleyeceksin... tek yapacağı karısına küçük bir kaçamak önermektir, ne giyeceğini biliyordu... Eh, her neyse, hayır, sana inanmıyorum, duyuyor musun, sana inanmıyorum. Gévigne bir suçlu değildi.”

“Hayır. Ah! Hafifletici sebepleri vardı. Zor bir evlilikti. Madeleine gerçekten de biraz hastaydı. Onu birçok doktora götürmüştü ama hiçbir şey bulamamışlardı...”

“Elbette! İnsan uğraşırsa, her zaman bir açıklama bulabilir... Çan kulesi? Kolay... Gévigne ordaydı. Karısını öldürüp, yüzünü tanınmaz hale getirdikten sonra bekliyordu. Seni takip edemeyeceğimi biliyordu; vertigo yüzünden... Onun yanına gittin... o uzun çığlığı attın... Gévigne de cesedi aşağı itti. Ve yukardan, ikiniz birlikte, yerde yüzüstü yatan kadına bakarken beni izlediniz... ensesinde topuz yaptığı kızıl kahve saçları olan kadına bakarken... Ben de açıklama uydurmayı becerebiliyorum! Ve uzaklaştığımda da iki kapıdan birinden sıvıştınız...”

Flavières, yüksek sesle nefes alıyordu... İşte hikâye boğazına sarılmıştı, binlerce detay kafasında bir araya geliyor ve olağanüstü bir resim oluşturuyordu. Alçak sesle konuşuyordu.

“Birilerine haber verecek, jandarmayı arayacaktım. Gévigne, tanıklığımdan şüphe etmeyecekti. Daha birkaç gün önce Courbevoie’da olanlar... Yalnız, kimseyi aramadım... Bir kez daha korkaklığımınla yüzleşmeyi göze alamadım. İşte Gévigne bunu öngörememişti. Her şeyi düşünmüştü, sessizliğim hariç... geçen sefer arkadaşını ölüme terk etmiş bir adamın sessizliğini...”

Bununla birlikte öne sürdüğü iddia gerçektir. Kléber caddesine ziyaretini anımsıyordu, Gévigne’in korkusunu, o da sessizliğe gömülmüştü... ve ertesi günkü telefonu, en önemli ama etkisiz teşebbüsü: “Onu buldular... jandarma soruşturma başlattı...” Ve yalanı: “Hayır, neredeyse yüzüne hiç zarar gelmemiş.” Tabii ya! Flavières, ezilmiş yüze bakmaya cesaret edemediği için, iğrenç tedbirleri fuzuli olmuştu... Hem, şahit olmadığı için polis soruşturmayı genişletmiş ve burnunu evlilik sorunlarına sokmuştu... Sebep belirivermişti; çıkar... Gévigne’in nerde olduğuna dair bir tanığı da olamazdı çünkü orda, kasabadaydı... Köylüler zaten bir çifti arabaya binerken gördüklerini söylemişlerdi, muhtemelen Talbot’a... Ve sonunda Gévigne ölmüştü.

Renée, başını yastığa gömmüş usulca ağlıyordu. Ve Flavières aniden takati kalmadığını, uyanırken bir kâbus yaşadığını anladı. Demek ki yanındaki bu kadın Renée’ydi. Belki de Gévigne ile aynı binada oturuyordu. Belki de bu şekilde tanışmışlardı... Zayıflığı yüzünden, bu oyuna katılmıştı. Yıllar sonra, kendinden iğrendiği için, kaderin bir cilvesiyle, yeniden karşılaştığı bu küçük sefil avukatla bir macerayı kabullenmişti... Hayır, hayır...

Her şeyi ondan uzaklaşmak için uyduruyordu, çünkü adamı sevmiyordu, çünkü onu asla sevmemişti, ne o zaman ne de...

"Madeleine," diye seslendi ona.

Gözlerini sildi, saçlarını yüzünden çekti.

"Ben Madeleine değilim."

O anda, dişlerini sıkarak iki eliyle kadını boynundan yakaladı, sırt üstü yatırdı ve hareket etmesini engelledi.

"Yalan söylüyorsun," diye inledi, "durmadan yalan söylüyorsun... Ama görüyorsun ki seni seviyorum, ben seni seviyorum. En başından beri! Pauline yüzünden, mezarlık yüzünden, hülyalı halin yüzünden... Büyülü bir duvar halısına benzeyen bir aşk bu: Karşıdan bakınca olağanüstü bir efsaneyi anlatıyor... ters çevirince... bilmiyorum... bilmek istemiyorum... Ama seni kollarıma aldığımda, hayatımdaki tek kadın olacağını hissettim... Madeleine... buydu işte hikâye... Ve gezintilerimiz... anımsıyor musun? Çiçeklerle dolu kırlar... Louvre... Kayıp ülke... Madeleine!.. Yalvarırım... Bana doğruyu söyle."

Kadın artık hareket etmiyordu. Flavières, sonsuz bir acıyla, parmaklarını açtı. Ardından titreyerek lambanın düğmesini aradı ve ışığı açtı. O anda öyle korkunç bir çılgılık attı ki insanlar odalarından koridora fırladı.

Flavières artık ağlamıyordu. Yatağa bakıyordu. Bileklerinde kelepçeler olmasaydı da ellerini birleştirmiş olurdu. Müfettiş, Profesör Ballard'ın Nice'teki arkadaşına yazdığı mektubu okuyordu.

“Götürün onu,” dedi.

Oda bir sürü insanla doluydu ama kimse ses çıkarmıyordu.

“Onu öpebilir miyim?” diye sordu Flavières.

Müfettiş omuzlarını silkti. Flavières yaklaştı. Ölü yataкта küçük görünüyordu. Yüzünde büyük bir huzur vardı. Flavières eğildi, dudaklarını solgun alnına koydu.

“Seni bekleyeceğim,” diye mırıldandı.

ROMAN
BOILEAU
NARCEJAC
VERTIGO
ÖLÜLER
ARASINDA

Ona aldığı gri takımını giyiyordu. Rüyalarından hatırladığı gibiydi. Tıpkı geçmişte Seine kıyısında yaptığı gibi ona yaklaştı; parfümünü kokladı, sonbaharda toprağın, ezilmiş yaprakların, ölen çiçeklerin kokusuydu. Flavières, bir eli göğsünde, ağzı açık, uyurgezer gibi ilerliyordu. Bu kadarı fazlaydı. Gücü tükeniyordu.

1958 yılında Alfred Hitchcock tarafından filme alınan **Vertigo**, yalnızca daha önce Dişi Kurtlar adlı romanını yayınladığımız Boileau-Narcejac ikilisinin en ünlü yapıtı değil, aynı zamanda gelmiş geçmiş en sarsıcı, yazınsal derinliği en yüksek polisiye romanlardan biri... İkinci dünya savaşı yıllarında, psikolojik sorunları nedeniyle polislikten emekli olmuş Flavières, eski bir arkadaşının çağrısıyla bir tür özel dedektiflik işini üstlenir. Böylece hem bir aşk hikâyesine hem de son sayfasına kadar soluk soluğa okuyacağımız gizemli bir olaya tanık olmaya başlarız.

15 TL KDV Dahil

ISBN 978-605-9315-51-7

alakarga.com.tr

alakargayayinevi

alakargakitap

alakarga_yayinlari